

1 petak, 11.01.2008.

2 [Otvorena sjednica]

3 [Optuženi su ušli u sudnicu]

4 [Svjedok je ušao u sudnicu]

5 ... Početak u 09.07h

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda. Izvolite sjesti.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro jutro, predstavnice Tajništva.

9 Molim da najavite predmet.

10 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni Sude. Ovo je predmet

11 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića*.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

13 Dobro jutro svima. Vidim da su svi optuženi ovdje. U timovima Obrane

14 vidim da nema gospodina Bourгона. Tužilaštvo je u istom sastavu kao i jučer.

15 Svjedok je već ovdje.

16 Dobro jutro pukovniče.

17 SVJEDOK: [simultani prevod] Dobro jutro.

18 SVJEDOK: JOSEPH KINGORI [nastavak]

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, gospodine Lazareviću, izvolite.

20 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala. Dobro jutro, časni Sude. Dobro

21 jutro, pukovniče.

22 Unakrsno ispituje g. Lazarević: [nastavak]

23 [Branilac ispituje putem prevodioca]

24 P: Pukovniče, mi smo juče stali na temi oko akcija koje je 28. divizija

25 izvodila iz zone Srebrenica, u srpskoj teritoriji, ali bi hteo samo na kratko da

26 se vratimo na temu koju ste sa gospodinom Živanovićem, koji Vas je ispitivao,

27 dotakli, a to je tema granatiranja grada Srebrenice i okolnih naselja.

28

29

30

1 Kada sam Vas pitao juče za *proofing session* koji ste imali i za *proofing*
2 *notes* koje ste dobili od tužioca, Vi ste odgovorili da ih niste vid'li. Ja ću
3 Vam sad reći jednu stvar koju sam ja u njima našao. Vi mi samo potvrdite da li
4 ste tako nešto rekli tužiocima tokom *proofinga* ili ne.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak.

6 Gospodine Thayer.

7 G. THAYER: [simultani prevod] Dobro jutro svima.

8 Žao mi je što ovako brzo interveniram, ne znam da li se radi o prevodu
9 ili tome kako je ušlo u zapisnik. Mislim da nije izveden dokazni materijal prema
10 kojem je ovaj svjedok stvarno dobio ove bilješke od mene. Htio sam samo to
11 razjasniti.

12 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Ja se izvinjavam. Mora da je došlo do
13 problema u prevodu jer je svjedok jučer veoma jasno rekao da on to nije dobio.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda se radi o tome i tako je pisalo u
15 transkriptu.

16 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Zato sam upravo htio citirati ovaj dio
17 bilježaka svjedoku.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pukovniče, da li je sada Vam jasno? Jer
19 tu nitko ne tvrdi zapravo da ste Vi dobili primjerak tih bilježaka.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Međutim, sada ćemo se pozivati na njih i postavljat će se pitanja u vezi
2 s njima.

3 SVJEDOK: [simultani prevod] To je sve u redu.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

5 G. LAZAREVIĆ:

6 P: Vidite, pukovniče, ja sam ovde u ovim beleškama sa *proofinga* našao
7 sledeću rečenicu i ja ću Vam je sad pročitati. Da li ste Vi tako nešto rekli
8 tužiocu tokom *proofinga*?

9 [simultani prevod] "Armija Bosne i Hercegovine i njihov centar veze
10 predstavlja legitiman vojni cilj".

11 [na B/H/S-u] Dakle, da li ste... da li je to Vaš stav da komunikacioni
12 centar vojske predstavlja, suštinski gledano, legitimni vojni cilj na koji je
13 legitimno otvarati vatru?

14 O: Da, časni Sude, s tim se slažem.

15 P: Hvala Vam najlepše. A ako bi sad mogli malo samo ovu temu dalje da
16 eksploatišemo - da li bi, recimo, štab... zgrada u kojoj se nalazi štab neke
17 vojne jedinice takođe predstavljalo legitimni vojni cilj?

18 O: Točno, časni Sude, bi.

19 P: Hvala Vam lepo. Sada bih hteo da Vam pokažem jedan dokument.

20 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, moraću samo dati jedno
21 kratko objašnjenje u vezi s ovim dokumentom.

22 Mi smo se bavili sa dokumentima vezanim za ovaj predmet. Puno smo posla
23 uložili u sve to. Međutim, sinoć prilično kasno smo otkrili jedan dokument za
24 koji smo zaključili da je veoma važan za naše izvođenje dokaza. Imam samo jedan
25 primjerak na papiru na B/H/S-u.

26

27

28

29

30

1 Ja sam gospodina Thayera već upoznao sa tom činjenicom. Mi ćemo sve učiniti da
2 dostavimo prevod Pretresnom vijeću čim bude moguće. Međutim, mi smatramo da je
3 sad u ovom trenutku veoma važan.

4 Radi se o dokumentu od 22. februara 1995. godine, upućenom iz
5 Srebrenice. Zapravo, radi se o jednom spisku prostorijske koje je koristila 28.
6 divizija u Srebrenici i u okolnim selima. Tu se sadržano otprilike - nisam ih
7 prebrojao - možda 20 lokacija na kojima su razni elementi 28. divizije imali
8 svoja mjesta. Dakle, tu je bila komanda štaba, centar veze, itd - svi razni
9 dijelovi 28. divizije koji su bili smešteni unutar Srebrenice.

10 Dakle, želio bih da se to stavi na grafoskop. Ne znam da li nam svjedok
11 može pomoći s time, to je na B/H/S-u, ali želio bih to ponuditi u spis.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A ko je izvor tog dokumenta? To je
13 dobiveno od Tužilaštva?

14 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Mi smo to pronašli u elektronskom
15 sistemu.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. To je dovoljno.

17 G. LAZAREVIĆ:

18 P: Pukovniče, ja sam svestan da nam Vi ne možete mnogo pomoći oko ovog
19 dokumenta obzirom da nije na jeziku koji Vi možete razumeti, ali pošto je on za
20 nas izuzetno bitan, ja ću Vas pitati u vezi pojedinih... pojedinih detalja iz
21 ovog dokumenta kako bi razjasnili neke stvari.

22 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Zamoliću da se nekako cijeli dokument
23 stavi na grafoskop. Da li je ako moguće postići da se cijela stranica vidi na
24 ekranu?

25

26

27

28

29

30

1 [na B/H/S-u] Hvala.

2 P: Dakle, vidite pukovniče, ovo je dokument koji je pronađen u kolekciji
3 koja je... koju Tužilaštvo ovog Suda posjeduje i ovde na ovom dokum... na ovom
4 dokumentu je komanda 28. divizije. Kol'ko ja mogu da vidim, piše: "Pregled
5 poslovnog prostora koji koristite..." - samo... ja se izvinjavam, ja vrlo slabo
6 mogu da vidim - "...oružane snage Armije BiH". To je Sekretarijat odbrane Tuzla
7 i tu se pod tačkom 1 pominje komanda 8. operativne grupe Srebrenica.

8 E sad, Vi ste nam već rekli /? da je/ 28. divizija u jednom trenutku
9 promenila naziv u 8. operativna grupa. Sećate li se toga?

10 O: Da, sjećam se, časni Sude.

11 P: Dakle, vidite ovde piše da se komanda 8. operativne grupe nalazi u
12 objektu "Lovac", stari grad Srebrenica. Da li znate koji je objekat "Lovac" u
13 starom gradu Srebrenica? To bi trebalo da je restoran, kol'ko ja znam.

14 O: Poznato mi je to ime. Ne znam tačno koji je objekat, ali znam taj
15 naziv "Lovac".

16 P: I ovde pod B piše da to koristi komanda 8. operativne grupe, piše
17 površina objekta i da se koristi kao radni prostor komande.

18 Dole pod rimskim brojem dva takođe je 280. laka pešadij... brigada...
19 laka pešadijska brigada Potočari. Tu piše, recimo: "Porodična kuća vlasnika
20 Hrvašević Mehe na Potočarima." Pretpostavljam da Vi ne možete tačno znati koja
21 je to kuća, ali očigledno iz ovog dokumenta da je korišćena za potrebe 280.
22 brigade.

23 Takođe, da Vas pitam još jednu stvar: ovde pod brojem 2(a) piše:
24 "Objekat stari štab Teritorijalne odbrane Srebrenica."

25

26

27

28

29

30

1 Znete li možda gde se taj objekat nalazi?

2 O: Ne, ne, ne znam gdje se to nalazi. Možda ako biste mi naveli neku
3 konkretnu lokaciju, možda... Ovako ne znam.

4 P: To bih vrlo rado uradio, ali iskreno da Vam kažem ni ja nisam potpuno
5 siguran gde se to nalazi, ali verujte mi da ćemo naći načina da to pokažemo.

6 Vidite, dalje se u celom ovom dokumentu, na prvoj i na drugoj strani,
7 navode različiti objekti koje, kako komanda 8. operativne grupe Srebrenice, tako
8 i pojedine brigade koje su delovi te 8. operativne grupe, koriste. Tu ima oko
9 dvadesetak objekata, što u Srebrenici, što u okolnim selima koje koriste, što
10 štabovi, što komande, što različita logistika 28. divizije ili 8. operativne
11 grupe.

12 Da li bi po Vašem mišljenju, a i po onome što ste do sada rekli, to
13 predstavljalo legitimne vojne ciljeve na koje bi bilo legitimno otvarati vatru?

14 O: Časni Sude, ovisi o tome što se nalazi u tom objektima. Ovako je
15 teško procijeniti, znati kakva se oprema tamo nalazila, što je tamo bilo, da bi
16 to onda postalo legitimnim vojnim ciljem. Koliko ja znam, zgrada u kojoj smo mi
17 stanovali, zgrada PTT-a, bi mogla, kao što sam već ranije rekao, predstavljati
18 vojni cilj zbog svog strateškog položaja. Također, tamo se nalazila oprema za
19 vezu.

20 Međutim, realno, kada se govori o cijeloj enklavi, sumnjam kako bi to
21 moglo predstavljati vojni cilj, a posebno ako čovjek sa sigurnošću zna da se
22 tamo nalazi jako puno civila. Čovjek ne želi da civili budu cilj.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Bilo koja konvencionalna sila jednostavno ne uzima kao svoj cilj civile,
2 to se ne radi i pokušava se pogađati /u engleskom transkriptu: "izbjeći"/
3 područja gdje se nalaze civili.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo. Stanite. Stanite.

5 Gospodine Lazareviću, gospodine Thayer, mi smo dozvolili da se postavi
6 ovo pitanje, da svjedok počne odgovarati na njega. Međutim, sada smo prešli već
7 sa jednog legitimnog pitanja na jedno pitanje kojim se, u praktičnom smislu,
8 traži od svjedoka da iznese jedno mišljenje o tome šta je legalno, šta bi bilo
9 zakonito.

10 Dakle, tu govorimo o tome šta je legitiman vojni cilj, a šta ne. Mislim
11 da ne trebamo tražiti od svjedoka da nam iznosi takve informacije. To je pravno
12 pitanje o kojem se možemo pozabaviti u pravom trenutku, kada je pravo prijeme.

13 Predlažem Vam, dakle, da pređete bilo na neku drugu temu ili da
14 rafinirate ili ograničite opseg Vašeg pitanja na nešto što bi bilo prihvatljivo.

15 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] U pravo ste, kao i uvijek. Ja ću preći
16 na nešto drugo, časni Sude.

17 P: [na B/H/S-u] Pukovniče, mi smo juče stali na temi napada koje su
18 snage 28. divizije, prema dokumentima koje smo gledali, izvodile prema srpskoj
19 teritoriji. Vi ste nam objašnjavali da Vi sa tim niste bili upoznati i šta se
20 sve dešavalo.

21 Ja sada imam još jedan dokument koji je pronađen u istoj kolekciji,
22 znači, takođe kao i ovaj prethodni dokument, i to je dokument od 23.06.1995.
23 godine, te je obav... To je praktično obaveštenje, mesečni izveštaj koji je 28.
24 divizija poslala 2. korpusu u Tuzli.

25

26

27

28

29

30

1 G. LAZAREVIĆ: Takođe, on je na B/C/S-u i njegov ERN broj je DA18-2435.

2 I takođe on je na B/C/S-u, tako da bih ja samo molio da pogledamo
3 naslovnu stranu na ELMO-u, a onda ćemo se koncentrisati na jedan deo na drugoj
4 strani.

5 P: Dakle, hteo sam da vidite samo zaglavlje ovog dokumenta. Ja ću Vam
6 prevesti to sa B/C/S-a. Tu piše: "Armija Republike BiH, Komanda 28. divizije,
7 Odsek bezbednost." Ima broj i datum 23.06.1995. godine i to je mesečni izveštaj
8 koji se dostavlja 2. korpusu u Tuzli.

9 G. LAZAREVIĆ: I ako bismo sad mogli samo da pređemo na drugu stranu ovog
10 dokumenta, drugi paragraf.

11 P: To je... Tu stoji: "Tačka 3, stanje u komandama i jedinicama." I
12 preskočiću ovu prvu rečenicu, ali tu piše: "Dana 22.06.1995. godine, upućene
13 su..." - skraćenice - "...DIV..." - diverzantsko-izviđački vodovi - "...iz
14 jedinica na izvršene diverzija u širi rejon Kragljivode i na putnu komunikaciju
15 Vlasenica-Han Pijesak. Diverzantske aktivnosti preduzete su u cilju pomoći
16 jedinicama Prvom, Drugom i ostalih korpusa, kako bi se razvukle neprijateljske
17 snage."

18 To je ovaj deo koji sam hteo da Vam predočim.

19 I da li je ovo što sam Vam sad predočio u suštini potvrđuje ono što smo
20 videli u prethodnim dokumentima kojima smo se juče bavili, a to je da je 28.
21 divizija koja je očigledno bila u enklavi Srebrenica, upućivala svoje
22 diverzantsko-izvođačke /?diverzantsko-izviđačke/ vodove radi izvođenja diverzija
23 van granica enklave?

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvinjavam se što prekidam. O ovome smo
2 razgovarali jučer, ne znam da li ste to bili Vi ili gospodin Živanović koji je
3 to pitao - svjedok je objasnio situaciju rekavši da kada je riječ o napadima,
4 aktivnostima izvan enklave, da nam o tome on ne može ništa reći. Mogao nam
5 zapravo jako malo reći i o tome šta se događalo u samoj enklavi. Dakle, ne želim
6 da se ponavljaju pitanja.

7 Ovo što imamo u ovom dokumentu je zapravo ponavljanje nečeg što smo
8 imali u jednom drugom dokumentu od jučer.

9 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] U redu, časni Sude, preći ću na jednu
10 drugu temu u tom slučaju.

11 P: [na B/H/S-u] Pukovniče, kakav je bio Vaš odnos sa snagama *DutchBat*-a
12 i uopšte sa snagama UNPROFOR-a? Da li ste Vi razmenjivali iskustva, podatke do
13 kojih ste došli, Vi sa *DutchBat*-om, njihovom komandom, sa pukovnikom Karremansom
14 i ostalim, i obrnuto?

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ponovo, ispravite me ako sam u krivu,
16 pukovniče, ali mislim da Vam je jučer postavljeno to pitanje i da ste, ako se ne
17 varam, Vi objasnili kako ste imali instrukcije da razmjenjujete stavove i
18 postrance, mislim da se tako rekli, i po vertikalnoj hijerarhiji. Ako nisam u
19 pravu, ako je pitanje bilo drugačije - moja greška, ali mislim da je bilo isto
20 pitanje.

21 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, pitanje je bilo malo
22 drugačije, ali ovo je bilo pitanje kojim sam želio postaviti temelje za
23 dokumente koje ću pokazati svjedoku.

24 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Možete nastaviti.

25 G. LAZAREVIĆ: [na B/H/S-u]

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, postojala je razmena podataka i informacija između Vas i
2 Holandskog bataljona u Srebrenici, je li tako?

3 O: Tako je. Postojala je.

4 P: Hvala lepo.

5 G. LAZAREVIĆ: Sada bih molio da pogledamo dokument 4D00128.

6 P: Pukovniče, imate dokument pred sobom; on je na engleskom. Možete da
7 vidite... meni je suština zaglavlje ovog dokumenta.

8 To je pismo koje je general Cornelis Nikolai uputio generalu Rasimu
9 Deliću, komandantu Armije BiH, 26. juna 1985. godine. Izvinjavam se, 1995.
10 godine.

11 G. LAZAREVIĆ: I ja bih molio da pogledamo drugu stranu ovog dokumenta.

12 P: E sad, pročitajte, molim Vas; to je vrlo kratko, ova prva dva stava
13 ovog pisma. U prvom stavu piše: [na engleskom] "Također Vas moram obavijestiti
14 da je komandant Nizozemskog bataljona tokom prethodnih nekoliko tjedana više
15 puta morao upozoriti Vaše snage u enklavi da se uzdrže od izvođenja napada izvan
16 zaštićenog područja.

17 Bit će Vam jasno da takva vrsta napada izaziva reakciju koja ugrožava
18 civilno stanovništvo u zaštićenoj zoni i otežava UNPROFOR-u posao zaštite te
19 zaštićene zone na primjeren način."

20 [na B/H/S-u] A vidite, ovo pismo je, znači, general Nikolai uputio
21 Rasimu Deliću, generalu, i on ga obaveštava, dakle, da UNPROFOR, odnosno komanda
22 *DutchBat*-a iz Srebrenice, skreće pažnju na napade koji se vrše iz enklave prema
23 srpskoj strani.

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste Vi od *DutchBat*-a imali ovakvu informaciju?

2 O: Ponajprije, časni Sude, ja ne znam da li je ovo pismo bilo upućeno
3 komandantu Nizozemskoga bataljona. Drugo, pismo je napisano na zaglavlje
4 UNPROFOR-a. Tako ja vidim. A napisala su ga dvojica ljudi koji zapravo nisu
5 radili u UNPROFOR-u. To je ono što ja vidim na prvoj stranici.

6 Ja ne sumnjam u autentičnost pisma, ali pismo nije upućeno komandantu
7 Nizozemskog bataljona i mislim da ja ni na koji način nisam mogao doći u doticaj
8 sa ovim pismom.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa to nije bilo pitanje. Pitanje...
10 ustvari, dajte molim Vas, pokažite nam prvu stranicu opet.

11 Gospodin Thayer.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, samo sam htio
13 pitati, da se stvar pojednostavni bilo bi dobro da se svjedoku da prilika da
14 pročita cijeli dokument.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je vrlo važno da svjedok
16 pročita dokument u cijelosti zato što je pitanje koje je postavio gospodin
17 Lazarević bilo na osnovi ovoga što možete pročitati u tome dokumentu: "Jeste li
18 ikada dobili ovakvu informaciju od Nizozemskog bataljona?"

19 To gospodin Lazarević hoće čuti od Vas kao odgovor.

20 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, dok čekamo da svjedok
21 pročita dokument do kraja, možda bih za zapisnik trebao pročitati ERN broj prvih
22 dokumenata koje sam koristio danas, zato što jednostavno nisam to učinio.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Prvi dokument koji se ticao objekata kojima se služila 28. divizija, od
2 22. veljače 1995. nosi broj DA17-8185.

3 P: [na B/H/S-u] Pukovniče, Vi ste sada imali prilike da pročitate cijelo
4 pismo i vidite da je to ustvari pismo koje je general Nikolai iz UNPROFOR-a
5 uputio Rasimu Deliću. To što ste videli u gornjem levom uglu je ustvari primalac
6 pisma. Prema tome, to je upućeno od strane generala Nicolaia koji je te
7 informacije, prema pismu, dobio od komandanta Holandskog bataljona.

8 Moje pitanje, dakle: da li ste i Vi dobili iste te informacije od
9 komandanta Holandskog bataljona?

10 O: Časni Sude, ja nikakve informacije nisam dobio u vezi sa ovim pismom
11 ili bilo s čime o čemu se u pismu govori. Jedino što znam da straha /prevod
12 engleskog transkripta: "goriva"/ nije bilo, ali informacije koje su dolazile u
13 vezi s ovim od Nizozemskoga bataljona - ja nisam dobivao.

14 P: A da Vas pitam sad još jednu stvar u vezi sa tim: da li ste upoznati
15 sa činjenicom da je u vezi ovih događaja bila izvesna istraga koju su vršili
16 pripadnici Holandskog bataljona?

17 O: Časni Sude, mislim da bih trebao pojasniti jednu stvar. Naime, ja
18 nisam morao znati sve što se događalo u Nizozemskom bataljonu. Oni nisu meni
19 morali kazati sve, čak nisu imali ni obvezu da mi sve govore. Isto tako, čak i
20 ono što smo mi čuli, nije se nužno moralo njima proslijediti, osim u onakvim
21 situacijama kada smo smatrali da postoji zajednički interes kod nekih od takvih
22 pitanja.

23 Njihova pisma su bila upućivana njima. Oni ih nisu morali objelodaniti
24 nama, bez obzira da li su to pisma koja su bila poslana njima ili čak neka pisma
25 koja su bila slana nama.

26

27

28

29

30

1 Mi to nismo morali njima pokazivati.

2 P: Da, ja to potpuno razumem, ali postojalo je generalno jedno naređenje
3 - odnosno ja ne mogu sad to formulisati da li je to naređenje ili je to možda
4 jedno uputstvo - da Vi saradujete sa njima, da saradujete sa komandom *DutchBat*-
5 a. Na kraju krajeva, i Vi i *DutchBat* ste pripadali Ujedinjenim nacijama. Jedna
6 logična saradnja između Vas i njih bi morala postojati.

7 Ono što je meni interesantno jeste da se ovde radi o veoma velikim
8 incidentima u kojima imaju desetine poginulih i ubijenih na srpskoj strani, a da
9 Vi takve podatke ne razmenjujete sa pripadnicima Holandskog bataljona. To je ono
10 što želim da vas pitam.

11 G. LAZAREVIĆ: I onda u vezi sa tim bih hteo da pogledamo dokument 4D129.

12 P: Znači, opet je to 26. juni 1995. godine i opet general Nikolai šalje
13 pismo generalu Mladiću. Dakle, komunikacija postoji na nivou generala Nikolaia i
14 generala Delića, a isto tako i generala Mladića. I u prvom paragrafu ovog pisma
15 piše: [na engleskom] "Odgovarajući na Vaše pismo pod brojem 06/17-441 od 24.
16 juna 1995. s izvještajima u vezi s nekoliko napada iz zaštićene zone Srebrenica,
17 zapovijedio sam odmah provođenje istrage. Ta istraga mi je ukazala da je u
18 naprijed spomenuto vrijeme i na naprijed spomenutim mjestima u Vašem pismu,
19 zaista došlo do borbenih aktivnosti snaga Armije Bosne i Hercegovine."

20 [na B/H/S-u] Dakle, iz ovog pisma vidite da general Nikolai potvrđuje da
21 su se ti napadi dogodili i da je bila istraga. Imate li neko objašnjene zašto
22 ovo vama, kao posmatračima Ujedinjenih nacija, nikada nije postalo poznato?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, kada kažete da se to dogodilo, a ja ne znam što je to,
2 ali može se vidjeti da se to događa na višim razinama, na razinama generala i
3 katkada to nije išlo niže do naše razine. Činjenica je da ja o toj istrazi nisam
4 bio obaviješten. Ja za nju ne znam. Ako su rezultati nekome spomenuti ili čak
5 ako je zapovjedbno vršenje istrage, onda je netko nekoga morao o tome
6 izvijestiti. Ja za to ne znam.

7 Ako se sve ovo događalo na razini više komande, onda to nije nužno
8 moralo biti proslijeđeno nama, no ja ne znam zašto mi o tome nismo obaviješteni.
9 Ako smo trebali biti obaviješteni, onda to nije trebalo biti na osobnoj razini,
10 nego na razini Vojnih promatrača UN-a; možda na razini komande Vojnih promatrača
11 pa sve do tima na terenu, to jest do nas, ali to se jednostavno nije dogodilo.

12 P: U redu. Preći ćemo sad na nešto drugo.

13 Ja sam Vam već pokazivao broj na /sic/ dokumenta o naoružavanju jedinica
14 u enklavi, ali bih hteo da pogledamo jedan snimak koji će se ubrzo pojaviti kod
15 Vas u e-courtu. I da bi Vam objasnio o čemu se radi, po našoj evidenciji, taj
16 snimak je napravljen 10. jula 1995. godine u samom gradu Srebrenici. Taj podatak
17 smo dobili od Tužilaštva i mi nemamo nikakvog razloga da sumnjamo da /?je/ to
18 upravo tog dana i snimljeno.

19 G. LAZAREVIĆ: Znači, to je dokaz 4D0014.

20 [Gleđa se video-snimak]

21 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Možemo sada zaustaviti.

22 P: [na B/H/S-u] Pukovniče, da li prepoznajete gđe je ovo snimano?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To, prema ovome što sam vidio, moralo je biti u Srebrenici.

2 P: I vidimo benzinsku pumpu, ako se ja dobro, ovaj, sećam, jer i ja sam
3 tamo nekoliko puta bio. To se nalazi pravo preko puta zgrade PTT u Srebrenici.

4 Je li to tačno?

5 O: Da.

6 P: Da, i ja razumem i shvatio sam to iz Vašeg svedočenja, da ste Vi dan
7 ranije, dakle 9. jula, otišli iz Srebrenice u Potočare, zajedno sa majorom
8 Tettehom. Dakle, ovog 10. jula Vi niste bili u Srebrenici, kad se ovo događa.
9 Međutim, takođe ste nam rekli da je Vaš prevodilac, Emir Suljagić, kako ste Vi
10 rekli žuti karton /sic/, dobio od Vas nalog da ode u Srebrenicu da izveštava.

11 Da li se od... Da li ste, izvinjavam se, od Vašeg prevodioca koji je
12 tada otišao i obavještavao Vas o tome šta se dešava u Srebrenici, dobili
13 informaciju da se iz Srebrenice 10-og otvara minobacačka vatra prema srpskim
14 položajima?

15 O: Časni Sude, on nam ništa nije rekao s tim u vezi 10-og, ali u to
16 vrijeme se već pucalo. Naime, ne znam, možda je to bilo vrijeme kada je on već
17 otišao da bi otišao k nama. Ako mi kažete tačno u koje vrijeme je to bilo, ja
18 bih mogao znati da li je on došao u Potočare ili nije.

19 Ali isto tako treba kazati da je u to vrijeme Armija Bosne i Hercegovine
20 već bila uzela nešto od oružja iz čete Bravo. Dakle, da je situacija i scenarij
21 su bili sasvim drugačiji.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da, ja to... Izvinjavam se, nisam želeo da prekinem Vaš odgovor. Mene
2 samo zanima da li se u vašim *sitrepima* /prevod engleskog transkripta:
3 "izvještajima o situaciji"/ nalazi podatak da se ispaljuju minobacačke granate
4 od strane Armije BiH prema srpskim položajima iz grada Srebrenice, sa lokacije
5 pored benzinske pumpe ili preko puta zgrade PTT-a, ako tako više volite.

6 O: Ničega takvog nije bilo u našim izvještajima.

7 P: Hvala lepo. To je samo ono što sam želeo da Vas pitam.

8 Mi smo već gledali dokazni predmet 4D0002 i ja bih Vas... To je bila
9 izjava Ramiza Bećirevića, za koga smo se složili da ga poznajete, i datum je 11.
10 avgust. I sad bih hteo da pričamo o nekim drugim delovima njegove izjave.

11 G. LAZAREVIĆ: Molio bih sad da nam se pokaže u sistemu *e-courta* 4D0002.
12 Molio bih sad da pogledamo, znači, stranu 4 B/H/S verzije, odnosno stranu 5
13 engleske verzije.

14 P: Dakle, vidite ovde u paragrafu drugom odozgo na engleskoj verziji
15 piše: [simultani prevod] "Nakon što smo postigli ova dva sporazuma o
16 demilitarizaciji Srebrenice, morali smo se u potpunosti razoružati. Jedva smo
17 uspjeli osigurati nešto starijega oružja u neispravnom stanju koje bi trebalo
18 predati UNPROFOR-u."

19 [na B/H/S-u] Dakle, u vezi sa vašim prethodnim odgovorom, Ramiz
20 Bećirević u svojoj izjavi kaže da oružje koje je bilo predato UNPROFOR-u je bilo
21 staro i disfunkcionalno, a na ovom snimku smo, čini mi se, videli dejstvo
22 minobacača u punoj funkciji. Da li je i Vama poznato, kada ste došli, da je u
23 suštini svo oružje koje je bilo predato UNPROFOR-u prilikom demilitarizacije,
24 ustvari bilo staro i disfunkcionalno.

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne. Mi nismo provjeravali u kakvom je stanju oružje bilo.

2 G. LAZAREVIĆ: Ja bih sad samo da pređemo na stranu 12 B/H/S verzije,
3 odnosno stranu - ja se izvinjavam, samo da nađem - 14 engleske verzije, negde na
4 sredini.

5 P: Vidite ovde, pošto ste odgovarali mom kolegi Živanoviću oko broja
6 boraca i oko broja ljudi koji su pripadnici divizije, piše negde na sredini
7 stranice: [simultani prevod] "Broj ljudi u koloni koja je krenula te večeri nije
8 utvrđen, ali po mojoj procjeni bilo je između 10.000 i 15.000 ljudi u njoj. Ja
9 sam inače imao oko 6.000 boraca, ne računajući borce iz Žepe."

10 [na B/H/S-u] Imate li Vi razloga da verujete da Ramiz Bećirević,
11 načelnik štaba 28. divizije, nije imao 6.000 boraca, ne računajući borce iz
12 Žepe?

13 O: Časni Sude, mislim da nešto treba znati ovdje. Kada se govori o
14 10.000 do 15.000 vojnika u Srebrenici, kako sam već rekao jučer, je bilo pomalo
15 teško. Jedna konvencionalna sila od 10.000 do 15.000 vojnika nikako ne može biti
16 tamo, ali ono što ja sad tu govorim je da, po mome tumačenju, se rat vodi na
17 više frontova, na puno frontova. Propaganda je jedan od tih frontova.

18 Ja ne kažem da ovo sad je propaganda, ali kada Vi o nekim temama
19 obavještavate neke druge vlasti, Vi možda hoćete pokazati koliko ste dobro,
20 koliko ste organizirani. I suprotno je također tačno. Druga strana će nastojati
21 učiniti to isto.

22 Ono što Vam ja pokušavam reći je sljedeće: 10.000 do 15.000 vojnika u
23 enklavi, pogotovo kada se nalazite u samoj Srebrenici, tako nešto mi ne bismo
24 mogli a da ne primjetimo.

25

26

27

28

29

30

1 Kažete da je to bilo između 11. i 12. jula? 11., 12...

2 P: Pukovniče, izvinjavam se. Ovaj, ja... Vi ste nam ovakav isti odgovor
3 već juče dali, da Vi sumnjate da je to moglo... Međutim, potencijalno, imajući u
4 vidu broj muškaraca u enklavi i ostalo, taj broj je mogao da bude toliki, zar
5 ne?

6 O: Da li biste mi možda kazali točno kojega je datuma je to bilo, 11-og
7 ili 12-og, tako da mogu nastaviti?

8 P: Vidite, ovde možda... možda je ovde u pitanju jedan mali nesporazum
9 među nama. Mi ovde govorimo u koloni muškaraca koja je krenula u proboj ka Tuzli
10 i procena Ramiza Bećirevića je da je u toj koloni ukupno bilo 10.000 do 15.000,
11 ali da je on njih on imao 6.000 boraca. Znači, podatak koji je Ramiz Bećirević
12 iznosi u pogledu boraca koji su njemu u tom trenutku stavljene...stav... bili na
13 raspolaganju je 6.000.

14 To je ono što sadrži ovaj deo ovog... Dakle tu se radi o 11. julu
15 popodne, kada je kolona krenula iz mesta Šušnjari u proboj ka Tuzli.

16 O: Da, moguće je. Ako se za svaku osobu misli da je vojnik, možda čak
17 ako dobije oružje, ako dobije nekakvu pušku i onda postane vojnik, onda je
18 moguće doći do ovakve brojke, pogotovo kada bježite i ako su svi naoružani, baš
19 svi naoružani. Svakako, bilo je više ljudi u enklavi nego što kazuju ove brojke.

20 Ali ono što ja sporim je: da bi jedna konvencionalna vojna sila koja bi
21 brojila 10.000 do 15.000 ljudi je nešto što ja ne mogu zamisliti da bi bilo
22 smješteno u Srebrenici.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kao što sam već rekao, ali ako Vi kažete da je apsolutno svaka osoba,
2 svako dijete starije od 15 godina otprilike, dobije pušku i postane vojnik, ako
3 svaki starac dobije oružje, onda je naravno moguće jer su ljudi tamo.

4 P: U redu. Ja neću dalje insistirati na ovom i samo jedno to u vezi sa
5 prethodnim pitanjem.

6 G. LAZAREVIĆ: Ako bi mogli da pređemo na stranu 17 engleske verzije.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo, molim Vas, gospodine
8 Lazareviću. Trenutak samo.

9 Gospodine pukovniče, mi zapravo ovdje ne govorimo o konvencionalnoj
10 vojsci koja bi imala 10.000 do 15.000 pripadnika. Mislím da je to Vama gospodin
11 Lazarević sasvim jasno rekao i jasno je to i iz ovoga dokumenta, da se radi o
12 10.000 do 15.000 ljudi. To je zapravo broj ljudi koji su činili tu kolonu. Što
13 se pak tiče vojnika, ono što Bećirević ovdje kaže da je, ne računajući borce iz
14 žepe, imao oko 6.000 boraca.

15 Ja sam čuo što ste Vi kazali jučer i što ste opet ponovili danas. Ono
16 što meni nije jasno je kako možete pomiriti mogućnost da je tamo bilo recimo
17 6.000 ljudi, 6.000 pojedinaca, koji su dobili neko oružje i koji su odjedanput,
18 da tako kažem, postali vojnicima, kada s onim što ste kazali jučer, da je
19 količina oružja u Srebrenici bila minimalna, odnosno gotovo da oružja nije ni
20 bilo.

21 Ako su oni bili u stanju dati oružje za 6.000 ljudi, što Vi o tome
22 možete reći?

23
24
25
26
27
28
29
30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Koliko ja vidim ovdje, 6.000 ljudi ne znači
2 da baš svaka osoba među njima ima pušku. To bi moglo biti bilo kakvo oružje,
3 recimo pištolj. Pištolj nije oružje s kojim bi netko mogao poći u borbu i
4 formirane nekog odjeljenja ili voda nije nužno da bi svaka osoba imala pušku.

5 Mi iz ovoga pisma ne dobivamo jasan podatak da je tih 6.000 ljudi bilo
6 naoružano. To bi mogli biti vojnici, ali bez oružja. Moglo bi ih se nazivati
7 vojnicima, ali nužno nisu morali biti naoružani.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Gospodine Lazareviću, izvolite
9 nastavite. Ja mu više neću postavljati s tim u vezi.

10 G. LAZAREVIĆ:

11 P: Samo još jedna st... jedan detalj iz ove izjave koji bih hteo da,
12 ovaj, prokomentarišemo. Vidite, na strani 17 u engleskoj verziji ovog pisma,
13 trećem paragrafu, piše: [simultani prevod] "Komanda divizije nalazila se na
14 području staroga grada i "Lovca" /prevod engleskog transkripta: "lovačkom
15 centru"/."

16 [na B/H/S-u] Konzistentno sa dokumentom koji sam Vam malopre pokazao,
17 gdje ovde Ramiz Bećirević kaže da je komanda divizije se nalazila u tom objektu
18 koji se zove "Lovac". To se vidi i iz ovog dokumenta, je li tako?

19 O: Časni Sude, ja nisam vidio gdje ste Vi to pročitali.

20 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] 17. strana, treći odlomak koji počinje
21 riječima "Za vrijeme ovih događaja...", pa sljedeća rečenica piše: "Komanda
22 divizije nalazila se na području staroga grada i 'Lovca'."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Druga rečenica u tom odlomku.

2 O: /prevod engleskog transkripta: "Vidim."/
3 P: [na B/H/S-u] Pa, da li je to konzistentno i sa onim što smo već
4 ranije videli, onaj dokument da se tu nalazila komanda 28. divizije?
5 O: To je nešto što ja nisam znao da se tamo nalazilo.
6 P: U redu. U redu. Preći ćemo sad na potpuno drugu temu.
7 Vi ste 10. jula već bili u bazi u Potočarima i tada je, prema
8 informacijama koje imamo i koj... prema brojnim dokazima koji su pred ovim
9 Tribunalom izvedeni, veliki broj ljudi iz Srebrenice krenuo u Potočare i počeo
10 da se skuplja u bazi i oko nje, je li tako?
11 O: Točno je. Ljudi su počeli dolazili u Potočare i u samo Srebrenicu.
12 P: Hvala. A već sledeći dan, praktično 11. jula, su srpske snage ušle u
13 grad Srebrenicu, koji je do tada već bio prazan, ljudi su već bili otišli. Je li
14 to konzistentno s onim što ste Vi videli?
15 O: Ulazak Srba uglavnom je bio iz pravca Bratunca, što znači preko
16 Potočara, pa sve do Srebrenice. To se dogodilo toga dana. Dakle, oni su ušli s
17 bratunačke strane. Dakle, kada govorimo o ovima koji su ušli u Srebrenicu iz
18 nekoga drugog pravca, ja za to u tom trenutku nisam znao.
19 P: U redu. To... Možda to baš nije isto s pravcima koje ja imam, ali ako
20 je to Vaše svedočenje i ako je Vaše saznanje tako, ja nemam tu šta da primetim.
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Međutim, mene zanima sledeće pitanje, ovaj...

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo.

3 Možete li nam reći gdje ste se Vi točno nalazili 11.07. kada su Srbi,

4 odnosno snage VRS-a, ušli u Srebrenicu?

5 SVJEDOK: [simultani prevod] Ja sam 11. bio u Potočarima, u bazi

6 Nizozemskog bataljuna.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, Vi niste mogli vidjeti što se

8 događalo na drugoj strani srebreničke enklave?

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. Točno, ja nisam mogao vidjeti što se

10 dogodilo, ali sam vidio ulazak sa bratunačke strane.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Mislim da je to sasvim jasno. On

12 ne proturječi drugim dokazima.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Kingori, Vi ste rekli, zar

14 niste, da su Srbi ušli u Srebrenicu s bratunačke strane, preko Potočara?

15 SVJEDOK: [simultani prevod] Da. Tako i mislim. Ja sam bio u Potočarima i

16 ja sam ih vidio kako od tamo idu prema Srebrenici.

17 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

18 G. LAZAREVIĆ:

19 P: Ali u svakom slučaju, Vi ste u Potočare došli iz Srebrenice, je li

20 tako, tim putem, znači iz Srebrenice u Zeleni Jadar, 9-og?

21 O: Pravac kretanja je bio iz Srebrenice prema Potočarima, a Zeleni

22 Jadar, ne sjećam se da smo išli prema tamo, jer Zeleni Jadar mislim da je u

23 suprotnom smjeru.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Izvinjavam se, to je greška u transkriptu. Ja nisam reko iz Zelenog
2 Jadra ili, oprostite, onda je možda bila greška moja samo u ovome. Ono što mene
3 zanima i zašto Vam postavljam ova pitanja jeste: da li Vi znate ko je doneo
4 odluku da ljudi iz Srebrenice, koji su se nalazili tamo 10-og, krenu putem
5 Potočara, dakle istim putem kojim ste Vi krenuli?

6 O: Zapravo, koliko ja znam, niko mi to nije rekao, ali to je bilo
7 zdravorazumski, najsigurnije mjesto je bilo mjesto gdje se nalazi UNPROFOR.
8 Mislim da je to upravo ono čega su se oni držali. Čak i mi, mi smo isto išli tim
9 putem jer smo smatrali da ćemo biti bezbjedniji ako budemo svi zajedno na jednom
10 mjestu, posebno ako smo u komandi bataljona gdje ipak postoji nekakva obrana i
11 gdje bi vojska bosanskih Srba ipak morala razmotriti malo bolje da li će napasti
12 na to mjesto ili ne - dakle, zbog toga što znamo da su tamo, i to je onda
13 najbezbjednije mjesto.

14 I to je vjerovatno razlog zbog čega su i Muslimani mislili da je mudrije
15 otići na to mjesto, jer su mislili da su tamo bezbijedni.

16 P: Znači, ako sam ja dobro razumeo Vaš odgovor, pošto je bio malo duži,
17 Vi kažete da niko nije doneo odluku da se ide iz Srebrenice u bazu u Potočarima,
18 već je jednostavno zdrav razum tim ljudima naložio da je to najbezbednije mesto
19 da se ode. Je li to Vaše svedočenje?

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak.

21 Gospodine Thayer.

22 G. THAYER: [simultani prevod] Već je postavljeno to pitanje i dobili smo
23 odgovor.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je tako.

2 G. LAZAREVIĆ: U redu. 'Ajte sada da pogledamo ponovo ovu izjavu Ramiza
3 Bećirevića, o kojoj smo imali dosta prilike da razgovaramo. To je 4D02 i to
4 stranu 12 engleske verzije.

5 I ako m... [simultani prevod] Molim samo da se spusti, kako bi svjedok
6 mogao vidjeti donji dio.

7 P: [na B/H/S-u] Pri samom kraju ove strane vidite reč "UNPROFOR".

8 Znači to je dole možda peti ili šesti red odozdo, i kaže: [simultani
9 prevod] "Primijetio sam da su vojnici UNPROFOR-a slali stanovništvo prema
10 Potočarima. Kada sam pitao zašto, rečeno mi je da i oni imaju namjeru poći prema
11 Potočarima."

12 [na B/H/S-u] Da li Vi imate saznanja da su vojnici UNPROFOR-a upućivali
13 ljude iz Srebrenice da idu u Potočare?

14 O: Ne, nisam imao takvih informacija.

15 P: Hvala.

16 G. LAZAREVIĆ: I sledeće pitanje će viti vrlo slično, ali Vas molim samo
17 da pređemo na stranu 14 engleske verzije, na sam početak te strane, isti je
18 dokument.

19 P: I ponovo ću Vas pitati da li ste imali ovu informaciju. Vidite, to je
20 druga rečenica već na samom početku gore i počinje: [simultani prevod] "Naredio
21 sam vezistima da se popnu na brda i uspostave vezu sa komandom korpusa. Mi smo
22 ostali iza i odredili način kretanja, red jedinica, metode bezbednosti i
23 izviđanja pozadine te kolone koja je trebala krenuti prema Tuzli.

24

25

26

27

28

29

30

1 Izdano je naređenje da cijelo civilno stanovništvo koje je bilo tamo
2 krene, ali su oni mogli sami odlučili da li je poći sa nama ili krenuti prema
3 UNPROFOR-u."

4 [na B/H/S-u] Da li ste imali informaciju o tome da je naređeno
5 stanovništvu da krene iz Srebrenice u Potočare, od strane komande korpusa? Da li
6 ste imali takvu informaciju? Odgovorite samo da ili ne, nema potrebe da dalje
7 ovo elaboriramo.

8 G. THAYER: [simultani prevod] Mislim da to jednostavno ne stoji u
9 dokumentu, kako ja to čitam. Čini se da su oni ipak imali mogućnost izbora.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Lazareviću.

11 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Da, da, razumijem. Mogli su birati da
12 li da idu prema Potočarima ili kroz šumu, ali to su bile jedine dvije
13 mogućnosti. Ovdje stoji: "Izdano je naređenje da cijelo civilno stanovništvo
14 koje se tamo nalazi krene." To je, dakle, bilo moje pitanje. Oni mogu slobodno
15 odlučiti hoće li poći "s nama", dakle sa vojskom kroz šumu ili krenuti prema
16 UNPROFOR-u.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim da se odgovori na pitanje.

18 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ovdje je jasno navedeno da oni
19 nisu morali krenuti nekim smjerom. Oni su se mogli odlučiti hoće li poći sa ovim
20 ljudima prema Tuzli ili otići prema Potočarima. Dakle, sami su mogli donijeti
21 odluku.

22 G. LAZAREVIĆ:

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Iz ovog dokumenta jasno piše da nisu mogli da donesu i treću vrstu
2 odluke, a to je da ostanu. Je li tako?

3 O: To nije ovdje navedeno, ali ne znači da ta mogućnost nije postojala.
4 Kao što sam ranije već rekao, ako mi dozvolite da to ponovim, morali su poći na
5 neko bezbjedno mjesto, jer u pitanju je njihova bezbjednost. Da sam ja bio među
6 njima, ja bih krenuo prema Potočarima, jer bih smatrao da je to bezbjednije
7 mjesto.

8 P: U redu. Samo da razjasnimo. Znači, Vi ste u suštini već i odgovorili,
9 ali da otklonimo bilo kakvu dilemu.

10 Da li ste uopšte Vi - kad kažem Vi mislim na vojne posmatrače UNMO,
11 komanda *DutchBat*-a, predstavnici vojnih ili civilnih vlasti - imali bilo kakav
12 sastanak u vezi s tim šta će sa civilima da bude, da li da kreću, da li da
13 ostanu, ako kreću kuda da krenu, na tu temu samo?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Thayer.

15 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, samo bismo moljeli */sic/* da se
16 navede u kojem periodu se to događalo, jer su ove odluke donošene u različitom
17 trenutku, za različite jedinice.

18 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] U svakom slučaju ćemo to napraviti.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Thayer.

20 Izvolite, gospodine Lazareviću.

21 G. LAZAREVIĆ:

22 P: Dakle, vremenski period na koji ja mislim bi se kretao negde od 8.,
23 9., 10. ili 11. jula, u ta četiri dana, jer znamo da su 11. jula već stanovnici
24 Srebrenice prešli u Potočare.

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, u ta četiri dana, da li je bilo razgovora o tome šta sa civilima,
2 kuda sa civilima? Da li je neko odlučivao da l' će oni da krenu, da ostanu?
3 Mislim dakle, na Vaše prisustvo takvim sastancima.

4 O: Časni Sude, radi se o sljedećem: mi nismo ni kakvom sastanku
5 razgovarali, niti smo upućivali ljude da bilo kamo pođu. O tome se jednostavno
6 nigdje nije razgovaralo, naime da treba uputiti ljude u nekom smjeru. Zapravo,
7 ono što se događalo je bilo da kada su ljudi krenuli prema Srebrenici, mi smo
8 shvatili da to postaje problem, jer toliko je ljudi išlo. Međutim, nije bilo
9 nikakvog sastanka, kojeg se barem ja sjećam, na kojem smo mi razgovarali o tome
10 gdje bi ti ljudi željeli ići.

11 Ono što smo mi radili kad su oni došli i kad su popunili cijelu bazu
12 Nizozemskog bataljona, mi smo donijeli tada odluku da ćemo ih smjestiti uz cestu
13 pred samom bazom Nizozemskog bataljona u Potočarima. Ali gdje dalje da idu, u
14 kojem smjeru iz Srebrenice, mi na takvom sastanku nismo bili. Bar se ja ne
15 sjećam.

16 P: U redu. Hvala Vam najljepše.

17 Sada bih hteo da pogledamo još jedan kratak video-snimak. Možda ćete na
18 tom video snimku prepoznati neka od lica iz Srebrenice iz tog vremena.

19 G. LAZAREVIĆ: To je deo *trial* videa P02047 i to je takođe iz Srebrenice
20 od 10. jula 1995. godine.

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Sada bih hteo da Vam pokažem ovaj deo snimka i zaustavićemo se na
2 jednom delu.

3 [Gleda se video-snimak]

4 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Molim da se ovdje zaustavi.

5 P: [na B/H/S-u] Videli smo snimak iz Potočara od 10. jula 1995. godine i
6 Vi ste imali prevod ovog snimka tako da može da se vidi ono što se govori na
7 samom snimku i Vi ste...

8 Izvinjavam se, ovo je Srebrenica, ja sam, ovaj, opet pogrešio. Ovo je
9 snimak iz Srebrenice od 10-og.

10 Videli ste, dakle, čoveka koji kaže, i to se videlo dole na ovome, ako
11 hoćete to možemo uvek da ponovimo: "Oni nas teraju da idemo u Potočare.
12 Blokirajte put." On se obraća civilima.

13 Možete li mi reći na koga taj čovek kaže "Oni nas teraju da idemo u
14 Potočare" i poziva okupljeni narod da blokira put? Da li možda znate to?

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

16 G. THAYER: [simultani prevod] Bez nekog temelja, mislim da se ovim
17 pitanjem traži nagađanje zašto bi nešto radio neko.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pređimo na sljedeće pitanje, gospodine
19 Lazareviću.

20 G. LAZAREVIĆ: U redu. Samo da završimo sa ovim.

21 U svakom slučaju, 10. jula u gradu Srebrenici, u samom gradu Srebrenici,
22 nema još uvek niko od srpskih vojnika. Možete li to potvrditi?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, u tom trenutku nije bilo u Srebrenici srpskih vojnika.

2 P: Da, i iz toga naravno proizilazi da srpska vojska nije ta koja je
3 mogla nekome narediti da krene iz Srebrenice ka Potočarima. Iz tog vašeg
4 odgovora to proizilazi, zar ne?

5 O: Ne znam da li mogu još nešto tu dodati uopće.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da pređemo na sljedeće pitanje,
7 gospodine Lazarević. Kada shvatite da svjedok o nekom događaju ne zna skoro
8 ništa ili o nekoj temi u nizu događaja o kojima govorimo, a već smo čuli drugi
9 dokazni materijal o tome, zašto gubiti vrijeme onda na ispitivanje ovog
10 svjedoka? Na koncu konca, šta on Vama može reći?

11 G. LAZAREVIĆ: U redu. Samo... Preći ću na nešto drugo u ovom trenutku.

12 Molio bih da pogledamo dokument u *e-court*u P0009.

13 P: Vidite, pukovniče, to je pismo koje je predsjednik Predsedništva,
14 Osman Suljić, za koga smo utvrdili da znate ko je, znači predsjednik
15 Predsedništva opštine Srebrenica, poslao 09. jula 1995. godine predsjedniku Aliji
16 Izetbegoviću i komandantu Armije BiH, generalu Rasimu Deliću.

17 I možemo videti datum na ovom dokumentu. I u donjem delu ovog pisma, Vi
18 ćete... ono je kratko, videćete i počitaćete ga celog. Međutim, meni je
19 interesantan ovaj deo, paragraf gde kaže: "Na civilnim organima vlasti ostao
20 poslednji nepopularan korak na spašavanju stanovništva, a isti */sic/* se da je
21 urgentno na nivou državnih i vojnih organa R BiH pod hitno aranžira sastanak sa
22 srpskom agresorskom stranom, u cilju iznalaženja mogućnosti otvaranja koridora
23 za iseljenje stanovništva do prve slobodne teritorije R BiH pod kontrolom
24 međunarodnih faktora."

25

26

27

28

29

30

1 Da li možemo iz ovog dokumenta, koji je sačinio Osman Suljić - to je
2 pismo koje je napisao - zaključiti da je već 09.07.1995. godine razmatrana
3 mogućnost iseljavanja kompletnog civilnog stanovništva iz enklave Srebrenica i
4 da je to učinjeno od strane lokalnih vlasti?

5 O: Časni Sude, ovo se dogodilo, to jest ovo je pismo napisano, iako nije
6 navedeno kada, 9. jula, u koliko sati nije navedeno. Dakle, tog dana smo mi
7 otišli iz Srebrenice, tog smo datuma otišli iz zgrade PTT-a u Potočarima. U
8 mojoj izjavi je navedeno da su u tom trenutku se ti ljudi osjećali jako
9 nesigurni, nakon što smo mi naznačili da je naša namjera da odemo iz Srebrenice
10 za Potočare. Ta nesigurnost je izazvala mnogo panike, to je istina. Oni svakako
11 nisu znali gdje da idu, s kime da razgovaraju. Nisu znali ni koje će biti
12 konačno odredište.

13 Ovo je pismo napisano, ja mislim, iz očaja. Predsjednik jednostavno nije
14 znao šta da radi sa stanovništvom. Međutim, tu se spominje da postoji mogućnost
15 stvaranja koridora za kretanje stanovništva do slobodnog teritorija. To je kako
16 bi se obezbjedilo to stanovništvo, kako bi se obezbjedilo da oni ostanu sigurni.

17 U biti, način na koji bismo trebali gledati na ovo pitanje je da je
18 enklava je već... u nju je već ušla vojska bosanskih Srba sa gotovo svih strana.
19 Muslimani su bili zbijeni na jedno mjesto i sada su morali tražiti mogućnost
20 izlaska iz problema u kojima su se već našli - iz granatiranja, od zlostavljanja
21 i možda desetkovanja od strane vojske bosanskih Srba, jer su oni stvarno udarali
22 na Srebrenicu na način... izgledalo je kao da su željeli da svi ljudi u enklavi
23 ili poginu ili da se odatle pokupe.

24

25

26

27

28

29

30

1 To je jedna od stvari koju sam ja rekao i u svojoj izjavi.

2 Ono što pokušavam sada reći je da su oni jednostavno morali pronaći neki
3 bezbijedan izlaz iz situacije u kojoj su bili. Ne zbog njihove volje da odu iz
4 enklave, nego zbog okolnost među kojima je recimo granatiranje. Imali su
5 granatiranje. Nisu imali drugu opciju nego da pobjegnu sa tog mjesta, jer inače
6 svi bi bili ubijeni.

7 P: Hvala Vam, svedoče. I sad, ja bi Vas samo zamolio... znači moje
8 pitanje je bilo krajnje jednostavno, mogli ste odgovoriti na njega sa da i ne.
9 Ja naravno nisam želeo da Vas uvredim ili da prekidam odgovor koji ćete nam dati
10 iako je on sadržao puno nagađanja i puno pretpostavki, ali bih Vas samo molio,
11 ako hoćete da završimo nekako ovo, da odgovarate kraće i konciznije, jer inače
12 ja neću biti u stanju da ispunim moj zadatak ovde i plašim se da neće ostati
13 onda vremena za kolege. Eto, ja samo Vas molim to da imate na umu, i zbog
14 Sudskog veća i zbog ostalih kolega.

15 Preći ću sada na nastavak hronološki i u Vašoj izjavi koju ste dali
16 tužiocima. Na st... Nalazi se to na strani 8 B/H/S verzije i engleske verzije.

17 Vi ste svedočili da je 11. jula 1995. godine održan sastanak kome Vi
18 lično niste prisustvovali, te da je taj sastanak održan između generala Mladića
19 i pukovnika Karremansa, ali da se Vi ne sećate ko je tražio... ko je zatražio
20 taj sastanak, da li je to bila VRS ili pukovnik Karamans.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Sećate li se tog dela Vaše izjave tužiocima? Znači...

2 O: Sjećam se.

3 P: Sada bih hteo da pogledamo jedan deo video snimka, možda će Vam on
4 malo osvežiti pamćenje i /nerazgovjetno/ sad ćete u e-courtu imati prilike da
5 čujete ta da učesnika šta razgovaraju. To je jedan kratak insert.

6 [Gleda se video-snimak]

7 G. LAZAREVIĆ: Hvala Vam.

8 P: Dakle, čuli ste da general Mladić pita Karamansa: "Šta želite, Vi
9 ste sazvali ovaj sastanak?" Da li Vam to pomaže da se setite ko je zapravo
10 zatražio prvi sastanak koji se održao 11-og u Bratuncu, u hotelu "Fontana"?

11 O: Zamolit ću da ponovo pustite snimku, ne mogu reći ko govori šta.

12 P: Da Vam kažem, postoji i transkript ovog razgovora.

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Znae, to je dokaz P02048, i nalazi se
14 na strani 16.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne želim Vas prekidati, ali šta ćete
16 postići ovime? Imamo snimku, imamo Mladićeve riječi koje on govori. Da li će
17 ovaj iskaz bilo šta promijeniti?

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jer na kraju, ako svjedok sada kaže "Ne, ne. Mladić je taj koji je
2 sazvao sastanak.", da li će to bilo šta promijeniti? Neće.

3 Ono što je Mladić rekao je na snimci. To je on rekao. Ne znam. Ne znam.

4 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Možda nije neophodno da insistiram na
5 tome, ali sam primijetio da se svjedok ne sjeća nekih pojedinosti. Htio sam ga
6 prisjetiti na njih, ali mogu preći na nešto drugo. Ali, ipak, prije bih htio
7 pitati svjedoka koji naravno nije bio lično tamo i samo jedno pitanje ću mu
8 postaviti, dakle, u vezi s ovim.

9 P: [na B/H/S-u] Gospodine pukovniče, ako bih Vam rekao da je pitanje
10 iseljavanja izbeglica koji su se nalazili u Potočarima na teritoriju Tuzle prvi
11 pomenuo pukovnik Karremans, da je on prvi koji je Mladiću rekao da razgovara u
12 ime predstavnika civila koji su okupljeni u Potočarima, radi njihovog
13 preseljenja u Tuzlu, da li to odgovara onome što ste Vi videli i znali tamo?

14 O: Časni Sude, ako biste pogledali moju izjavu, tamo biste vidjeli da
15 sam ja naveo da sam ja u jednom trenutku razgovarao sa generalom Ratkom Mladićem
16 i da je plan bio ukoliko civili, s obzirom da se UN morao pomaknuti odatle, a
17 general Mladić je već rekao da se UN mora ukloniti sa tog mjesta, dakle gdje
18 onda civili da idu. Mi smo onda rekli, ja se sjećam da sam ja to rekao generalu
19 Mladiću, da će se onda UN pripremiti da se evakuiraju ti ljudi, da se povuku
20 odatle jer ne mogu tamo ostati, jer tamo ne bi bili bezbjedni.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, kada sam ga pitao, kada sam mu rekao da je namjera UN-a da se ti
2 ljudi uklone odande, da se pripreme autobusi za to, onda je general rekao da je
3 on već pripremio svoje autobuse koji će doći i odvesti ljude iz Srebrenice.

4 P: Samo sam hteo da hronološki uvežemo ta pitanja. Obećavam da ću Vam
5 postaviti pitanja baš u vezi sa tim sastankom i to kada ste Vi rekli pukovniku
6 Mladiću.

7 Meni je samo suština bila da Vas pitam da li znate da li je to prvi
8 pukovnik Karremans pomenuo, ali ako... pošto Vi niste bili tamo, neću
9 insistirati na ovom pitanju.

10 Hteo bih nešto drugo da pogledamo. To je Vaš dokument, dakle to je
11 izveštaj UNMO od 11. jula 1995. godine, prilog broj 16 je bio Vašoj izjavi.

12 G. LAZAREVIĆ: A ovde nosi dokazni broj P00...P00510.

13 P: Dakle, ako se ja... Imate pred sobom ovaj *sitrepu*, je l' tako?

14 O: Da, imam, od 11.07.1995.

15 P: Da, i on je, kol'ko ja mogu da vidim, poslat u 17.45 časova. Je li
16 tako?

17 O: Da, tako je.

18 P: I ovde vidimo u... pod tačkom 2 u poslednjem redu ovog izveštaja
19 navedeno je: [simultani prevod] "Kretanje iz regije prema Tuzli se doživljava
20 kao mogućnost."

21 [na B/H/S-u] Vidite? Je l' tako? To piše u ovome *sitrepu*?

22 O: Gdje ste to pronašli?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: [simultani prevod] Drugi paragraf, posljednja rečenica: "... pokreta
2 iz enklave..."
3 O: Kažete, dakle, da ljudi izlaze iz enklave i da je situacija kritična.
4 Gdje se to nalazi?
5 P: Sljedeća rečenica.
6 O: "U predstojećim danima postoji mogućnost pokreta iz enklave prema
7 regiji Tuzle."
8 P: Da, na to sam mislio.
9 [na B/H/S-u] To možete potvrditi da je to napisano u tom *sitrepu* koji je
10 otišao u 17.47h, je li tako?
11 O: Da, časni Sude. Da, to je naša procjena.
12 P: Hvala lepo. Verujte mi, nema ništa da... Prema inform...
13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Časni Sude, da li je sada trenutak za
14 pauzu?
15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Tako je. Imat ćemo pauzu od 25 minuta.
16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.
17 ... Početak pauze u 10.30h
18 ... Sjednica nastavljena u 11.02h
19 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.
20 Izvolite sjesti.
21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, nakon što ste
22 saslušali ova dva sata ispitivanja gospodina Lazarevića, šta mislite koliko će
23 Vama vremena biti potrebno.
24 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, sat i po, ja
25 mislim. Ja ću se potruditi ako moramo danas završiti sa svjedokom.
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja sam to jasno rekao jučer.

2 A Vi, gospodine Josse?

3 G. JOSSE: [simultani prevod] I ja bih htio dobiti svojih sat i po
4 vremena, časni Sude. Želio bih nešto reći, mada bih to radije rekao kada svjedok
5 nije ovdje. Ja sam se jučer nakratko obratio Vijeću i u međuvremenu sam imao
6 vremena da pregledam dokument koji je on donio u Hag, koji je bio objelodanjen u
7 utorak i zatim bih ga htio o tome detaljno ispitivati.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

9 Gospodine Lazareviću, samo da vidim koliko je...

10 [Pretnesno vijeće i sekretar se savjetuju]

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Koliko Vam je još vremena potrebno,
12 gospodine Lazareviću?

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Tokom pauze, ja sam pogledao pitanja
14 koja sam pripremio, izbacio sam velik broj pitanja sa mog spiska. Međutim,
15 napredujemo prilično polako, moram to...

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa to nije bila naša želja.

17 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Ja sam se trudio koliko mogu. Ja sam
18 pokušao organizirati pitanja kako bi se stvari ubrzale. Međutim, to je prilično
19 teško.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Morat ćete završiti za 10 minuta,
21 gospodine Lazareviću. Već ste dva i po sata ispitivali svjedoka. Imate 10
22 minuta. Ostatak vremena će se morati podijeliti između gospodina Jossea i
23 gospođe Fauveau.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Dozvolite samo da se posavjetujem sa
2 gospođom Fauveau i gospodinom Josseom.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

4 [Odbrana se savjetuje]

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Imate li Vi dodatnih pitanja?

6 G. THAYER: [simultani prevod] Za sada jako malo ali, s obzirom da još
7 očekujemo dva bitna unakrsna ispitivanja, trebat će mi vjerojatno još nešto
8 vremena, na temelju postavljenih pitanja. Ja to ne mogu predvidjeti, ali možda
9 petnaestak minuta, po mom mišljenju.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Meek.

11 G. MEEK: [simultani prevod] Hvala.

12 Mi smo računali isprva na sat, a zatim smo se rezervirali za 30 minuta.
13 Od toga ne odustajemo.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ukoliko Pretresno vijeće kaže
15 da se s ovim svjedokom mora završiti danas, to je očito odluka Vijeća i mi ćemo
16 je morati ispoštovati. Međutim, ako ovaj svjedok bude ovdje i u ponedjeljak, onda
17 nema smisla da to radimo uz silnu žurbu, uzeći u obzir kako smo do sada vodili
18 suđenje.

19 Uz sve dužno poštovanje, časni Sude, ako ćemo završiti sa svjedokom
20 danas, neće biti niti vremena za dodatno ispitivanje, a svi ćemo mi morati
21 prilagoditi način unakrsnog ispitivanja, ako je to stvarno nalog Suda. Ali ako
22 nije, kao što sam rekao, onda pak nema s druge strane smisla da se nepotrebno
23 ubrzavaju stvari.

24

25

26

27

28

29

30

1 [Sudije vijećaju]

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uradit ćemo ovako: gospodine
3 Lazareviću, Vama dajemo 20 minuta. Gospodin Josse i gospođa Fauveau će imati po
4 sat vremena. Vi ćete imati 15 za dodatno ispitivanja, što znače da i ovako
5 nećemo završiti do 13.45h, što na kraju znači da ćemo se naći u istoj ovog
6 sudnici u 14.15h i zatim nastaviti sa radom. Da li je to u redu?

7 Dakle, imate 20 minuta, gospodine Lazareviću.

8 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Molim Vas onda da date uputstvo
9 svjedoku da daje što moguće kraće odgovore. Ja ne znam kako ću to završiti.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Učinit ću dvije stvari.

11 Dakle, prvo to: molim Vas svjedoče da budete što je moguće koncizniji u
12 svojim odgovorima, a Vi, gospodine Lazareviću, izbjegavajte pitanja sa dugim
13 uvodom i vrtnju u krugu kada možete postaviti direktna pitanja, jer se i to do
14 sad događalo tokom dana, a i jučer.

15 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Držat ću se toga, časni Sude.

16 P: [na B/H/S-u] Svedoče, gospodine pukovniče, vidi... imali smo priliku
17 da vidimo ovaj *sitrep* i kad je poslat. Možete li mi potvrditi da je pitanje
18 evakuacije izbeglica razmatrano i dogovarano pre nego što se pukovnik Karremans
19 u 8 sati to večer susreo sa generalom Mladićem? Znači samo sa "da" ili "ne".

20 O: Nema nikakvih naznaka da se o tome razgovaralo.

21 P: U redu. U ovom izveštaju piše: [simultani prevod] "Pokret ljudstva iz
22 enklave je u mogućnosti u predstojećim danima."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [na B/H/S-u] Ja sam mislio na taj... taj deo ovog *sitrepa*. Da li se
2 možda menja Vaš odgovor?

3 O: Časni Sude, ne. To je procjena višeg vojnog promatrača, koja nije
4 nužno posljedica nečeg sa sastanka.

5 P: Hvala. Dakle, pređimo sad na dolazak srpskih snaga u Potočare.

6 I Vi ste već pred ovim Većem svedočili da su prema Vašim zapažanjima,
7 prvi vojnici koji su ušli u Potočare bili u crnim uniformama, a da su za njima
8 dolazili i drugi vojnici u različitim uniformama. I dalje, svedočeći u predmetu
9 *Krstić*, rekli ste da je jedna grupa vojnika ušla u bazu kako bi proverila da li
10 unutra ima vojnika Armije BiH i da ste neke od tih ljudi ranije poznavali, da je
11 to bio major Nikolić, Vaš prevodilac Petar i pukovnik Vuković, i da je sve to
12 trajalo negde oko petnaestak minuta. Da li ostajete pri tom odgovoru?

13 O: Da.

14 P: Dalje, iz Vaše izjave tužiocima, kao iz Vašeg dosadašnjeg svedočenja,
15 shvatio sam da ste vi majora Nikolića poznavali od ranije. To je osoba koja se
16 zove Momir Nikolić, samo da to potvrdimo. Je li tako?

17 O: Osoba koju ja poznajem je major Nikolić. Ja ne znam kako se zove.

18 P: U redu. I Vi ste njega u Vašoj izjavi, tu osobu majora Nikolića, u
19 Vašoj izjavi, na strani 3 B/H/S verzije - isto na strani engleske verzije -
20 opisali na sledeći način: [simultani prevod] Nikolić je bio komandant lokalne
21 jedinice vojske bosanskih Srba. Bar je se on tako predstavio."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [na B/H/S-u] Da li to i danas potvrđujete?

2 O: Da. Rekao je da je lokalni zapovjednik vojske bosanskih Srba u tom
3 području.

4 P: I Vi ste majora Nikolića viđali u Potočarima, kako 12., tako i 13.
5 jula, je li tako?

6 O: Tako je, časni Sude.

7 P: Sada samo za trenutak pređimo na 13. juli; i prema Vašoj izjavi
8 tužioca... tužiocima, na strani 10 verzije, Vi ste naveli da je evakuacija
9 stanovništva iz Potočara počela 13. jula, negde oko 7 sati ujutru. Da li to
10 možete potvrditi i danas?

11 O: Da. Ne vidim primjerak, ali mislim da je to naveden datum tamo.

12 P: U redu je. Znae, kolega tužilac to može proveriti sigurno, da li je
13 to upravo tačno citirano. Samo sam hteo da Vas u vezi sa tim pitam još jednu
14 stvar. Da li je tog 13. jula 1995. godine evakuacija započela pre nego što su
15 došle srpske snage u Potočare - dakle, da su pripadnici Holandskog bataljona,
16 *DutchBat*-a, sami započeli evakuaciju bez prisustva srpskih snaga tog 13. jula?

17 O: To nije tačno.

18 P: A ako Vam kažem da postoji svedočenje holandskog vojnika koji je
19 učestvovao u tome i koji kaže da su oni na svoju ruku sami započeli evakuaciju,
20 da li bi to promenilo Vaš odgovor?

21 O: Časni Sude, ne bi. Ja sam vidio, vidio sam evakuaciju, bio sam
22 prisutan kao vojni promatrač, znam šta sam vidio, čemu sam bio očevidac.

23 P: U redu. Dalje, video sam iz Vaše izjave da...
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

2 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, samo da
3 razjasnimo prethodno pitanje u vezi sa evakuaciju koja je započela u 7 časova,
4 kako se navodi. Ja sam pročitao mjesto gdje se to spominje u izjavi svjedoka i
5 zamolio bih mog kolegu da samo razjasni i pročita taj dio izjave, koji je ipak
6 malo drugačiji u nečem bitnom, a ne bi htio da u zapisniku dođe do neke zbrke.

7 Mogu samo reći /prevod engleskog transkripta: "Tu piše"/: "Sljedećeg
8 dana, 13. jula, nastavila se evakuacija u 7 sati." A mislim da je pitanje
9 glasilo: "Evakuacija je počela..." Tako da nisam htio da ne bude slučajno nešto
10 nejasno.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Dobro, to je jasno.

12 Izvolite, gospodine Lazareviću.

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Slažem se s ovim što je moj kolega
14 rekao.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sljedeće pitanje.

16 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Pa rekao sam to na B/H/S-u.

17 P: [na B/H/S-u] Dakle, shvatio sam da ste Vi 13-og u jednom trenutku
18 otišli iz Potočara do Srebrenice, vratili se natrag i da ste se u bazi susreli
19 sa majorom Nikolićem, 13-og. Je li tako?

20 O: Točno.

21 P: I ako sam ja dobro razumeo suštinu Vašeg svedočenja, prvo su bila
22 evakuisana lica koja su se nalazila izvan baze u Potočarima, a tek nakon
23 završetka tog dela evakuacije, su evakuisana lica koja su se nalazila unutar
24 baze u Potočarima. Je l' tako?

25 O: Da.

26

27

28

29

30

1 P: I svedočeći pred ovim pred ovim Tribunalom 14. decembra, Vi ste,
2 govoreći o *sitrepu* za 12. juli, rekli da je bilo nekih 10-ak hiljada izbeglica
3 unutar baze, a nekih 20.000 van baze, objašnjavajući da je u samoj zgradi vaze
4 bilo oko 5.000 ljudi i još oko 5.000 ljudi u... Vi ste obeležili kao "*general*
5 *compound*" - znači jedan širi prostor baze. Sećate li se toga?

6 O: Ja se stvarno ne sjećam da sam ja to rekao tako, zato što su oni koji
7 su bili unutar baze, njih je bilo oko 5.000 otprilike. A oni koji su bili van,
8 njih da je 20.000. Ali broj ljudi koji su bili unutra mogao je biti između 5.000
9 i 7.000, otprilike tu negdje. Ja ne nastojim proturječiti, ali samo govorim o
10 tome da je to mogućnost, da bi to mogao biti broj. Ali nije bilo, naime, ljudi
11 koji su bili unutra, u radionici, odnosno u glavnoj zgradi i vani.

12 P: U redu. Hteo sam sad, da bi Sudsko veće možda dobilo malo bolju
13 sliku, da pogledamo samo jedan kratki video-snimak kako bi se mogao videti taj
14 prostor. To je holandski snimak, koji je jedan od pripadnika Holandskog
15 bataljona snimao.

16 [Gleda se video-snimak]

17 G. LAZAREVIĆ: U redu. Možemo zaustaviti.

18 P: Dakle, možete li raspoznati objekte koje smo videli na ovom kratkom
19 video snimku?

20 O: Da.

21 G. LAZAREVIĆ: Radi zapisnika, mi smo imali prilike da vidimo video-
22 snimak koji počinje na... sa brojačem 000104 do 000110, znači nekih 6 sekundi
23 snimka.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I možete videti ovo, je l' tako? Na snimku je sam ulaz u holandsku
2 bazu. Je li tako?
3 O: Da.
4 P: Odmah sa desne strane od ulaza se nalazi osmatračnica holandska, je
5 l' tako?
6 O: /prevod engleskog transkripta: "Tačno."/
7 P: A u levom uglu snimka koji vidimo nalazi se objekat koji ste Vi u
8 Vašim svedočenjima nazivali "bela kuća". Je li tako?
9 O: Da.
10 P: Sad da Vas pitam: da li ste Vi bili prisutni kada je otpočela
11 evakuacija lica koja su se nalazila u tom *compoundu DutchBat-a* na samom početku?
12 O: Ne razumijem pitanje.
13 P: Dakle, ponoviću. Kada su lica krenula da se evakuišu iz baze, da li
14 ste Vi bili prisutni na samom početku te evakuacije baze? Ili ste tada bili
15 otišli već u Srebrenicu?
16 O: Kada je počela evakuacija iznutra, iz baze, ja sam bio tamo.
17 P: U redu. Hvala Vam. To je bilo i moje pitanje.
18 I prilikom otpočinjanja evakuacije baze, Vi ste ispred videli majora
19 Nikolića, je li tako?
20 O: Da, major Nikolić je bio tamo.
21 P: I sa sobom je imao u rukama spisak, je l' tako, u kome su bili
22 popisana određena imena za koja je govorio da se radi o licima za koja on
23 smatr... za koja Bratunačka brigada ima podatke da su ratni zločinci, zar ne?
24 O: Da, da. Imao je popis putem kojega je provjeravao.
25
26
27
28
29
30

1 P: I sada ako imamo u vidu ovaj snimak koji vidimo pred sobom, mi možemo
2 videti da se bela kuća praktično nalazi skoro odmah naspram ulaza u Potočare, i
3 muškarci koji su izlazili iz baze samo je trebalo da pređu na drugu stranu ulice
4 i oni bi se nalazili u beloju kući, zar ne?

5 Izvinjavam se. Izgleda da je u transkriptu... Ja se izvinjavam, trebalo
6 je da piše: "...preko puta ulaza u bazu..." To je u transkriptu možda greška.

7 O: Ne shvaćam što Vi hoćete. Ne znam što mislite. Da bi ljudi ušli u
8 bijelu kuću, ljudi su išli tamo, to su oni koji su bili pokupljeni vani.

9 P: Dakle, ljudi koji iz baze... muškarci koji se nalaze u bazi izlaze
10 kroz izlaz baze, kroz ovaj izlaz koji možemo videti. Ono što hoću da Vas pitam:
11 oni praktično samo kada pređu ulicu, i to vrlo blizu, dolaze do bele kuće,
12 upućuju se u pravcu bele kuće oni koji su odvojeni?

13 O: Časni Sude, ja nigdje nisam rekao da su oni ljudi koji su bili u
14 bazi, odvedeni u bijelu kuću. To ja nisam nigdje rekao, zato što ja nisam vidio
15 kako ih odvođe u bijelu kuću iz baze. Oni o kojima sam govorio bili su oni koji
16 su već bili pokupljeni vani, ispred baze, i odvedeni u bijelu kuću.

17 P: U redu. Onda ću preći samo na još jedno pitanje.

18 Hteo bih da Vas pitam da li ste Vi bili upoznati sa činjenicom da je
19 unutar baze pravljene određeni spisak muškaraca koji se nalaze u bazi i da je
20 major Franken dao jedan list papira na koji su se upisivali ljudi koji su bili
21 smešteni unutar same baze? Da li znate za taj podatak?

22 O: Ono što sam ja znao o tome, znao sam da dolazi major Nikolić s
23 popisom i da on provjerava među ljudima koji se tamo nalaze, dakle koji su tamo,
24 i s onim podacima koje ima upisane na svome spisku.

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, Vi ne znate i za ovaj dokument koji se zove "Frankenov
2 spisak", da kažem spisak koji su... na koji su se upisivali lica Muslimani koji
3 su bili unutar same baze? Vi o tome ne znate ništa?

4 O: Ne znam.

5 P: U redu.

6 G. LAZAREVIĆ: Samo radi zapisnika, dokument koji smo... odnosno film
7 koji smo gledali nosi broj 4D131.

8 P: Vi ste ovde, već odgovarajući na pitanja mog kolege Zorana Živanovića
9 koji Vas je ispitivao, govorili o Hasanu Nuhanoviću koji je bio Vaš prevodilac.
10 Hteo bih sad da Vas pitam: Vi ste na strani 11 Vaše izjave date tužiocima - to
11 je i na engleskoj verziji i na B/H/S verziji - rekli da je od Vas Hasan
12 Nuhanović tražio da potpišete dokument u kome se kaže da je njegova porodica
13 izašla iz baze 13. jula, po naređenju holandskih oficira, ali da Vi niste bili
14 prisutni kada je on... kada su otišli i ne znate pod kakvim okolnostima su to
15 učinili.

16 Da li Vi i dalje ostajete pri ovom navodu, dakle da Vi niste bili
17 prisutni kada je porodica Hasana Nuhanovića napustila bazu UN-a u Potočarima?

18 O: Da.

19 G. LAZAREVIĆ: A sada bih hteo da pogledamo još jedan video-snimak. To je
20 dokazni predmet 4D00132 i, radi zapisnika, brojač počinje od 004226 do 004330.

21 [Gleda se video-snimak]

22 G. LAZAREVIĆ: Možemo zaustaviti.

23 P: Da li je ovo Hasan Nuhanović koga vidimo na ovom snimku?

24 O: Da, časni Sude.

25

26

27

28

29

30

1 P: Imali ste prilike sada, pošto je dole na engleskom prevod, da
2 pogledate da Hasan Nuhanović kaže da su tri vojnika *DutchBat-a*, zajedno sa
3 trojicom pripadnika UNMO za koje je on radio kao prevodilac došli i da mu je
4 rečeno da njegova porodica mora napustiti prostor baze u Potočarima. Da li je
5 tačno ovo što je Hasan Nuhanović rekao?

6 O: Časni Sude, to nije tačno.

7 P: Samo radi potpunog razjašnjenja - tri posmatrača UNMO su... ja ne
8 kažem da je to tačno, ovo što Hasan Nuhanović govori, samo da bi identifikovali,
9 to ste Vi, major Dehan i major Tetteh. To su jedina tri posmatrača UNMO koji su
10 u to vreme bili u Srebrenici, je li tako?

11 O: Časni Sude, ja osobno nikada to nisam vidio, nisam bio kada se
12 događalo to o čemu govorimo. Dakle, što se mene tiče, to se nije dogodilo. Ja to
13 nisam vidio; tamo nisam bio.

14 P: U redu. Prema Vašoj izjavi dalje, na strani 11 takođe i engleske i
15 B/H/S verzije, Vi ste naveli da je kompletna evakuacija završena tog popodneva,
16 dakle 13-og, a da je nakon toga delegacija sastavljena od viših oficira izvršila
17 inspekciju kompleksa i među njima ste prepoznali majora Nikolića i pukovnika
18 Aćamovića i da Vam se tada pukovnik Aćamović predstavio kao specijalni
19 predstavnik generala Mladića zadužen za evakuaciju.

20 Da li ostajete pri tome?

21 O: Da.

22 P: I samo još jednu stvar da Vas pitam: Vi ste bili tu kada je završena
23 evakuacija - da li je unutar baze u Potočarima ostala ogromna gomila, ogromna
24 masa stvari napuštenih koje su lica koja su bila u bazi, koja su odatle
25 evakuisana, ostavila?

26 O: Časni Sude, tamo je bilo odjeće i ona odjeća o kojoj sam ja govorio u
27 svojoj izjavi je odjeća koja je ostavljena ispred, odnosno izvan bijele kuće,
28 nakon što su ljudi koji su bili zatvoreni u bijeloj kući otišli.

29

30

1 P: U redu, ali...

2 O: To je odjeća o kojoj sam ja govorio.

3 P: A... A da Vas pitam... Ali sad Vas pitam za prostor baze. Da li su i
4 tamo... da li je i tamo ostala gomila stvari, u bazi?

5 O: Časni Sude, ja unutra u bazi nisam vidio nikakvu gomilu odjeće, ni
6 ništa slično tome. Tamo je inače bilo puno smeća, bilo je puno papira, svačega
7 je bilo, ali odjeću sam vidio, kako sam rekao, samo ispred...

8 P: U redu.

9 O: ...bijele kuće, kako sam ja vidio.

10 P: I još dalje govoreći o majoru Nikoliću, Vi ste u predmetu *Krstić*, a
11 referenca se odnosi na 13. juli, strana 1874 i 75, Vi ste koristili sledeći
12 opis: [simultani prevod]

13 PREVODILAC: Mikrofon.

14 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Ispričavam se prevoditeljima.

15 [na B/H/S-u] Ja se pozivam na strane transkripta 1874 i 1875 u predmetu
16 *Krstić*, a odnosi se na događaje od 13. jula - da bih Vas orijentisao u vremenu -
17 i sad ću pročitati na engleskom ono što ste Vi tamo rekli u vezi majora
18 Nikolića: "On je bio tamo skoro cijelo vrijeme."

19 [na B/H/S-u] I tamo st... I naveli ste da ste ga viđali kako ispred,
20 tako unutar, holandske baze tog 13., je li tako?

21 O: /u engleskom transkriptu: "Tačno."/

22 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Mislim da mi treba doslovno 5 do 10
23 minuta još. Mislim, nema puno. Sva ova pitanja koja imam su izuzetno relevantna
24 za optužnicu i bave se konkretnim optužbama.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sedam minuta i ni sekunde više.

2 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Vrlo ste
3 velikodušni.

4 P: Gospodine svedoče, pukovniče, hteo bi da Vas pitam sada konkretno u
5 vezi osmatračkih punktova, pošto sam u određenim izveštajima, *sitrepima*,
6 pronašao referencu da se... da ste izveštavali o osmatračkim punktovima
7 Holandskog bataljona. I mene konkretno zanima osmatrački punkt Papa, ili "P",
8 kako se on u Vašim izveštajima pojavljuje.

9 Da li je Vama poznato do kog trenutka je osmatrački punkt Papa bio u
10 funkciji, odnosno u kom trenutku su se, da kažem, pripadnici Holandskog
11 bataljona povukli sa osmatračkog punkta Papa? To je punkt kod Žutog Mosta.

12 O: Časni Sude, mislim da je to bilo posljednje promatračko mjesto koje
13 je evakuirao Nizozemski bataljon.

14 P: U redu. Hvala Vam. Ali, naravno, to ne možete tačno precizirati koji
15 bi to datum mogao biti?

16 O: Ne, ne mogu se sjetiti konkretnog datuma.

17 P: Hvala lepo. Pred ovim Sudom, svedočeći 13. i 14. decembra... Ja se,
18 ovaj, pozivam na stranu 19254 i 19291. Kada Vam je pokazan... pokazivan snimak
19 jednog lica za koje ste rekli da je nešto malo znao engleski i da je prevod...
20 da je pomagô Vama malo prevodeći, Vi ste rekli da se na snimcima vidi da on nosi
21 UN pancir.

22 Sećate li se toga?

23 O: Da, časni Sude, sjećam se.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: I... I istog tog lica... Vi ste svedočili u predmetu *Krstić*, i na
2 strani 1860 transkripta, Vi ste bili vrlo kategorični i izjavili ste, i sad ću
3 ja to na engleskom citirati: [simultani prevod] "Siguran sam da je to ukradeno
4 nekom od nizozemskih vojnika."

5 [na B/H/S-u] Da li to i danas tvrdite?

6 O: "Možda ukradeno od..." To je moguće dakle. Važno je reći: "Možda
7 ukradeno od..."

8 P: U redu. Zadovoljiću se i sa takvim odgovorom, jer mi je vreme vrlo
9 kratko, ali hteo bi sad da Vam pokažem dokazni predmet Tužilaštva, P01936,
10 strana 62 u *e-court*u.

11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Molimo da ponovite broj dokaznog
12 predmeta.

13 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Svakako. P01936. Stranica 62.

14 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pretpostavljam... Nastavite, gospodine
16 Lazareviću.

17 G. LAZAREVIĆ:

18 P: Vidite, ovaj snimak hoću da Vam pokažem samo da bi identifikovali da
19 se radi o istom licu, je l' tako? Ovaj, to je ovaj mladić desno, je l' tako? Sa
20 tim plavim pancirom.

21 O: Da, to je čovjek o kojem sam govorio.

22 P: Ako bih Vam ja rekao da holandski vojnici uopšte nisu imali
23 svetloplave pancire, već maskirne pancire, pancire sa kamuflažnim mustrom, da li
24 bi Vaš zaključak o tome da je ovaj pancir mogao biti oduzet od UN-a, bio
25 drugačiji?

26

27

28

29

30

1 O: Poenta je ovo: radi se o nečem što pripada UN-u. Dakle, ja ne kažem
2 da je to od Nizozemskog bataljona, ali svakako jeste prsluk UN-a.

3 P: I Vi ste potpuno sigurni u to što govorite?

4 O: Ja ne znam šta zapravo mislite da će se promijeniti, ali ovo jesu
5 prsluci UN-a, vojska bosanskih Srba nije imala plave stvari, to nije dio njihove
6 standardne opreme. UN jeste. Plave...

7 P: U redu.

8 O: ...pancirke.

9 P: U redu. Hteo bih još jednu stvar samo da pogledamo. U vašem
10 svedočenju 14. decembra pred ovim Tribunalom, strana 19290, gledajući video
11 zapis, Vi ste rekli za lica koje ste primetili na video zapisu: [simultani
12 prevod] "Ovo nije vojnik UN-a, ali nosi plavi šljem."

13 [na B/H/S-u] Da li se sećate tog? Ili želite možda da Vam to ponovo
14 prikažem?

15 O: Molim Vas.

16 G. LAZAREVIĆ: Hvala lepo. Znači, to je P02074. Vreme je 01.

17 [Gleda se video-snimak]

18 G. LAZAREVIĆ: Za momenat ćemo to imati na ekranu.

19 [Gleda se video-snimak]

20 G. LAZAREVIĆ:

21 P: Govorili smo o licu... To je taj momenat u kome smo bili zaustavili
22 film i Vi ste za ovo lice rekli da nosi UN š... da nosi plavi šlem, ali da to
23 nije vojnik UN-a. Je l' se sećate sad toga?

24 O: Da, sjećam se.

25

26

27

28

29

30

1 P: I Vi stojite pri toj Vašoj tvrdnji, zar ne?

2 O: Da.

3 P: I ako bih Vam ja reko da ovo lice sa plavim šlemom nosi ime Vincentus
4 Egberts i da je on sam sebe prepozno na ovom snimku kao pripadnika Holandskog
5 bataljona, da l' bi to možda promenilo Vaše mišljenje?

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

7 G. THAYER: [simultani prevod] Ne ulažem prigovor na samo pitanje, osim
8 što tako nije situacija izgledala, jer onaj koji se prepoznao je bio Eelco
9 Koster.

10 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Izvinjavam se. Moj kolega je potpuno u
11 pravu.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Idemo dalje. Dakle, iznesena je tvrdnja
13 da je ta osoba sama sebe prepoznala ovdje kao pripadnika Nizozemskog bataljona.
14 Šta kažete na to?

15 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ne znam da li se govori o ovoj
16 osobi. Možda kad bismo vidjeli cijelu snimku. Postoji mogućnost da sam vidio
17 nekog drugog sa plavim šljemom koji nije Nizozemski vojnik, jer nekog sam vidio
18 takvog.

19 G. LAZAREVIĆ:

20 P: Svakako, gospodine, ali prihvatite moju sugestiju. Ja sam taj snimak
21 gledao puno puta i mogli bi da to uradimo. Osim ovog gospodina i Vas, niko drugi
22 ovde nije imao plavi šlem na ovom snimku. Ali, ja ću povući onda pitanje.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Idemo Dalje.

2 G. LAZAREVIĆ:

3 P: I ostalo mi je još samo par pitanja za kraj. Vi ste, tokom Vašeg
4 svedočenja pred ovim Sudom, dosta govorili o beloju kući. Hteo bih da razjasnim
5 jedan detalj u vezi sa tim.

6 Vi ste govorili da ste odlazili do bele kuće. Vi ste govorili i o
7 događaju vezano za generala Mladića pred belom kućom, i za podelu piva, sokova,
8 slatkiša i ostalo, ljudima u beloju kući. Kada ste bili tamo, da li ste Vi
9 prebrojavali ljude koji su dovedeni u belu kuću?

10 O: Časni Sude, ja nisam prebrojavao ljude koji su ulazili i u tom
11 trenutku smo vidjeli samo one koji su bili u zgradi, ne one koji su dolazili.
12 Mislim da u tom trenutku brojanje nije bilo nešto čime smo se bavili, brojanje
13 ovih koji su ulazili.

14 P: Kad kažete "mi", da li govorite o sebi lično ili govorite i o drugim
15 pripadnicima UNMO?

16 O: Sada govorim o pripadnicima UNMO-a. Ako želim biti konkretan, onda ću
17 govoriti o sebi, ali kada sam ja ušao, evo da tako kažemo, sa generalom Ratkom
18 Mladićem, ja nisam prebrojavao ljude koji su ulazili. U tom trenutku, nije bilo
19 ni sporno bilo ko je ulazio ili nije, jer kada smo ih došli obići, oni su već
20 bili u zgradi.

21 P: I samo još jedno pitanje i to je praktično moje pretposlednje
22 pitanje.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste možda prebrojavali ljude koji su iz bele kuće prebacivani u
2 autobuse?

3 O: Ne, časni Sude, nisam ih brojao.

4 P: I vidite, pred ovim Tribunalom je bilo svedočenje jednog od
5 komandanata Holandskog bataljona. Reći ću Vam konkretno, radi se o majoru
6 Frankenu.

7 G. LAZAREVIĆ: I ja ću, radi mojih kolega dati i referencu na transkript
8 u ovom predmetu, 2497 i 2498.

9 P: I major Franken je, govoreći o ovome, rekao na ovim citiranim
10 stranama da je on zadužio posmatrača UNMO da prebrojava ljude koji su dovedeni u
11 belu kući, kao i one koji su iz nje izvedeni u autobuse i dalje, na strani 2675,
12 da se broj prebrojanih poklapao, ili drugim rečima, da je isti broj ljudi uveden
13 u belu kuću i iz nje izveden.

14 Da li Vaše iskustvo takvo da je jedan od posmatrača UNMO vršio nadzor
15 nad time koliko je ljudi dovedeno u belu kuću, koliko je iz nje izvedeno, i da
16 je postojala, da kažem, takva informacija koja je prosleđena Holandskom
17 bataljonu?

18 O: Časni Sude, kao prvo, major Franken nije mogao davati naređenja
19 vojnim promatračima da bilo šta urade. To je činjenica. Mi smo bili istog ranga,
20 tako da nam ništa nije mogao naređivati. Kao drugo, mi smo bili pod različitim
21 komandama. Mi smo vojni promatrači, oni su Nizozemski bataljon. Dakle, on nije
22 nama mogao izdavati nikakva naređenja, promatračima.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kao drugo, kada je riječ o prebrojavanju muškaraca koji su ulazili u
2 bijelu kuću, koliko ja znam, mislim da on to nije radio, to jest da smo mi to
3 radili, kao promatrači. Čak i kada su izlazili, ja se barem ne sjećam, govorim
4 sad o sebi, ne sjećam se da smo ih prebrojavali. Ali kada su oni ulazili u
5 autobusu, također sam bio tamo lično, ali ih nismo prebrojavali.

6 Ne sjećam se da sam iznosio bilo kakve brojke o tome koliko je bilo
7 ljudi koji su izašli, da smo ih mi recimo prebrojali dok su ulazili u autobuse.
8 Ako smijem dodati, mi smo samo brojali koliko ima autobusa ljudi, pa smo na
9 temelju toga procjenjivali koliko je ljudi otišlo, jer smo računali koliko stane
10 u autobus, pa onda koliko ih ima sve zajedno.

11 P: U redu. Samo, znači, ovo je Vaše lično iskustvo, ali možete li biti
12 sigurni i za Vaše kolege? Da nisu oni možda to ipak radili, a da Vi to ne znate?

13 O: Časni Sude, mislim nijedan drugi promatrač nije prebrojavao ljude -
14 jedan, dva, tri, četiri - dok su se ukrcavali u autobuse ili dok su ulazili u
15 bijelu kuću. Mislim da nije. Ali smo prebrojali koliko ima autobusa punih ljudi.

16 G. LAZAREVIĆ: [simultani prevod] Hvala Vam lepo, pukovniče. Ja nemam
17 više pitanja.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Lazareviću.

19 Gospođo Fauveau.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem se, časni Sude.

21 Unakrsno ispituje gđa Fauveau: [simultani prevod]

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ja se zovem Natasha Fauveau-Ivanović. Ja sam zastupnica generala
2 Ivetića.

3 Da li je tačno da prije dolaska na teritorij bivše Jugoslavije, da ste
4 Vi bili zaposleni u zračnim snagama u Keniji?

5 O: To je tačno.

6 P: Kao oficir vazduhoplovstva, da li ste imali iskustva za
7 izračunjavanje putanje i kraterne?

8 O: Pošto sam bio obučen za oficira, to je bio dio naše obuke, mi smo
9 znali kako se to radi. To je bila naša stalna obuka.

10 P: Da, ali ste nam rekli da ste se vazduhoplovstvu Kenije priključili
11 1977. godine. Dakle, od tog trenutka dalje više se niste bavili takvim
12 pitanjima, zar ne?

13 O: Nakon što sam 1977. pristupio u svojstvu vojnika, išao sam na obuku,
14 završio tu obuku, postao obučen vojnik. 1985. godine sam bio na kursu za kadete
15 koji je trajao godinu dana. Tada sam svladao ta znanja. To je uključivalo sve
16 razne stvari koje su se ticale pitanja ratovanja, oružja za podršku - sve što je
17 potrebno, o svemu smo učili.

18 1987. godine sam otišao u Sjedinjene Američke Države, gdje sam također
19 prošao obuku vezanu za sve najbitnije naoružanje, uključujući i ono koje se nije
20 koristilo u Bosni i Hercegovini u Srebrenici - uključujući dakle i
21 vazduhoplovstvo, naoružanje koje su oni nosili, kao i artiljeriju koja
22 predstavlja dio lanca za potporu.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, odmah nakon toga, 1988., sam išao na štabsko-komandni kurs, koji
2 je uključivao sve što podrazumijeva u vezi s naoružanjem borbama u borbenom
3 području, kao i sve sisteme oružja koji su mi mogli biti potrebni na ratištu,
4 uključujući ono što koristi naša vojska, kao i ono što ne koristi, jer je
5 potrebno znati i to.

6 1988. godine sam također otišao u Indiju, gdje sam prošao obuku za ista
7 pitanja, ali napredni tečaj.

8 Kad kažem da se upoznat sa tim naoružanjem, možda nisam 100 posto
9 stručnjak za to, i pošto ja nisam pješadinac, to jest u tom konkretnom području,
10 to još uvijek ne znači da nemam dovoljno općih znanja o takvoj vrsti naoružanja.

11 P: Dobro, ali nam potvrđujete da otprilike 20, to jest 18 godina, ste
12 bili vazduhoplovni oficir?

13 O: Časni Sude, mislim da sam upravo objasnio veoma jednostavno
14 situaciju, i iako je uobičajeno da se čovjek bavi nekim konkretnim poslom, to
15 ipak ne znači da ne znate druga pitanja.

16 P: Gospodine, mislim da ste mi odgovorili na pitanje. Kada ste odlazili
17 da izvršite analizu kratera, koja je bila uloga prevodilaca za tu analizu?

18 O: Nismo vodili prevodioce da nam pomognu u analizi, nego da obavljaju
19 svoje dužnosti prevodilaca.

20 P: Kada ste analizirali kratere, da li ste ih snimali, da li ste radili
21 fotografije?

22 O: Časni Sude, mislim da smo imali kamere koje smo nosili i onda
23 snimali. Da, mislim da jesmo.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li biste mi mogli reći gdje se sada mogu naći te fotografije ili
2 šta se s njima dogodilo nakon što ste otišli iz enklave?

3 O: Časni Sude, neke od fotografija smo slali u prilogu sa *sitrepima*, to
4 jest sa izvještajima o situaciji, kada bismo ih slali, bilo kao prilog ili bismo
5 ih stavljali u izvještaj. A gdje se sada primjerci nalaze, to Vam stvarno ne
6 mogu reći.

7 P: Kada ste vršili analizu kratera, da li biste u svoje redovne dnevne
8 izvještaje uključivali rezultate analize ili biste radili specijalan izvještaj
9 koji se ticao analize kratera od toga dana?

10 O: Povremeno bismo, časni Sude, uključivali naše rezultate i mjerenja
11 koja smo izvršili, ali ono što je bilo najbitnije je bila sama analiza, što smo
12 utvrdili.

13 P: Zamolit ću da Vam se sada prikaže na brzinu dokument 5D502.

14 Dok se taj dokument ne pojavi na ekranu, a riječ je o sporazumu o
15 demilitarizaciji koji Vam je pokazivao moj kolega jučer, željela bih da mi
16 kažete sljedeće: prije Vašeg dolaska u Srebrenicu i za vrijeme dok ste bili u
17 Srebrenici, da li ste Vi znali za taj sporazum? Da li ste ga vidjeli u vrijeme
18 Vašeg boravka na licu mjesta?

19 O: Časni Sude, ja sam bio upoznat sa postojanjem demilitariziranih zona
20 u cijeloj Bosni i Hercegovini. Sad, kada je riječ o samom dokumentu, ne sjećam
21 se da sam ga bilo vidio ili pročitao. Ali to ne znači da on nije bio tamo. Ja
22 nisam siguran da li je taj dokument bio tamo ili nije, ali ja se ne sjećam da
23 sam ga sâm pregledao.

24 P: U svakom slučaju, ovaj sporazum nije bio nešto što je Vama bilo veoma
25 važno pošto se ne sjećate da znate da ste probali utvrditi koje su njegove
26 odredbe u to vrijeme?

27

28

29

30

1 PREVODILAC: [simultani prevod] Časni Sude, imamo problema sa
2 frekvencijom, nekakvim zujanjem.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, i ja to čujem. Ne znam šta to
4 uzrokuje, odakle to dolazi, ali u svakom slučaju ima smetnji. Sada se ne čuju.
5 Idemo dalje, pa ako budemo imali problema, probat ćemo to riješiti.

6 Izvolite, gospođo Fauveau.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da ponovim svoje pitanje, časni Sude?

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa pitanje ste postavili, ali...

9 SVJEDOK: [simultani prevod] Ja ne znam točno o čemu se radi.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je red 17. Dakle, ovako je glasilo:
11 "U svakom slučaju, taj sporazum nije nešto što je Vama bilo veoma važno. Ne
12 sjećate se da ste znali i pokušali saznati o čemu se radilo, koje su bile
13 odredbe sporazuma."

14 To je ono što Vam je rečeno.

15 SVJEDOK: [simultani prevod] Činjenica da to nisam vidio, da nisam lično
16 pročitao sporazum, to ne znači da on nije nama bio važan. Većina informacija
17 koja se ovdje nalaze, ja sam za njih znao. Mi smo bili upoznati sa pitanjima
18 koja su ovdje navedena.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

20 P: Puno se razgovaralo o razoružavanju Srebrenice, što ne znači da Vi
21 niste znali da je naoružanje ulazilo u Srebrenicu, ali ono što mene zanima je da
22 li ste znali da li su Srbi sumnjali da se naoružanje unosi u Srebrenicu? Jer
23 Srbi jesu iznosili prigovore u vezi sa dolaskom novog naoružanja u Srebrenicu,
24 zar ne?

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, pitanje je malo... nisam ga sasvim shvatio, ali to
2 naoružanje o kojem Vi govorite...

3 P: Gospodine, moje pitanje je stvarno složeno. Probat ću ga
4 pojednostaviti. Imali ste pravo.

5 Može li se, dakle, reći da su se Srbi žalili na dolazak, na unos
6 naoružanja u Srebrenicu?

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U svakom slučaju, molim da se
8 obavijesti tehničar.

9 Ja sada to ne čujem, ali to ne znači da nema smetnji. Evo, već smo
10 pozvali tehničara.

11 Hvala.

12 Možete li odgovoriti na pitanje, pukovniče?

13 SVJEDOK: [simultani prevod] Da, časni Sude.

14 Ja se ne sjećam baš puno prigovora od strane vojske bosanskih Srba, u
15 vezi sa naoružanjem koje je ulazilo u Srebrenicu. Nisam siguran, možda jednom,
16 ali stvarno ne sjećam se baš najbolje da je bilo prigovora da se unosi
17 naoružanje.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

19 P: A ta pritužba se odnosila na dolazak oružja helikopterom?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Bila je jedna pritužba u vezi s helikopterom koji dolazi u enklavu,
2 koju je spomenula vojska bosanskih Srba - toga se sjećam, ali govorili su o tome
3 da bi ga srušili. I nakon toga, sjećam se, a to stoji u mojoj izjavi, iako je
4 Armija Bosne i Hercegovine to zanijekala, ja sam vidio Ramiza kako šepa i možda
5 je to bio uzrok problema, šepao na lijevu ili na desnu nogu, ali da, spominjao
6 se helikopter koji je tamo odlazio.

7 P: Činjenica da ste vidjeli Ramiza Bećirevića ranjenog zapravo je
8 pridonosila vjerodostojnosti srpske pritužbe, zar ne?

9 O: Da, časni Sude.

10 P: Jeste li Vi pokušali prikupiti više informacija od općinskih vlasti,
11 vojnih, nakon što ste vidjeli da je Ramiz Bećirević ranjen?

12 O: Da. Kao promatrači, mi smo ih pitali zašto on šepa, koji je uzrok
13 njegove rane. Mi smo ih pitali je li helikopter možda srušen, a oni su to
14 zanijekali, rekli su da se ništa takvoga nije dogodilo.

15 Ali kasnije kada smo vidjeli Ramiza kako šepa, pitali smo što je tome
16 bio uzrok i zapravo, rekli su da je on bio u bolnici, da nam je rečeno kada je
17 izišao, tada smo ustanovili da šepa. Kada smo pitali, rekli su da je samo to
18 najobičnija povreda i to je to što su nam kazali. Rekli su nam da ne mogu ništa
19 više o tome reći zato što ne znaju koga još pitati o tome.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Sad bih Vam pokazala dokazni predmet
21 5D214.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine, radi se o službenome izvještaju 28. divizije i to njihovog
2 Odjela sigurnosti, od 22. maja 1995. Vidjet ćete da po sredini stranice piše
3 kako je to službeni izvještaj sačinjen dana 17.05.1995., u vezi s rušenjem
4 helikoptera koje se dogodilo u noću sa 6. na 7.05. 1995.

5 Prema ono što ste Vi kazali, ako sam ja dobro razumjela, Vi nikada niste
6 imali prilike vidjeti ovaj izvještaj, zar ne?

7 O: Da, tako je. Ja nikada nisam ovaj izvještaj vidio.

8 P: Ako pogledate pri vrhu ove stranice, vidjet ćete da Odjeljenje
9 bezbjednosti se spominje tu, 28. divizije. Zna li Vi gdje se fizički nalazio
10 taj Odsjek sigurnosti 28. divizije?

11 O: Časni Sude, gledam ove nazive, ne znam gdje se to nalazilo, ne znam
12 gdje su bili smješteni. Sve što znam je da je 28. divizija, čiji je naziv
13 kasnije promijenjen u 8. OG, imala komandu u istoj zgradi, naime u zgradi PTT-a.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Što se dogodilo s tehničarom? Jesu li
15 ovdje ili...? Već su tamo. Jasno mi je da prevoditeljima ovo smeta, zato što
16 jednostavno smeta i meni.

17 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

18 [Tehnički problem]

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Predložili bismo napraviti pauzu od 25
2 minuta sada, tako da se u međuvremenu ova stvar riješi ili da se pokuša
3 riješiti. U redu.

4 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

5 ... Početak pauze u 12.07h

6 ... Sjednica nastavljena u 12.35h

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

8 Izvolite sjesti.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođu Fauveau, izvolite.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

11 P: Nakon što ste vidjeli Ramiza Bećirevića ranjenog, jeste li
12 obavijestili svoje nadređene da postoji mogućnost da se oružje donosi u enklavu?

13 Da, pitanje je bilo: jeste li izvijestili o takvoj mogućnosti?

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim Vas.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

16 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da svjedok ništa ne čuje. Ja sam
17 morao ponovno podesiti svoje slušalice zbog problema koje smo imali ranije.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Kod mene je isto, ali mislim da smo
19 to vrlo brzo shvatili.

20 Biste li ponovili pitanje, molim Vas.

21 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Naravno, gospodine predsjedavajući.

22 P: Jeste li Vi, nakon što ste vidjeli Ramiza Bećirevića ranjenoga,
23 izvijestili svoje nadređene o mogućnosti da se u enklavu donosi oružje?

24 O: Časni Sude, mi smo poslali izvještaj u vezi s mogućnošću da je taj
25 helikopter koji se srušio mogao prevoziti Bećirevića, ali ne sjećam se da sam
26 išta napisao u vezi s oružjem.

27 P: Vi ste kazali da su vaše prostorije bile u zgradi pošte i da je tamo
28 bio i centar veze, pa i zapovjedništvo Armije Bosne i Hercegovine, da su bili u
29 toj istoj zgradi.

30

1 Jeste li obavijestili svoje naređene o tome da se nalazite u istoj zgradi kao i
2 Armija Bosne i Hercegovine?

3 O: Da. Časni Sude, to je bilo poznao. Ja sam našao tamo zgradu, odnosno
4 promatrače tamo koji su bili smješteni i tamo je bio i centar veze. Dakle, bilo
5 je poznato od samoga početka da se tamo nalazi centar veze u istoj zgradi kao i
6 promatrači.

7 P: Ja to razumijem, ali moje pitanje je: jeste li Vi ili netko drugi od
8 promatrača, dok ste bili tamo, obavijestili svoje nadređene o toj činjenici?

9 O: Da, da. Postoji izvještaj s tim u vezi. Dakle, ista zgrada u kojoj
10 smo mi bili je bila zgrada u kojoj se nalazila veza i zapovjedništvo, odnosno
11 oprema, bosanske vojske. Postoji izvještaj o tome.

12 P: Ni Vi na terenu, ni vaši naređeni, nisu smatrali potrebnim da se Vi
13 trebate nalaziti u zgradi u kojoj ne bi bilo nikakve vojne prisutnosti, odnosno
14 bilo kakve vojne prisutnosti neke od strana u sukobu?

15 O: Pa, zgrada je unajmljena u kojoj su bili smješteni promatrači, u
16 kojoj su bili oficiri. Što se mene tiče, ja u tome nisam sudjelovao na samom
17 početku. Ja sam samo otišao tamo gdje su promatrači već boravili.

18 P: Rekli ste da niste upoznati s time da su u enklavi bile brigade koje
19 su pripadale 28. diviziji. Ako niste znali za brigade, onda niste mogli znati ni
20 gdje se nalazi njihova komanda, zar ne... gdje su se nalazile njihove komande,
21 zar ne?

22 O: Stvarno, mislim da ne želite da ponovno govorim o tome kakav je bio
23 ustroj ili gdje je tko bio, zato što sam već govorio o 28. diviziji, odnosno 8.
24 operativnog grupi. Dakle, za njih sam znao, ali ja stvarno ne znam što Vi hoćete
25 da ja o tome još kažem?

26

27

28

29

30

1 P: Budući da niste znali gdje se nalaze vojnici, kako ste znali jesu li
2 eventualni srpski ciljevi bili vojni ili civilni?

3 O: Časni Sude, to je nešto o čemu sam već govorio, a gađanje enklave,
4 bez obzira radilo se o bilo kakvome vojnom cilju ili ne, način na koji se
5 granatiralo je bio takav da se zapravo gađalo stanovnike toga mjesta, a
6 stanovnici, što se mene tiče, su bili uglavnom civili. Većina su bili civili,
7 iako je bilo nekih ljudi koji su bili naoružani, i bilo je naoružanih brigada.

8 Ali većina su bili civili u enklavi. Dakle, meni je bilo sve sasvim
9 jasno u tome da je to bio cilj. Ne nužno ova zgrada u kojoj je bila veza, nego
10 je granatirana cijela enklava, a cijela enklava nije imala centre veze, nije
11 imala po sebi raspoređene vojnike, po svakome uglu enklave.

12 P: Znete li jesu li pripadnici Nizozemskoga bataljona barem jedan put
13 sumnjali da Armija Bosne i Hercegovine otvara paljbu po vlastitome stanovništvu?
14 Da budem preciznija, najmanje jednom.

15 O: Osim ako mi ne kažete kada je to bilo, jer to je nešto što je radio
16 Nizozemski bataljon...

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali, gospodine pukovniče, to je nešto
18 za što ste Vi eventualno čuli ili niste čuli. Ako niste čuli za to, ako ne
19 znate, nema smisla Vam govoriti kad je to bilo. Vi ste ili čuli za takav neki
20 slučaj ili niste. Jeste li ikada čuli dok ste bili tamo?

21 SVJEDOK: [simultani prevod] Jedini put kada se sumnjalo, kada smo mi
22 sumnjali, da se možda tako nešto događa, je bilo kada je došlo do infiltracije
23 Vojske Republike Srpske u enklavu, a mi smo rekli da je možda to također bilo i
24 na drugoj strani možda, da je Armija Bosne i Hercegovine mogla to učini po svome
25 narodu.

26

27

28

29

30

1 To je jedan jedini put da se to spominjalo. Ne sjećam se ni jednog
2 drugog puta.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala.

4 Gospođo Fauveau, izvolite.

5 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

6 P: Upravo sam ja o tome govorila.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo svjedoku dokazni predmet 5D541,
8 molim.

9 Gospodine, ovo je izvještaj Nizozemskog bataljona od 24. juna 1995.
10 Pogledajmo, molim vas, sljedeću stranicu. I to donji dio stranice pokažite
11 molim.

12 Vidite treći odlomak od dna stranice /nerazgovjetno/ toga dokumenta. U
13 njemu piše: "Nakon procjene činjenica, hitno tražimo od Vas da budete vrlo
14 pažljivi u vezi s time tko je odgovoran za ovaj incident. Postoji mogućnost da
15 je Armija Bosne i Hercegovine izmislila ovaj napad da bi djelovala na naše
16 mišljenje u vezi sa situacijom u enklavi, te da bi djelovala na javno mnijenje."

17 Ono što bih ja htjela znati je sljedeće: jeste li vi, vojni promatrači,
18 poslali sličan izvještaj u vezi s ovim incidentom?

19 O: Časni Sude, u našem izvještaju piše da je došlo do infiltracije
20 vojske bosanskih Srba.

21 P: Jučer ste kazali, na 47. stranici zapisnika, da ste imali popis
22 oružja koje su Srbi imali u posjedu. Tko Vam je dao taj popis na raspolaganje?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, ja se ne sjećam da sam rekao da smo imali popis oružja
2 koje su imali Srbi. Rekao sam da sve što smo imali je ono što smo tamo našli,
3 što smo ustanovili da su Srbi koristili, ali ne nužno popis svog oružja koje su
4 Srbi imali, zato što ih nikada nismo ni vidjeli.

5 P: Ja ću Vam pročitati. Vi ste kazali, dakle, sljedeće, na 47. stranici
6 zapisnika... izjavili ste sljedeće, ili tako je barem zapisano: "I imali smo
7 popis oružja koje su imali: artiljerijskih granata, projektila, bacača raketa i
8 svega toga."

9 Ja se neću puno zadržavati na ovome pitanju, ali da li Vi danas kažete
10 da to nije točno, da Vi niste imali takav popis?

11 O: Ovaj popis o kojem se govori zapravo znači "ono što su oni
12 koristili", a ne nužno "ono što su imali". Ono što je korišteno je ono što smo
13 mi tamo pronašli, što smo tamo zatekli. I nakon analize svega što je tamo bilo,
14 napravljen je popis onoga što je korišteno za vrijeme napada i to smo mi dali.

15 P: Možete li nam kazati gdje se nalazi danas popis toga naoružanja koje
16 je korišteno?

17 O: Popis je tu. Ja mislim da je u jednom od ovih izvještaja, u
18 dokumentima koje već imate. On je u jednom od situacijskih izvještaja.

19 P: Jučer ste kazali, na 21. stranici transkripta, da ne znate jesu li
20 muslimanske vlasti Srebrenice sprečavali ljude u odlasku iz enklave. Da li biste
21 bili iznenađeni kada biste čuli da su vlasti iz Srebrenice stvarno sprečavali
22 ljude da odu?

23 O: Časni Sude, ja bih bio iznenađen /prevod engleskog transkripta: "ja
24 ne bih bio iznenađen"/, zato što iz očajja svatko može učiniti bilo šta.

25

26

27

28

29

30

1 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo svjedoku, molim Vas, dokazni
2 predmet 5D244. Vidite da je to naređenje komande 28. divizije od 27. maja 1995.
3 godine.

4 P: U prvome odlomku možete pročitati da komande svih jedinica 28.
5 divizije moraju poduzeti sve mjere u cilju zabrane pripadnika vojske i civila u
6 odlasku iz enklave.

7 O: Da, vidim to.

8 P: Jesu li Vaši kontakti u Srebrenici, bilo civilne ili vojne vlasti,
9 ikada govorile o takvom problemu?

10 O: Ne, časni Sude.

11 P: Pogledajte treći odlomak ovoga teksta. Na samom početku trećeg pasusa
12 izgleda da je komanda divizije zapovijedila svojim jedinicama da izvode borbene
13 zadatke. Vidimo da se tu govori o 282., 283. /u engleskom transkriptu: "83."/ i
14 285. lakoj brigadi. Potvrđujete li da Vi nikada niste čuli da se spominju ove
15 brigade?

16 O: Ne, časni Sude, nikad nisam čuo za njih.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Pokažimo svjedoku, molim Vas, drugu
18 stranicu ovoga dokumenta.

19 P: Vidite da je ovaj dokument napisao Ramiz Bećirović, osoba koju ste
20 poznavali. Ramiz Bećirović je bio jedan od Vaših kontakata i neke informacije
21 ste dobivali od njega, zar ne?

22 O: Da. Da, vidim to.

23 P: Biste li, molim Vas, ponovili odgovor?

24 O: Da, časni Sude, vidim.

25 P: Moje pitanje je: je li točno da su neke informacije koje ste
26 dobivali, da ste ih dobivali od Ramiza Bećirovića?

27

28

29

30

1 O: Bojim se da se gubim sada malo. Kakve informacije, jer ne vidim ja
2 to, ne shvaćam to? Na kakve informacije Vi uopće mislite?

3 P: Rekli ste da ste imali tri promatrača i da ste trebali prikupljati
4 informacije od nekoga, da biste ih provjerili. Je li točno da su neke
5 informacije, konkretno o napadima Srba, Vama dolazile od Ramiza Bećirovića?

6 O: Da. Da. Neke vojne teme, dakle neke stvari koje su imale veze sa
7 enklavom. Od samoga početka sam rekao da smo razgovarali s Ramizom Bećirovićem i
8 s gradonačelnikom, odnosno predsjednikom općine. Dakle, mi smo s njima bili u
9 stalnome kontaktu.

10 P: A isto tako, i Ramiz Bećirović i načelnik općine Srebrenica su Vam
11 davali one informacije koje su njima odgovarale, zar ne?

12 O: Časni Sude, ja to ne mogu znati. Informacije koje smo dobivali su
13 bile informacije koje su nam oni davali. E, sad, jesu li njima odgovarale ili
14 nisu, ja stvarno ne znam.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da je pitanje imalo malo
16 drugačiji smisao. Mislim da morate shvatiti pitanje koje Vam je postavljeno na
17 sljedeći način: da li biste Vi, naime, prihvatili da kada su Vam davali čitav
18 niz informacija, da su Ramiz Bećirović i drugi možda Vas zapravo nastojali
19 zavarati, da li su Vas potezali za nos time što su Vam davali namjerno pogrešne
20 informacije? Da li biste to prihvatili?

21 SVJEDOK: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne bih to tako protumačio
22 zato što smo mi razgovarali o puno stvari u vezi s enklavom i stvarno se moglo
23 vidjeti da se radilo o točnim podacima.

24

25

26

27

28

29

30

1 Nije sve ono što su nam govorili bilo netočno ili da je sve ono što su
2 nam govorili predstavljalo nekakav njihov interes.

3 I sad, dobro, mislim da treba imati na umu da kada postoje dvije
4 zaraćene strane, Vi svakako dobivate s jedne strane ono što oni hoće da znate i
5 ono što želite da se prenese drugoj strani. Isto tako, kada smo išli na drugu
6 stranu, kod Srba, oni bi nam govorili ono što oni znaju sa svoje strane i što
7 hoće da prenesemo Armiji Bosne i Hercegovine.

8 To su, dakle, ta pitanja, časni Sude, i mislim da bi to do sada trebalo
9 već biti jasno.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

11 P: U vezi s humanitarnom pomoći, rekli ste da je jedan dio humanitarne
12 pomoći koji je dovezio UNHCR prodavan na tržnici. Zna li kako je moguće da je
13 došlo do toga da se humanitarna pomoć prodaje na tržnici?

14 O: Htio bih najprije nešto ispraviti, časni Sude. Nije točno da je
15 humanitarna pomoć koju je dovezio UNHCR prodavana na tržnici, nego je jedan dio
16 prodavan na tržnici zato što je ovdje... ako se vidi ovako, to se može
17 protumačiti da je sve što je dovezio UNHCR prodavano na tržnici. Ali mještani su
18 katkada mogli uštedjeti jedan dio te pomoći i onda prodavati to. Mi smo vidjeli
19 jedan dio da se prodaje na tržnici, ali ne sve.

20 P: Tko je nadzirao raspodjelu humanitarne pomoći u enklavi?

21 O: Časni Sude, kad se dijelila humanitarna pomoć, mi bismo poslali
22 jednoga promatrača da ode na mjesto gdje je to bilo i da vidi što se događa.

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Jeste li obavijestili UNHCR da se jedan dio humanitarne pomoći nalazi
2 na prodaji na tržnici?

3 O: I oni su znali. Mi smo o tome govorili, a i oni su znali za to.

4 P: Također ste rekli da je jedan dio - govorite o manjem dijelu - da je
5 jedan manji dio uzela Armija Bosne i Hercegovine. Jeste li obavijestili UNHCR da
6 je Armija Bosne i Hercegovine uzela jedan dio humanitarne pomoći, imala jedan
7 dio humanitarne pomoći?

8 O: Oni nisu uzimali neki bitniji dio, možda jedan manji postotak. Ali i
9 UNHCR je znao da vojnici, odnosno Armija BiH, dobiva jedan dio humanitarne
10 pomoći, ali ne u nekome postotku koji bi bio službeni, dakle da moraju dobiti
11 određeni postotak onoga što se dijeli.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim Vas, pokažimo svjedoku dokazni
13 predmet 5D65. A dok se ne pojavi taj dokazni predmet, radi se o izvještaju
14 nizozemskoga instituta NIOD-a, za ratnu dokumentaciju. To je jedan izvadak iz
15 tog izvještaja.

16 Pogledajmo, molim Vas, treću stranicu, zadnji odlomak.

17 P: Vidite, u zadnjem odlomku možete pročitati prve dvije rečenice: "U
18 međuvremenu, Armija Bosne i Hercegovine u Srebrenici je izgleda dobro pazila na
19 sebe. U maju Armija Bosne i Hercegovine izdvojila je otprilike 40 tona robe iz
20 pomoći UNHCR-a."

21 O: Da, vidim to.

22 P: Tih 40 tona, to je prilična količina, zar ne?

23 O: Da, to je prilično velika količina, ali mi za to ne znamo.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Međutim, znali ste da je Nizozemski bataljon pregledavao konvoje
2 UNHCR-a prije nego što su oni ulazili u enklavu?

3 O: Ne, nisam upoznat da se time bavio Nizozemski bataljon.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih Vam pokazati dokument 5D545,
5 riječ je o bilježnicama koje ste Vi dali Tužilaštvu, a koje su onda došle i do
6 nas.

7 Ne, ne taj dokazni predmet, to jest ne taj dokument. Broj odgovara,
8 vidim, ali...

9 Zamolit ću da sada pogledamo 12. stranicu ovog dokumenta.

10 Ja se izvinjavam. Samo da mi se pokaže ERN broj na ovoj stranici.
11 Stranica koju ja želim da vidimo nosi ERN broj 3828, strana 12.

12 Došlo je do greške. Trebala bi biti četvrta stranica. Da, da, to je
13 prava stranica. Ja se izvinjavam.

14 P: Ovdje vidite da ste bili na sastanku sa još nekoliko ljudi. Negdje
15 pri dnu stranice se može vidjeti: "Konvoji UNHCR-a trebali bi nastaviti."

16 Da li se sjećate ovoga? Da li Vas je ovo na nešto podsjetilo?

17 O: Ne znam gdje ste to pronašli.

18 P: Vidite gdje tu govori načelnik štaba Bosne i Hercegovine, dakle "COS
19 BiH", i onda ima jedna crtica. Ja ću ponoviti šta sam rekla jer to nije ušlo u
20 zapisnik: "Pretraga od strane Nizozemskog bataljona..." [Mikrofon nije uključen]

21 "Pretraga od strane Nizozemskog bataljona po konvojima UNHCR-a trebala
22 bi se nastaviti."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, vidim to.

2 P: Recite da li Vas je ovo prisjetilo ove teme?

3 O: Časni Sude, značenje ovoga, ako se pročita cijeli taj paragraf, to
4 nam govori načelnik štaba u vezi sa informacijama koje je on dobio, a u vezi sa
5 konvojem, da vojska bosanskih Srba... Zapravo, to što on kaže da bi pretrage
6 trebale se nastaviti koje vrši Nizozemski bataljon, to ne znači da se to
7 događalo ili da sam ja za to znao.

8 Ja samo govorim ono što je govorio načelnik štaba. Treba pročitati
9 cijeli paragraf da bi se to vidjelo.

10 P: Meni je jasno da za to možda niste znali prije sastanka, ali ako
11 predstavnik Armije BiH kaže da bi se pretrage trebale nastaviti, to znači da su
12 se one i ranije vršile.

13 O: Časni Sude, to se može tako protumačiti. Međutim, koliko sam ja znao,
14 Nizozemski bataljon to nije radio, nije pretraživao konvoje UNHCR-a. Ja se ne
15 sjećam da sam ja znao za tako nešto.

16 P: Da li znate da su Liječnici bez granica, njihova organizacija, da su
17 oni bili prisutni u Srebrenici?

18 O: Da, znam.

19 P: Kada ste stigli u Srebrenicu 1995., čuli ste da ima nekih problema
20 između općinskih vlasti i te organizacije?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, časni Sude. Čuo sam za to. Imali su nekih međusobnih problema.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamoliti ću da se svjedoku pokaže
3 dokazni predmet 1D470.

4 P: Riječ je o podnošenju izvještaja koji ste Vi i Vaše kolege dali kada
5 ste se vratili u Zagreb 24. jula 1995. Jučer ste nam rekli da se sjećate ovoga.

6 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamoliti ću da se svjedoku pokaže
7 paragraf 2.

8 P: Jučer ste rekli da ste imali dvije bilježnice, da ste jednu uništili
9 a drugu, ona koju smo maloprije i vidjeli, da ste nju imali po dolasku u Zagreb,
10 zar ne?

11 O: Da, jesam.

12 P: Možete li nam objasniti zbog čega tu u sredini ove bilješke, paragraf
13 2, piše da niste imali nikakvih pismenih bilježaka?

14 O: Pa tako tu piše, čini se da nisam imao ništa pismeno, a to je istina.
15 Kada sam podnosio izvještaj, onda to nisam imao sa sobom, ali to ne znači da
16 nisam imao tamo gdje sam stanovao u Zagrebu, te bilješke.

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se svjedoku sada pokaže peta
18 stranica dokumenta.

19 P: Da li vidite paragraf 23, gdje se govori o nedelji ili ponedjeljku, 9.
20 na 10. juli? Pročitajte taj paragraf. U paragrafu 24 stoji: "Baza u Potočarima,
21 na nju nije otvarana uopće vatra, iako se to moglo lako učiniti."

22 Da li ste to rekli svojim kolegama u Zagrebu 24. jula 1995.? Da li ste
23 im to rekli?

24

25

26

27

28

29

30

1 Pitanje je bilo, dakle: da li ste Vi i Vaše kolege to rekli u Zagrebu
2 24. jula?

3 O: Časni Sude, mislim da to nije tačno. Ja mislim da mi to nismo rekli.
4 Ja ne znam ko je podnio ovaj izvještaj, jer je na bazu u Potočarima više puta
5 otvarala vatra. Mi smo o tome izvještavali u dnevnim izvještajima. Mi smo čak
6 napomenuli i dana kada smo dolazili da je bilo granatiranja baze u Potočarima.

7 P: Ako pogledate u paragraf 25, tu se govori o utorku, dakle 11. julu. U
8 drugoj rečenici: "Međutim, fabrika u Potočarima već je bila puna i oni su se
9 morali zaustaviti 100 metara pred bazom. To nije bilo doživljeno kao problem jer
10 je već primijećeno da vojska bosanskih Srba ne otvara vatru na to područje."

11 Jedino što mene zanima je da zapravo u jednom trenutku 11. jula
12 izbjeglice više nisu mogle da ulaze u bazu. Je li tako?

13 O: Tačno. Nisu više mogli ulazili jer je bila puna.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamolit ću da se sad svjedoku pokaže
15 treća stranica ovog dokumenta.

16 P: U paragrafu 13, tu je navedeno sljedeće: "Navodno nije bilo zaliha
17 hrane i civilno stanovništvo je bilo sve nemirnije zbog toga, a zapravo bilo je
18 mnogo krijumčarskih ruta kojima se hrana unosila svakodnevno. Promatračko mjesto
19 "K" je prijavilo da je sa 40 do 50 konja se svakodnevno donosila hrana iz Žepe.
20 Povremeno bi vojska bosanskih Srba uhvatila u zasjedu te konvoje, ali se to i
21 dalje odvijalo."

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Nešto se plaćalo na višoj razini vojsci bosanskih Srba od strane Armije
2 BiH kako bi se to omogućilo. Pripadnici UNMO-a nisu smjeli ulazili u područje
3 magacina opštine da provjere zalihe hrane."

4 Ono što mene zanima ovdje je ova posljednja rečenica paragrafa. Jučer
5 ste nam rekli da ste mogli ulaziti u magacin sa hranom. Možda ste pogriješili.
6 Da li je to moguće?

7 Da li je istina da niste mogli ulaziti da pregledate sadržaj magacina
8 ili barem ne uvijek?

9 O: Časni Sude, mi smo mogli ulaziti i pregledati koliko hrane ima
10 unutra. Možda je bio po neki dan kada neki od nas nije mogao ući, to je bila
11 iznimka, ali uglavnom smo mogli ulaziti da vidimo čega ima unutra.

12 P: Dakle, sada kažete da jeste bilo iznimaka, da povremeno vam nije bilo
13 dozvoljeno da uđete i provjerite. Tu mogućnost dozvoljavate, da je bilo
14 situacija kada niste mogli ulaziti i vidjeti šta je unutra?

15 O: Ja ostavljam otvorenu mogućnost da je poneki promatrač jednom ili
16 dvaput, ne znam točno koliko puta, da mu nije bio omogućen ulaz, ali koliko ja
17 znam, kada smo željeli ući i vidjeti šta se unutra nalazi, mogli smo.

18 P: Imate li objašnjenja zbog čega je ova rečenica uvrštena u ovaj
19 izvještaj iz Zagreba od 24. jula, dakle samo tri dana nakon Vašeg odlaska iz
20 enklave Srebrenica?

21 O: Časni Sude, kao što sam rekao, to se možda dogodilo jedanput, a mi
22 smo puno puta mogli...

23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: U redu. U ovom se paragrafu također govori i o hrani koja je dolazila
2 iz Žepe. Znali ste da je hrana dolazila iz Žepe?

3 O: Da, časni Sude, za to smo znali.

4 P: Također ste znali da je i Žepa bila enklava?

5 O: Da.

6 P: Da li ste ikada pitali općinske vlasti kako to da je u Žepi bilo
7 dovoljno hrane da se hrane i ljudi iz Srebrenice?

8 O: Nikada nisam postavio to pitanje, časni Sude.

9 P: 13. decembra ste spomenuli Britance koji su bili u enklavi. Rekli ste
10 da su oni mogli ići gdje god su željeli, da su imali jedno vozilo, jedan Land
11 Rover. Da li znate ko je njima davao gorivo, tom britanskom osoblju, kako bi
12 onda mogli voziti svoje vozilo?

13 O: Ja stvarno to ne znam. Moglo je dolazili od UNHCR-a ili Nizozemskog
14 bataljona. Ja za to ne znam, niti se sjećam.

15 P: Da li znate ko je poslao te Britance u područje enklave?

16 O: Ne znam ko ih je poslao u enklavu.

17 P: Ne znate ni kome su morali podnositi izvještaj?

18 O: Ne.

19 P: Rekli ste da ste 9. jula, kada ste otišli iz Srebrenice za Potočare,
20 da ste imali problem da se vratite u Srebrenicu i da ste tamo poslali prevodioca
21 da Vam donese neke informacije o tome šta se zbiva u Srebrenici.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ako sam Vas dobro razumjela, ono što ste rekli 13. decembra na strani
2 transkripta 19218, bio je previše opasno za vas - ne govorim konkretno Vas kao
3 osobu, nego za vojne promatrače - dakle, da je bilo previše opasno za vas da se
4 vraćate u Srebrenicu. Je li to točno?

5 O: Da, to je točno.

6 P: Vaš prevodilac u to vrijeme imao je 20 godina. Emir Suljagić je tada
7 imao samo 20 godina, zar ne?

8 O: Da, on je upravo tada proslavio 20. rođendan.

9 P: Niste li mislili da je opasno i za Vašeg prevodioca da se vraća u
10 Srebrenicu?

11 O: Mi smo naveli veoma jasno u mom izvještaju da smo smatrali da bi
12 vraćanje u Srebrenicu u našem bijelom vozilu bez ikakvog oklopa, sa našim plavim
13 kacigama... Mislim da sam jasno rekao u izvještaju da to bi moglo značiti da
14 ćemo postati meta jer smo bili lako vidljivi.

15 I nakon što smo razgovarali o tome, promatrači i prevodilac smo se
16 dogovorili da tim putem preko rijeke dalje... da bi se tuda moglo proći, to jest
17 da on tuda ne bi mogao biti viđen. Dakle, ali mi nismo mogli nazad u Srebrenicu.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Željela bih da sada pogledamo dokument
19 P501.

20 P: Radi se o Vašem izvještaju od 10.07. Zanima me drugi dio ovog Vašeg
21 izvještaja gdje se govori o granatama od 155 milimetara.

22 U izvještaju stoji da se vjerovatno radi o granatama od 155 milimetara.

23 Da li biste mogli reći da li je Vaš prevodilac rekao "vjerojatno" kada
24 je Vas je izvještavao o tome šta se zbiva ili je to dodao onaj ko je sastavljao
25 izvještaj, tu riječ "vjerojatno".

26

27

28

29

30

1 O: Ovo je naš izvještaj te ova riječ vjerojatno znači da nismo bili
2 sigurni o čemu se radi, da li se radi o granatama od 155 milimetara ili ne.

3 P: To razumijem. Međutim, da li je prevodilac koji je bio na licu mjesta
4 taj koji nije bio siguran ili Vi niste bili sigurni u ono što Vam je on govorio?

5 O: Radi se o tome da mi nismo bili sigurni, da nismo mogli, naime,
6 potvrditi da se radi baš o kalibru od 155 milimetara ili o nekom drugom.

7 P: Nigdje u ovom izvještaju ne napominjete da ste tu informaciju dobili
8 od prevodioca. Svako ko čita ovaj izvještaj pomislio bi da je možda neki od
9 pripadnika UNMO vidio svojim očima to.

10 O: Da, to bi se stvarno moglo tako protumačiti.

11 P: Vi ste zapravo trebali napomenuti da UNMO nisu potvrdili tu
12 informaciju.

13 O: Slažem se.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamoliti ću da se svjedoku sada pokaže
15 dokument P1533. Riječ je o fotografiji iz zraka, fotografiji Potočara.

16 Zamoliti ću da se zumira na samu cestu.

17 P: A prije toga, želim Vas pitati sljedeće: 12. jula u Potočarima je
18 bilo jako puno ljudi, zar ne?

19 O: Da. Bilo je jako puno ljudi.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Na ovoj fotografiji vidimo ljude na sredini ceste koji idu prema
2 autobusu. Nema na drugim mjestima ljudi. Da li ovo što ste ovdje vidi se poklapa
3 s onim što ste Vi vidjeli u Potočarima 12. jula 1995.?

4 O: Da, mislim da da.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, već je prošlo sat i 10
6 minuta Vašeg ispitivanja.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Mogu li zamoliti još 5 minuta?

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam.

10 P: Kako to da ovdje ne vidimo ljude?

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer.

12 G. THAYER: [simultani prevod] Prigovor na formuliranje pitanja.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

14 Gospođo Fauveau?

15 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] U redu. Ja ću preći na jednu drugu temu
16 i to će biti moja posljednja pitanja.

17 Zamolit ću da se svjedoku pokaže dokazni predmet P515.

18 P: Gospodine, ovo je Vaš izvještaj od 13. jula 1995. godine.

19 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Molim da se svjedoku sada pokaže šesti
20 pasus, točku 6 koja se nalazi na dnu stranice.

21 P: Tu se govori o tome da je 50 beba rođeno.

22 Da li biste se složili, gospodine, da mora da se radi o grešci, da se
23 vjerojatno mislilo 5, a ne 50 beba?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa moguće je. Ja se ne mogu sjetiti da li ih je bilo 5 ili 50.

2 P: Nećemo se time previše baviti, ali Vas želim podsjetiti da u Vašem
3 ličnom dnevniku ste napomenuli da je 1993. bilo rođeno 3.300 beba, 1994. i 1995.
4 1.040, što u prosjeku znači dvije do tri bebe tokom jednog dana. Dakle, po meni,
5 pet u toku jednog dana je vjerojatan broj.

6 O: Ja se sada ne mogu sjetiti da li ih je bilo 5 ili 50. Moguće je.

7 P: Hvala.

8 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Nemam više pitanja.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

10 Izvolite, gospodine Josse.

11 Unakrsno ispituje g. Josse: [simultani prevod]

12 P: Ja se zovem David Josse. Zastupam generala Gveru.

13 Vi ste, pukovniče Kingori, rekli da ste bili veoma uplašeni kada ste
14 odlazili iz Srebrenice 9. jula, je li tako?

15 O: Da, tako je, časni Sude.

16 P: Opisali ste sa razoružavajućom iskrenošću, da tako kažem, da ste bili
17 itekako uplašeni dok ste išli prema Potočarima toga dana?

18 O: Da, časni Sude, točno.

19 P: Kada ste stigli u Potočare, Vi ste dobar dio vremena tamo proveli u
20 bunkeru, je li tako?

21 O: Ne, to nije točno.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Čim smo stigli u Potočare, mi smo uspostavili komunikacijsku mrežu. To je sve
2 dokumentirano, to smo zapisali. Dakle, nismo ušli u bunker odmah čim smo tamo
3 došli. Što smo napravili kad smo došli, prva stvar je bila da smo uspostavili
4 vezu sa komandom.

5 P: Pa nisam ja rekao da ste tamo odmah otišli, nego da ste dosta vremena
6 tamo bili u tom bunkeru. Da li ste slažete?

7 O: Ne, to nije točno.

8 P: Ko je s Vama još bio u bunkeru?

9 O: O kojem bunkeru govorite? U Potočarima?

10 P: Da.

11 O: Pa da. Kada god bi bilo pucanja, mi bismo ušli u bunker. Nisam bio
12 sam, bilo nas je puno.

13 P: Ko je bio?

14 O: Pa ljudi iz Nizozemskog bataljona, mi i promatrači UN-a.

15 P: Ispitivani ste, u velikoj mjeri, o vremenu koje ste proboravili u
16 enklavi prije nego što je došlo do početka neprijateljstava i o tome da li ste
17 znali za eventualne agresije iz enklave koje bi izvodili Muslimani, ili o bilo
18 kakvoj vojnoj aktivnosti koju su izvodili Muslimani, i uglavnom niste bili
19 upoznati niti sa agresivnim operacijama, niti sa vojnim aktivnostima. Da li je
20 to dobar sažetak onog što ste govorili ovih nekoliko dana?

21 O: Da, to je istina. Mi nismo bili upoznati sa vojnim aktivnostima
22 Muslimana, za to nismo znali.

23 P: Vi ste se potrudili i da nam istaknete da niste znali ni za kakve
24 pritužbe od strane VRS-a u vezi sa eventualnim vojnim aktivnostima Muslimana?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, to je točno.

2 P: Dnevnik za kojega je pitala gospođa Fauveau, odvjetnica koja Vas je
3 maloprije ispitivala, Vi ste taj dnevnik donijeli sa sobom u Hag u utorak, je li
4 tako?

5 O: Da.

6 P: Jeste li ga čitali prije nego što ste svjedočili u 12. mjesecu?

7 O: Ne, ne, nisam ga pregledavao.

8 P: Jeste li ga čitali dok ste putovali u Hag ovoga tjedna?

9 O: Jesam.

10 P: U nekoliko navrata, u njemu se spominju sastanci na kojima ste bili
11 prije izbijanja neprijateljstava, drugim riječima, u maju i posebice julu 1995.
12 kada su Srbi jasno kazali da su vrlo nezadovoljni zbog vojnih aktivnosti
13 Muslimana. Nije li tako?

14 O: Da, da, spominjalo se to.

15 P: A zašto Vi to niste ranije spomenuli, gospodine Kingori, kada ste o
16 tome u više navrata ispitivani?

17 O: Časni Sude, ja se sjećam da sam spomenuo to i to posebno kada sam
18 rekao, ako se već sada moram vratiti na to, da se vojska bosanskih Srba žalila
19 uglavnom na aktivnosti Armije BiH kada god sporazum ne bi uspio i to je dobro
20 dokumentirano. Dakle, kada god bi došlo do neslaganja između ove dvije grupe,
21 između Armije BiH, odnosno Armije BiH koji bi odlazili u Tuzli ili bilo kamo
22 drugamo po hranu, uvijek je dolazilo do nesporazuma, i to je bilo jedini put da
23 se vojska bosanskih Srba žalila u vezi sa ulaskom ili čak prisutnošću ili
24 prolaskom Armije BiH kroz njihov teritorij.

25

26

27

28

29

30

1 P: Dakle, Vi hoćete reći da se radilo o jednoj vrsti taktike srpskih
2 pregovarača koji su to izmislili kako bi na neki način podrinuli /sic/ te
3 pregovore? Da li Vi to tako tvrdite sada?

4 O: Ja ne bih to tako sažeo. Oni su imali svoje razloge zbog kojih su
5 govorili to što su govorili. Dakle, ja ne bih to tek tako odbacio, ali mi smo
6 morali odvagnuti situaciju kakva je bila u datome trenutku, uzevši u obzir
7 činjenicu da smo dobivali informaciju sa svih strana.

8 P: Kada kažete "mi" u ovome kontekstu, tko je to "mi", gospodine
9 pukovniče? Vi vojni promatrači ili vojni promatrači i Nizozemski bataljon?

10 O: Mi, vojni promatrači.

11 P: Pogledajmo malo ovaj dnevnik.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja nažalost nemam primjerak koji ima ERN
13 brojeve pri dnu, pa će to biti pomalo teško učiniti, ali ovdje sam čuo broj
14 5D545.

15 Nisam znao da se on nalazi već uveden u elektronsku sudnicu. Dajte da
16 vidimo kako ćemo mi to obraditi. Sedmu stranicu, pri dnu. Ne, ove stranice,
17 nažalost, se ne poklapaju.

18 Postoji li jedan neobilježeni primjerak na papiru? Imam ja jednu
19 zapravo. Imam i veći. Postoje zapravo dvije verzije.

20 Možda biste ovaj dokument mogli dati svjedoku, a ovaj stavite na
21 grafoskop.

22 P: Imate li originalni dokument, gospodine Kingori?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da, imam ga, ali tamo je.

2 P: U sobi za svjedoke?

3 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

4 P: Možda kada budem nastavio ispitivati nakon pauze, možete ga možda
5 donijeti sa sobom.

6 O: Svakako.

7 P: Onaj dio na koji bih Vas ja uputio je sada na ekranima i to na
8 lijevoj strani stranice. Nije u potpunosti jasno kada je sastanak o kojem Vi
9 govorite zapravo i održan. Možda nam Vi možete malo više pomoći s tim u vezi,
10 ali vidi se...

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Ustvari ne, drugi dio stranice, molim Vas.

12 P: Piše: "Vojska bosanskih Srba je rekla da enklava nije u cijelosti
13 demilitarizirana. Svi ulazi u enklavu i izlazi bit će zatvoreni od današnjega
14 dana. Armija BiH se vidi na promatračkim punktovima UNPROFOR-a i vojska
15 bosanskih Srba će pucati po njima. Situacija će se uskoro vratiti na normalu."

16 Dakle, ovo očigledno neki sastanak na kojem ste Vi vodili svoje
17 bilješke, je li tako?

18 O: Da. Da, ja sam vodio svoje bilješke tako da mogu prenijeti dalje
19 poruku.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer, izvolite.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Ja bih zamolio da se vratimo natrag par
22 stranica. Ja naime nisam siguran... pogledajmo zapravo na što se ovo odnosi, da
23 li ovo odražava sastanak na kojem je svjedok bio sa vojskom bosanskih Srba.

24

25

26

27

28

29

30

1 Ja ne bih htio iskazati nepoštovanje prema cijenjenom kolegi, ali bi htio da
2 zapisnik bude jasan. Ovo se odnosi na sastanak Nizozemskoga bataljona, Vojnih
3 promatrača UN-a i Armije BiH, na kojem oni govore o sastanku tima za vezu
4 Nizozemskoga bataljona i vojske bosanskih Srba. To bi trebalo pojasniti.

5 G. JOSSE: [simultani prevod]

6 P: Vi ste čuli što je rekao gospodin Thayer i to je vjerojatno tačno.
7 Ovo je zapravo sastanak Nizozemskoga bataljona i muslimanskih vlasti na kojem su
8 oni prenijeli tvrdnje koje su iznijeli Srbi. Je li tako?

9 O: Molim Vas, dopustite mi da se vratim par stranica natrag.

10 P: Iskreno, mene ne brine to previše, ali ja nastojim zapravo saznati
11 sljedeće: to je činjenica da ste Vi bili upoznati sa navodima VRS-a, bez obzira
12 da li su oni svoje tvrdnje iznijeli Vama ili da ste Vi neizravno za njih znali.
13 To je zapravo srž pitanja koje ja Vama sada postavljam i htio bih da to bude
14 jasno.

15 O: Mislim da sam se malo izgubio. Bilo bi dobro da mi pomognete da
16 pronađem pravi put ponovno. Ja sam zapravo pročitao ovo, ja sam to čitao, ali
17 stvarno nisam shvatio Vaše pitanje.

18 P: Pitanje glasi ovako: ovo je jedna prilika kada ste Vi bili upoznati s
19 time da se Srbi žale na vojnu agresiju Muslimana, je li tačno?

20 O: Tačno je da oni govore o vojnim aktivnostima, naime da, po njima,
21 enklava nije u cijelosti demilitarizirana.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Dobro. Pođimo par stranica naprijed, za dan 4. juni, bit će malo
2 jasnije. Dakle, to je lijeva strana moje stranice: sastanak sa Armijom BiH,
3 Nizozemskim bataljonom i nekim ko se zove gospodin...

4 PREVODILAC: Remšić, ako smo dobro čuli gospodina Jossea.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse, mislim da Vas gospođa
6 poslužiteljica ne prati. Ima li bilo koji drugi način identifikacije prave
7 stranice?

8 Našli ste.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Ne, nije to, nažalost. Dvije stranice
12 dalje, dvije stranice dalje.

13 Eto to. Hvala.

14 P: Izgleda da na ovome sastanku nije bio prisutan nitko od Srba, ali
15 ovdje vidimo da je vojska bosanskih Srba zaprijetila da će pucati po vojnicima
16 Armije BiH i to... je li to artiljerija? Da li to znači artiljerija?

17 O: Da.

18 P: Ili drugim naoružanjem ako Armija BiH nastavi pucati po vojsci
19 bosanskih Srba sa položaja UN-a. Vojska bosanskih Srba uvjerava enklavu da će
20 nenaoružani civili biti sigurni i da će napadati samo vojnike.

21 Gospodine pukovniče, Vi ste znali da VRS kaže da se Muslimani agresivno
22 ponašaju prema njima, zar ne?

23 O: Časni Sude, to piše tu. Svaki put kada smo imali sastanke sa vojskom
24 bosanskih Srba, mi smo prenosili poruku Armiji BiH, i obratno. Dakle, ovdje se
25 vidi da mi izvještavamo njih što su nama kazali, i to je tačno.

26

27

28

29

30

1 P: Ono što Vas ja pitam: zašto Vi danas tvrdite pred ovim sucima da
2 niste znali za ove tvrdnje? To je zapravo srž Vašega iskaza, danas i prije
3 Božića. Zašto?

4 O: Činjenica je da su oni prigovarali. Dakle, mi smo morali pregledati
5 cijelu stvar u cijelosti, naime te prijetnje koje smo dobivali, izvještaje koje
6 smo dobivali od vojske bosanskih Srba, i u vezi s onim što se događalo unutar
7 enklava Žepe, Srebrenice, i na drugim mjestima - to je napisano ovdje.

8 To su izvještaji koje smo dobivali od njih i mi smo tada govorili
9 Muslimanima, govorili smo im da oni nama kažu je li to stvarno istina, mi smo
10 provjeravali da li je se to stvarno događalo. Mi smo išli k njima, a oni su
11 govorili da oni to nikada ne rade.

12 U jednome od ovih izvještaja, a ja mislim da je to i u mojoj izjavi, ja
13 sam rekao da je nama bilo rečeno da se Muslimani ubacuju zapravo na srpsku
14 stranu. Oni su zapravo išli u Žepu i to je tako i navedeno. I bilo je
15 aktivnosti, osobito kada bi dolazilo do problema između dviju grupa. Dakle, to
16 je sve zapisano, tako da ja ništa ne sakrivam od Vas.

17 P: 13.12 Vama je postavljeno pitanje: jesu li major Nikolić ili pukovnik
18 Vuković, ili bilo koji drugi Srbin - ja sada parafraziran - se ikada požalili na
19 to da muslimanske snage napadaju s prostora iz enklave, ili da izlaze iz
20 enklave?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vi ste dali dosta dugačak odgovor i rekli ste: "Mislim da je to bilo
2 jako rijetko ili se nikada nije dogodilo."

3 O: Točno.

4 P: Taj odgovor je točan?

5 O: Je, točan je.

6 P: Da li biste onda objasnili zašto se u ovome dnevniku posvuda nalaze
7 tvrdnje Srba koje kažu drugačije?

8 O: Ako pogledate cijeli dokument, vidjet ćete koliko smo sastanaka imali
9 sa vojskom bosanskih Srba, koliko smo sastanaka imali sa Armijom BiH. Ako
10 pogledate sve to, vidjet ćete pritužbe na ubacivanje Armije BiH koja je zapravo
11 minimalna - ima samo nekoliko takvih događaja.

12 P: Vi ste jako potrudili u 12. mjesecu da biste kazali sucima u vezi s
13 tvrdnjama za koje kažete... odnosno za ono što kažete da je govorio pukovnik
14 Vuković, koji je rekao da će ukloniti ili izbaciti sve Muslimane iz enklave.
15 Toga se sigurno sjećate.

16 O: Da, sjećam se.

17 P: Zašto to ne piše u ovome dnevniku?

18 O: Pa, nije sve ono što se događalo u ovome dnevniku.

19 P: Vi ste spomenuli pukovnika Vukovića u dnevniku barem na dva mjesta,
20 zar ne?

21 O: Da, točno, ali nije nužno to na sastanku da je on to govorio.

22 P: A zašto nije to napisano u dnevniku? Objasnite Sudu.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Već sam rekao da nije sve što se događalo zapisano u ovome dnevniku,
2 i ja Vam od početka govorim da je postojao i drugi dnevnik, a isto tako nije
3 postojalo ni ograničenje u vezi s bilježnicama, koliko ste ih mogli imati. Možda
4 je to bilo u drugoj bilježnici koju sam uništio. Ali radi se sljedećem: o tome
5 se izvještavalo u našim dnevnim redovnim izvještajima o situaciji. To je
6 službeni dokument. On je to rekao, ja sam zabilježio. Dakle, ovo pitanje
7 dnevnika se uopće ovdje ne pojavljuje.

8 Radi se, naime, o tome da smo mi izvještavali sistemom UN-a i da je to
9 ono što je pukovnik Vuković rekao. To je dokaz i toga se sjećam jako dobro.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse, morat ćemo se sada
11 zaustaviti. Nastavit ćemo u 14.15h.

12 Hvala.

13 [Sudije vijećaju]

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Samo malo, molim vas. Nisam
15 zabrinut radi nas i vas, i hoćete li ručati, zato što uvijek možemo naći nešto
16 što ćemo pojesti, ali što je sa optuženima? Da, ali samo bih htio biti siguran.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja ne bih htio govoriti u ime
18 ove gospode, oni mogu sami, ali nema nikakve hrane koja se dovodi svakodnevno.
19 Da li je to ručak ili ne, to je druga stvar, ali svakako dobivaju hranu.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali oni se neće sada vratiti u
21 Pritvorsku jedinicu da bi tamo...

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Svakako ne.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne. Samo bih htio biti siguran da će
3 dobiti nešto za jesti dok su još ovdje i da ih se neće držati...

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam pokušao objasniti, nisam
5 baš bio uspješan, ali dobili su zapravo *lunch paket*. Mislim da su svi
6 zadovoljni. Njima ja se ispričavam svakome ako nisu zadovoljni sa ovim što ja
7 sada govorim.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. Nastavljamo za 30 minuta. Hvala.
9 Da, u 14.20h.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
11 ... Početak pauze u 13.48h
12 ... Sjednica nastavljena u 14.25h

13 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.
14 Izvolite sjesti.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Josse.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Samo jedno pitanje, gospodine Josse. Ovo
17 što imamo na ekranu, to nije cijeli paket, cijeli dnevnik?

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da jeste.

19 SUDIJA KWON: [simultani prevod] 27 stranica?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Možda bi gospodin Thayer mogao objasniti.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Samo neke pojedinosti: ja sam već kolegama
22 rekao da se u dnevniku nalazi cijeli niz praznih stranica, dva velika kompleta
23 praznih stranica gdje dnevnik - nije mi malo dobro, izvinite - dakle, gdje se
24 datum u jednom trenutku... nema ništa više teksta dalje.

25
26
27
28
29
30

1 Mi nismo skenirali te prazne stranice, s obzirom da smo imali žurbu, ali
2 original, ako žele pogledati, mogu.

3 SUDIJA KWON: [simultani prevod] U svakom slučaju, za buduću referencu,
4 zamolit ću da mi se kasnije dostave brojevi stranica u elektronskom sistemu, na
5 ovaj ili onaj način.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Mi ćemo se vratiti tome dokumentu uskoro.
7 Ja sam crvenim označio, na primjerku koji imam, one dijelove kojima ću se
8 baviti, kako bi nam svima život bio jednostavniji. Nažalost, moram reći da ću
9 uskoro svjedoku pokazati neki drugi dokument koji nemamo u elektronskom sistemu,
10 ali to je nešto manje problematično, ja mislim.

11 P: Gospodine Kingori, kada smo prekinuli, ispitivao sam Vas o Vašim
12 navodima u vezi s time šta je Vama Vuković rekao, a u vezi sa protjerivanjem i
13 ubijanjem Muslimana. Vi ste Pretresnom vijeću rekli da to nije u Vašem dnevniku,
14 ali da to nije bitno jer je to bilo u dnevnim izvještajima. Da li ste u to
15 sigurni?

16 O: Da, jesam. Zvanični dokument Ujedinjenih naroda je izvještaj o
17 situaciji. Mi smo se pobrinuli da to bude unutra.

18 P: Kada ste zadnji puta vidjeli odgovarajući izvještaj o situaciji u
19 kojem bi se mogao očekivati naći taj izvještaj o razgovoru sa Vukovićem?

20 O: Mislim da sam to zadnji puta pogledao u decembru.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da pogledamo jedan drugi dokument koji će možda baciti neko novo
2 svjetlo na ovu temu. Riječ je o dijelu izvještaja NIOD-a. Već Vam je postavljeno
3 pitanje o izvještaju NIOD-a, to Vas je pitala gospođa Fauveau. Da li znate o
4 čemu se tu uopće radi? Ne postoji razlog zbog čega biste morali; ako ne znate,
5 onda ću Vam ja reći. Ja imam namjeru citirati cijeli niz pasusa iz toga i
6 zamoliti Vaš komentar.

7 O: Ne, ne znam šta je NIOD.

8 P: To je izvještaj koji je bio pripremljen na zahtjev nizozemske vlade
9 od strane jedne nezavisne institucije koja je detaljno istražila događaje vezane
10 za pad Srebrenice, kao i događaje koji su uslijedili odmah nakon pada enklave.
11 Da li je to u redu?

12 O: Da. Sada razumijem.

13 P: Neke dijelove smo spominjali usput tokom ovog suđenja. Mislim da ste
14 odgovorili na moje sljedeće pitanje. Tamo se na nekoliko mjesta spominjete Vi i
15 Vaša uloga. Vi za to očito niste znali. Dakle, pošto ne znate šta je izvještaj,
16 vjerojatno ne znate ni šta se o Vama govori.

17 O: Pa, to je istina. Niti jedno niti drugo ne znam.

18 P: Htio bih da prvo pogledamo ovaj dio.

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Morat ćemo to staviti na grafoskop.

20 P: Da bih Vam pomogao, ono što će se sada pojaviti na grafoskopu je mali
21 dio onoga trećeg dijela ovog dugačkog izvještaja koji se zove "Pad Srebrenice",
22 četvrti paragraf: "Atmosfera u enklavi, maj do juli 1995."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 To je sve izmiješano, ali ovo je iz sedmog odjeljka, tako da znam o čemu
2 se radi.

3 Sada ću čitati na glas, citiram: "Kada je riječ o otvaranju koridora za
4 stanovništvo, major Joseph Kingory, vojni promatrač Ujedinjenih naroda je 1997.
5 rekao da je početkom juna dobio poziv od majora Nikolića iz VRS-a da dođe na
6 sastanak u hotel "Fontana" u Bratunac, na kojem su također bili pukovnik VRS-a
7 Vuković, kao i još jedan visoko rangirani oficir VRS-a.

8 Delegacija VRS-a iskoristila je tu priliku da preko Vukovića kaže kako
9 će cijelo stanovništvo morati otići iz enklave. Osim toga, Vuković je, prema
10 tvrdnjama, zaprijetio da ako do toga ne dođe, da će stanovništvo biti poubijano.
11 Međutim, ako stanovništvo bude otišlo, onda će im se omogućiti bezbjedan prolaz
12 do Tuzle.

13 Kingori je rekao da je sastanak kod njega ostavio osjećaj da se nešto
14 sprema, ako se ne bude iskoristio taj koridor. On je također pretpostavio da su
15 bosanski Srbi isto rekli komandi UN-a, međutim nema nikakvih naznaka da je tako
16 nešto moguće pronaći u arhivu UNPROFOR-a, i ta poruka očito nije stigla do svog
17 cilja."

18 Da li razumijete šta autor ovog izvještaja tu pokušava ustvrditi,
19 pukovniče?

20 O: Da, razumijem.

21 P: To je prilično različito od onog što ste Vi Vijeću rekli prije pauze,
22 zar ne?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa ne nužno. Kada smo mi poslali izvještaj komandi UN-a, e sad da li
2 je to neko kasnije mogao ili nije mogao pronaći, ja ne znam ništa o tome.
3 Međutim, on je to rekao, mi smo to zabilježili i poslali u komandu UN-a. To
4 stoji.

5 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da pogledamo sljedeću stranicu.

6 P: Paragraf koji preskačem se jednostavno bavi Vašim iskazom u predmetu
7 *Krstić* ovdje. Sljedeći pasus glasi ovako: "Ono što je iznenađujuće je da Kingori
8 izgleda da nije izjavio o čemu se razgovaralo, pa da to onda stigne do
9 Nizozemskog bataljona."

10 Tvrдите da to nije tačno ili kako, pukovniče? Izvinjavam se što sam Vas
11 nazvao majorom.

12 O: Tu stoji da je iznenađujuće da Kingori izgleda nije javio o čemu se
13 razgovaralo, da to dođe do Nizozemskog bataljona.

14 P: Da li ste Vi Nizozemskom bataljonu rekli šta Vam je Vuković rekao?

15 O: Da, jesam.

16 P: Dakle, ova rečenica koju sam pročitao, to nije tačno?

17 O: Tako je.

18 P: Idemo dalje: "Niti je ta tema bila poreknuta na debrifiranju vojnih
19 promatrača, uključujući Kingorija, nakon pada Srebrenice."

20 Dakle, tog nije bilo ni u debrifiranju, zar ne?

21 O: Pa nije nam postavljeno to pitanje. Ja se ne sjećam da li smo mi to
22 pokrenuli ili nismo, ali to su znali svi u komandi, svi su znali da smo
23 izvijestili o pukovniku Vukoviću, o prijetnjama koje je on izrekao.

24

25

26

27

28

29

30

1 Mislim da se mogu sjetiti da smo o tome čak razgovarali tokom tog
2 referisanja. Jesmo. Govorili smo im o događajima koji su se odvijali neposredno
3 prije pada enklave. O tome smo govorili.

4 P: Mislim da možemo biti uvjereni da ako je nešto netočno u ovom
5 izvještaju, da će nam gospodin Thayer omogućiti da vidimo šta je netočno. Dakle,
6 može biti da je izvještaj pogrešan i da ste Vi u pravu, ali to ćemo uskoro moći
7 i utvrditi. Idemo dalje.

8 Dakle, da se vratimo sada na Vaš dnevnik, da ga tako nazovem.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, dokument koji sam upravo
10 koristio - možda mu je potreban broj. Možda uz pomoć... Ali dobro, možemo to i
11 kasnije. To ćemo već riješiti.

12 P: Dakle, sljedeći pasus koji bih Vam želio pokazati, ovaj je označen
13 brojem 1.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja sam označio... Ovu brojku 1 sam upisao
15 ja, a oznaka na lijevoj margini, ova brojka 1 tamo, to nisam ja unio.

16 P: Tu se govori - da ne moraju sad ljudi svi pregledavati taj dnevnik -
17 tu se dakle govori o sastanku između Nizozemskog bataljona, UNMO-a, Armije BiH,
18 tu je bio i gospodin Ramisi, čini se, i po ovom se čini da Srbi nisu bili
19 prisutni.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, radi se o ponavljanju onog što su oni rekli nekome, vjerojatno
2 Nizozemcima, u nekoj ranijoj fazi. Mislim da je sastanak održan 16.06.

3 Ustvari, nije se radilo o gospodinu Ramisiju, nego načelniku štaba
4 Ekremu, koji je bio oficir za vezu Nizozemskog bataljona.

5 Tu stoji da je /?Armija/ BiH rekla da su zatražili pomoć od komande UN-a
6 i da je ona dobijena, te da se smatra da su sada sigurniji, s obzirom da je to
7 bilo prije 15 dana.

8 Tu se navodi da je došlo do vojnog jačanja od strane Muslimana, zar ne?

9 O: Da, ja to tako mogu protumačiti.

10 P: Da li ste Vi to tako protumačili, jer ste bili na sastanku, zapisali
11 ste odgovor?

12 O: Da.

13 P: U redu. Osim toga, sastanak od 20.06.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Dakle, broj 2 Vas molim. Dakle, radi se o
15 20. junu.

16 A ako pogledamo malo niže u testu... Molim Vas da spustite još malo
17 stranu. Još, još. Dolje. Na grafoskopu, prema sebi. Tako.

18 P: Neću čitati što piše na grafoskopu /prijevod engleskog transkripta:
19 "na vrhu"/: "Poslijepodne su vojnici BiH otvorili vatru na vozilo bosanskih
20 Srba, koje je išlo pogrešnom cestom prema bivšem promatračkom mjestu, koje je
21 završilo onda u rijeci i počeo je vatreni okršaj."

22 Izgleda da je tu došlo do agresivnih aktivnosti Armije BiH, zar ne?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Čini se da je tako.

2 P: Postavit ću pitanje koje sam već ranije rekao: zašto to niste
3 spomenuli u Vašem dosadašnjem iskazu, to što niste mislili da je relevantno?
4 Molim Vas, recite.

5 O: Ja sam spomenuo te upade. Možda ih nisam spomenuo onoliko puta koliko
6 Vi mislite da sam ih trebao spominjati, ali su spomenuta ta pitanja. Ima pitanja
7 koja se tiču aktivnosti Armije BiH unutar enklave ili u odnosu na bosanske Srbe
8 s druge strane, protiv njih. To se negdje spominje.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Točka 3 koju sam označio.

10 P: Dakle, kontekst je sastanak od 27. juna sa gospodinom Ramisijem i
11 Armijom BiH; tu su UNMO i oficir za vezu; tu vidimo da su nizozemski vojnici se
12 usprotivili tome što su naoružani vojnici uz ceste u enklavi.

13 Da li ste to vidjeli?

14 O: Časni Sude, nije pitanje da li sam ja to vidio. Mi smo o tome čak
15 pisali u dnevnim izvještajima, naime da se tamo nalaze naoružani vojnici, da mi
16 time nismo zadovoljni. Mislim da smo vidjeli dva ili tri ili četiri, vidjeli smo
17 ih na ulicama i mi smo to spomenuli.

18 P: Samo tri ili četiri vojnika, samo toliko?

19 O: Da, vidjeli smo vojnike usput. Ne mogu se sjetiti točnog broja ali
20 smo o tome izvijestili.

21 G. JOSSE: [simultani prevod] Da ne gubimo vrijeme, moja točka 4,
22 sastanak od 30. juna.

23 P: Možda ćete nam moći pomoći ovdje: "Nizozemski bataljon je rekao da je
24 to bila uobičajena patrola koja je vidjela pet BiH..." - šta znači ova iduća
25 kratica?

26

27

28

29

30

1 O: Komadant.

2 P: "Lako naoružanje, dva mitraljeza, koji su u patroli nosili prema
3 399." O čemu se tu radi?

4 O: 399 je trigonometrijska oznaka jedne kote.

5 P: Ko je imao, dakle, te mitraljeze i lako naoružanje?

6 O: Ti vojnici Armije BiH koje su vidjeli vojnici Nizozemskog bataljona.
7 Ovo nam je javio Nizozemski bataljon.

8 P: "Kada su nastavili, naišli su na pet vojnika Armije BiH na vatrenim
9 položajima, koji su ih zaustavili. Patrola je željela nastaviti, međutim prišlo
10 je još 12 pripadnika Armije BiH sa elevacije 785, napunili su oružje, i
11 prijetili patroli."

12 O: Da, ovo je izvještaj Nizozemskog bataljona. Oni nas izvještavaju.

13 P: Da li se to spomenulo na sastanku?

14 O: Sjećam se da jeste.

15 P: Da li ste stavili to u izvještaj?

16 O: Jesam.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Stvarno?

2 O: Da.

3 P: Dakle, Vi ćete se složiti sa mnom da ste znali za cijeli niz navoda
4 vezanih za agresivne aktivnosti Muslimana prije nego što je došlo do napada na
5 enklavu od strane Srba?

6 O: Moramo razdvojiti neke od ovih stvari. Kada govorimo o ovim
7 konkretnim situacijama, recimo kao što je ova pred nama, ovdje se radi o
8 prigovoru Nizozemskog bataljona. Ne govori se o tome da su oni izvršili nekakvu
9 aktivnost u odnosu na bosanske Srbe i njihovu vojsku. Da, oni jesu bili
10 naoružani, ti koje su vidjeli i to za nas jeste problem, ali ovdje imamo
11 situaciju gdje se Nizozemski bataljon žali, a ne vojska bosanskih Srba, jer tu
12 ometaju nizozemske vojnike u obavljanju njihovih dužnosti.

13 U drugim područjima, ako se sjećate ono o čemu sam ranije govorio, broj
14 ljudi koji je bio naoružan u enklavi - kada se to uspoređi sa vojskom bosanskih
15 Srba, vidjet ćete da je to zanemariv broj; to je stvarno zanemariv broj itekako.
16 Kada se uspoređi također vrsta naoružanja koje su ti vojnici imali, dakle pet
17 vojnika sa dva mitraljeza i sa lakim naoružanjem, kada se to uspoređi sa
18 municijom koju je imala vojska bosanskih Srba koja je oko enklave...

19 P: Zbog čega je to relevantno? Vi ste odlučili da to sad ispričate
20 Vijeću. Recite zbog čega je to relevantno kao odgovor na moje pitanje?

21 O: Ono što ja želim reći je da je važno da se o svemu podnese izvještaj.
22 Mi smo to i radili s onim o čemu smo mogli, što smo vidjeli. Međutim, čovjek ne
23 može a da pritom ne uspoređuje vrstu naoružanja koje imaju dvije strane, i kada
24 čovjek vidi da je razlika prilično velika.

25

26

27

28

29

30

1 Vojska bosanskih Srba je bila svugdje oko enklave, naoružana do zuba, u
2 usporedbi sa dva mitraljeza i lakim naoružanjem. To je jednostavno neusporedivo.

3 P: Ja ću Vam reći zašto je to relevantno, pukovniče. Po Vama, Vi ste
4 naime stali na stranu Muslimana i niste bili nepristrani i zbog toga je ovo što
5 sada kažete relevantno, zar ne?

6 O: Časni Sude, ja nisam nikad ni rekao da je to nerelevantno. Vojnom
7 promatraču ništa potpuno nebitno. Mi kao vojni promatrači smo se brinuli da
8 izvijestimo sve što vidimo, sve što zateknemo, sve što nam se kaže. Mi to
9 pregledamo i to prenosimo dalje višoj komandi.

10 Kao drugo, što se tiče pristranosti, to uopće ne proističe iz ovoga. Ja
11 sam tamo bio kao neutralna osoba. Nikakve interese tamo nisam imao, niti mislim
12 da ću ikad imati. Moja država Kenija nema nikakvih svojih interesa tamo -
13 nikakve interese koje bih ja sad tamo štitio.

14 Dakle, ja ni na koji način nisam bio pristran, niti je postojao razlog
15 da budem pristran. Niko nije utjecao na mene u tom trenutku, u vezi s time šta
16 se zbivalo u enklavi. Situacija je jednostavno takva da se to moralo
17 uspoređivati, to je bio dio naše uloge. Imamo dvije strane, međutim nejednake
18 strane.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Srebrenica... Muslimani koji su bili unutra, oni jednostavno nisu bili
2 ravnani srpskim snagama.

3 I to je ono zbog čega smo mi bili tamo, da se pobrinemo da ti ljudi budu
4 bezbijedni, jer je naoružanje bilo na nekom sigurnom mjestu, barem koliko smo mi
5 znali.

6 Dakle, uspoređivanje naoružanja ovog sa onim što je druga strana imala,
7 mada se sad ponavljam, ali ipak, to je bilo bitno, a nema razloga zašto bi
8 promatrač kao ja bio pristran. Ništa me nije skretalo na to da budem pristran,
9 da budem na strani bilo koje od strane. Ja sam mogao sjesti sa bilo kojom
10 stranom i razgovarati s njima i izvijestiti šta je bilo rečeno od jedne strane
11 drugoj.

12 Čak je i general Ratko Mladić spomenuo da je čuo o nama kao o
13 promatračima, kako smo neutralni i kako smo fer prema njegovom narodu. Major
14 Nikolić je također znao da izvještavamo i da smo neutralni. Dakle, nikakve
15 sumnje nije bilo u moju neutralnost, niti sam ja bio pristran.

16 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Oprostite, gospodine Josse, ja bih htio
17 prekinuti.

18 Gospodine Kingori, ja bih to ovako izložio: Vi ste upravo usporedili
19 kvalitetu oružja koju je imala vojska bosanskih Srba, s jedne strane, i oružje
20 koje su imali Muslimani u enklavi, s druge. Ali u enklavi nitko nije ni trebao
21 biti naoružan, jesam li u pravu?

22 SVJEDOK: [simultani prevod] Jeste. Nitko nije trebao biti naoružan.

23 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Ali da bi se mogla usporediti kvaliteta
24 naoružanja, onda morate usporediti dakle vojsku bosanskih Srba i oružje koje je
25 bilo u Tuzli, odnosno u 2. korpusu ili tako nešto.

26

27

28

29

30

1 SVJEDOK: [simultani prevod] Možda nije pitanje najjasnije, ali razlog
2 zašto se mora uspoređivati nije u tome... Zapravo, nije Vam to cilj. Cilj Vam je
3 pokazati da su ljudi u enklavi bili razoružani. I kada primijetite jednu ili
4 dvije puške - da, Vi ćete o tome podnijeti izvještaj, ali to je daleko od onoga
5 što je bilo s druge strane.

6 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Dakle, ono što ja hoću reći: ako netko
7 ne bi trebao uopće biti naoružan, onda usporedba nije relevantna.

8 SVJEDOK: [simultani prevod] To je točno, ali ja sam rekao da cilj nije
9 bio uspoređivati, nego smo jednostavno morali biti primorani kada vidimo kakva
10 je reakcija s druge strane, a reakcija je bila takva zato što je enklava bila
11 demilitarizirana. Vojska bosanskih Srba zbog toga nije trebala ništa loše
12 učiniti, niti čak otvarati vatru po enklavi, ali ona je to upravo i radila.

13 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Hvala.

14 Gospodine Josse, izvolite.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala. Ja ću sada preći na jednu drugu
16 temu.

17 P: Vi u svome iskazu u 12. mjesecu govorite, i to prilično detaljno, o
18 napadu na enklavu. Vi ste i u nekoliko navrata kazali "navala" i bojim se da Vi
19 se ne ustručavate tako tešku riječ kazati.

20 O: "Navala"?

21 P: Pa to je riječ koju ste barem dva puta kazali kada ste svjedočili
22 ovdje prije Božića.

23 O: Da. Da. Možda jesam. Ja se ne sjećam baš najbolje, ali vjerojatno
24 jesam.

25

26

27

28

29

30

1 P: Ja bih sažeo Vaš opis te "navale".

2 Na dan 6. jula, rekli ste da ste čuli 250 eksplozija; 7-oga - 250; 8. je
3 bio najteži dan. Ne znam sada tačno koja je brojka, mislim da nam niste ni dali
4 brojku, ali svakako više od 250, je li tako?

5 O: Da.

6 P: U noći ste čuli, kažete, 100, i onda ste išli u Potočare i 10-ga ste
7 ponovo čuli granatiranje iz Potočara. Rekli ste da je 100 projektila palo, plus
8 druge detonacije; i naravno, dobili ste informacije od Emira, Vašeg žutog
9 kartona, o 100 komada. Je li tako?

10 O: Da.

11 P: Dakle, mi govorimo o nekih 1.000 granata koje su to vrijeme pale na
12 Srebrenicu, je li tako?

13 O: Da, otprilike taj broj.

14 P: To je puno granata, zar ne?

15 O: Da.

16 P: Jeste li Vi odlazili u Srebrenicu nakon tih događaja? Drugim
17 riječima, kad ste otišli iz Potočara, niste se vratili u Srebrenicu, zar ne?

18 O: Jesam.

19 P: Jeste? Znači, Vi ste se vratili i vidjeli ste kakva su oštećenja
20 prouzrokovale tih 1.000 granata?

21 O: Časni Sude, granatiranje nije bilo samo po selu Srebrenici... ne samo
22 po gradu Srebrenici, i ja sam otišao u grad i vidio sam kakva su oštećenja bila
23 tamo, koja nisu nužno prouzrokovana od tih 1.000 granata, zato što tih 1.000
24 granata nije palo na sâm grad Srebrenicu kao cilj.

25

26

27

28

29

30

1 P: Jer dobar broj tih granata bio je ciljan na okolna brda gdje su se
2 nalazili položaji muslimanske vojske, zar ne?

3 O: Neki su samo promašili cilj i pogodili brda.

4 P: Jesu li muslimanski vojni položaji, jesu li muslimanski borci, bili u
5 brdima?

6 O: Koliko ja znam, ne.

7 P: Prije nego što nastavim sa ovim, recite nam jeste li Vi odlazili u
8 Vukovar nakon što je taj grad granatiran? Jeste li bili u Vukovaru ikada?

9 O: U Vukovaru? Jesam. To je bilo zapravo moje prvo mjesto službovanja u
10 Erdutu.

11 P: Jeste li bili u Vukovaru nakon što je grad granatiran od strane
12 Srba?

13 O: Jesam.

14 P: U kakvom je stanju bio grad?

15 O: Grad je bio razoren.

16 P: Dakle, bio je jako oštećen?

17 O: Da.

18 P: Usporedite, molim Vas, Vukovar i Srebrenicu, nakon što je Srebrenica
19 granatirana od Srba?

20 O: Dobro je usporediti, ali ja ne znam znate li Vi da li je šteta koja
21 je nastala u Vukovaru prouzročena različitim stvarima. Nije samo grad granatiran
22 izvana. U Vukovaru su ljudi ulazili u kuće i u kuće postavljali mine i prilikom
23 detonacije srušila bi se cijela zgrada. To je različito od samog granatiranja.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Vi ste rekli da se može to usporediti. Dajte usporedite. Odgovorite
2 na pitanje.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Tužitelju?

4 G. THAYER: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, svjedok
5 pokušava odgovoriti na pitanje i on je odgovorio na pitanje. Mislim da kolega
6 mora se malo smiriti i spustiti loptu na zemlju.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da ga pošaljemo vani? Da, mislim da
8 sada možete prijeći na sljedeće pitanje, gospodine Josse. Svjedok Vam je rekao
9 da ne može stvarno zapravo napraviti usporedbu.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Vratit ću se na Srebrenicu, gospodine
11 predsjedavajući.

12 P: Gospodine Kingori, s ovim ćemo se završiti ovdje. Recite nam
13 sljedeće: dakle, Vi ste se vratili u grad; opišite nam štetu koju ste uočili u
14 Srebrenici nakon tih nekoliko dana granatiranja.

15 O: Časni Sude, Srebrenica nije bila više ista, nije to bio isti grad
16 koji smo napustili. Puno zgrada je imalo svježā oštećenja. Na dijelovima puteva
17 su se vidjeli krateri, a baza čete Bravo je također bila pogođena - u njoj su se
18 vidjeli krateri od eksplozija. Pogođena je i zgrada PTT-a. I dakle, vidjela su
19 se sva ta oštećenja. Mjesto više nije bilo isto. To nije bila ona Srebrenica iz
20 koje smo otišli nekoliko dana ranije.

21 P: Ja sam Vas htio pitati da nam kažete konkretno koje su zgrade
22 pogođene. Rekli ste zgrada pošte, još neka zgrada. Rekli ste dakle da je
23 pogođena pošta. Da li je pogođena još neka značajna zgrada?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Bolnica.

2 P: Na koji način?

3 O: Granatom.

4 P: Gdje?

5 O: Toga se ne sjećam, točno gdje, ali je pogođena je i mi smo o tome
6 izvijestili.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Pogledajmo dokazni predmet 6D209, molim.

8 Časni Sude, ovo je fotografija skinuta s video snimke od 14.07., što je
9 već dio video snimke koja je korištena na suđenju.

10 P: To je bolnica, zar ne?

11 O: Ne sjećam se sada najbolje, prošlo je puno godina, ali mogla bi biti
12 bolnica.

13 P: Molim Vas, recite nam gdje je ova zgrada pogođena?

14 O: Ne sjećam se.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] 6D214 molim.

16 P: Je li ovo zgrada pošte?

17 O: Ne mogu prepoznati zgradu ovako.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] 6D213.

19 P: Da li je ovo od pomoći? Je li ovo PTT?

20 G. JOSSE: [simultani prevod] Oprostite, rekli su mi da je to stanica
21 policije. Oprostite. Moja greška.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Koja? Ova ili prethodna?

23 G. JOSSE: [simultani prevod] Ova.

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine pukovniče, prepoznajete li
2 ovo zgradu ili ne?

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Ne, ne prepoznajem ovu.

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Pogledajmo onda dokazni predmet 6D210.

5 P: Ovo baš i nije najbolja slika, ali ovo je zapravo dio objekta čete
6 Bravo, je li tako?

7 O: Moguće. Moguće je. Slika nije najjasnija.

8 P: Prihvaćam.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse, ja Vam svakako ne bih
10 povjerio organizaciju izložbe fotografija.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Imate pravo, časni Sude, priznajem. Možda
12 sam trebao pustiti video snimku.

13 P: Ali svakako, svjedoče, Vaše sjećanje oštećenja je ono što ste kazali
14 u zgradi pošte, bolnice?

15 O: Da, i baze čete Bravo.

16 P: Recite mi, molim Vas, sljedeće: gospodin Lazarević Vam je pokazao
17 kako se od benzinske stanice puca iz minobacača. Na koju udaljenost je ta
18 benzinska stanica od bolnice?

19 O: Da li se sjećam? Ja nisam siguran da Vam mogu dati procjenu sada.

20 P: Vjerojatno ne možete kazati ni koliko je daleko bilo do pošte?

21 O: Ne, ne mogu. Ja ne mogu vizualizirati gdje je bilo.

22 P: Recite, molim Vas, kad ste se vratili, u kakvom je stanu bila
23 džamija?

24 O: Džamiju nisam vidio, nisam odlazio do nje.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Thayer, izvolite.

26

27

28

29

30

1 G. THAYER: [simultani prevod] Časni Sude, mislim da dokazni materijal
2 pokazuje da je u Srebrenici bilo više džamija, tako da bi kolega morao biti malo
3 precizniji.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ima jedna u centru i jedna na
5 ulazu, odnosno prije nego što se uđe u Srebrenicu.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Ovo nije trebalo biti pitanje koje bi
7 zavaralo svjedoka.

8 P: Svjedoče, da li se Vi sjećate da je bilo više od jedne džamije, sada
9 kada Vas podsjećaju?

10 O: Da, ja znam da su bile džamije u enklavi.

11 P: Ja Vama tvrdim da Vi sada pretjerujete u vezi sa oštećenjima.
12 Razumijete li što Vam ja kažem?

13 O: Razumijem ja što Vi kažete, ali se ja s time ne slažem zato što sam
14 ja vidio oštećenja i situacija je bila različita nego što je bila ranije, nakon
15 svog tog granatiranja. Svakako je bilo drugačije. Ja sam to vidio. Iako nisam
16 obišao čitavo mjesto, barem sam vidio puno oštećenja tamo gdje sam bio, kada se
17 stvari usporede sa situacijom kakva je bila prije našega odlaska za Potočare.

18 P: Jeste li bili iznenađeni zato što nije bilo više štete, uzevši u
19 obzir opseg granatiranja?

20 O: Da.

21 P: Dakle, Srebrenica je imala sreće, po Vašoj procjeni?

22 O: Da. Po mojoj procjeni, imala je sreće.

23 P: I već ste kazali da ste istoga gledišta u vezi s brojem ranjenih i
24 poginulih. Bilo je iznenađujuće da je bilo jako malo žrtava, uzevši u obzir
25 žestinu granatiranja?

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Dakle, to znači da je to išlo u prilog stanovnicima grada u to
3 vrijeme? Odnosno, ljudi su imali sreće, zar ne? Tako sam trebao reći.

4 O: U vezi s čime? Ja Vas ne razumijem.

5 P: Ne, idem dalje. Nisam možda ni trebao postaviti ovo pitanje.
6 Rekao sam da ću se vratiti na izvještaj NIOD-a i htio bih Vam pokazati
7 jedan drugi njegov dio.

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Samo trenutak, molim Vas. Možda je on na
9 grafoskopu. Nije. Oprostite.

10 Gospođo poslužiteljice, oprostite, ali morat ćete opet stajati malo kraj
11 grafoskopa.

12 P: Mi smo dobili četvrti dio - reperkusije i posljedice do kraja 1995.,
13 4. poglavlje: "Potočari, Nizozemski bataljon i sudbina mjesnoga stanovništva."
14 Tu imamo opažanja i izvještaje Vojnih promatrača UN-a.

15 Bilo bi dobro možda da pročitate prvu stranicu u sebi, tako da se u
16 potpunosti upoznate o tome što govori autor, odnosno kakva je saznanja prikupio
17 autor ovoga izvještaja o Vašoj ulozi.

18 Dok čitate, ja ću sažeti prvi odlomak koji se bavi ulogom Vojnih
19 promatrača općenito, a drugi konkretno govori o sudjelovanju Vojnih promatrača
20 UN-a u događajima u Srebrenici. Opisuje se u tome odlomku što se, barem
21 teoretski, trebalo dogoditi.

22 Recite nam kada završite.

23 O: Pročitao sam.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim, okrenite stranicu.

2 P: I ja ću pročitati sljedeći odlomak, pa ću Vam postaviti nekoliko
3 pitanja: "Stvarnost aktivnosti Vojnih promatrača UN-a tokom zadnjih nekoliko
4 dana u Srebrenici bila je manje ružičasta. Kada je počeo napad, u enklavi su
5 bila tri vojna promatrača."

6 To je točno, zar ne?

7 O: Da.

8 P: "Trojica drugih otišli su 24.06, zbog zamjene, ali VRS nije dopustio
9 njihove zamjene da uđu u enklavu".

10 O: Točno.

11 P: "Mnogi nizozemski vojnici, uključujući i zapovjednike bataljona,
12 kasnije su kritizirali trojicu preostalih vojnih promatrača UN-a u Srebrenici."

13 Da li Vi sada znate, gospodine pukovniče, da Vas je kritizirao
14 Nizozemski bataljon ovako kako se opisuje u ovome izvještaju ili je ovo prvi put
15 da Vi za to čujete?

16 O: Ovo je prvi put da to čujem, ali mogli smo i mi kritizirati njih. Oni
17 su propustili učiniti svoj postao na mnogim područjima. Oni su oni koji su
18 zapravo iznevjerili enklavu. Mi smo učinili svoj posao i to dobro.

19 P: "Onu su se žalili na njihovu nevidljivost, tendenciju da sklone i čak
20 strah u promatranju i izvještavanju o događajima tih ključnih dana."

21 Što imate kazati o ovoj tvrdnji Nizozemskog bataljona, koja je iznesena
22 protiv Vas?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To je netočno, i to vrlo netočno. Mi smo zapravo bili glavna sila u
2 enklavi, i čak su oni ovisili o nama za pratnju. Mi smo bili ti koji su
3 promatrali cijelu enklavu kada su se ti ljudi vratili u komandu bataljona.
4 Zapravo, mi smo bili ostavljeni tamo da bismo promatrali šta se događa.

5 Čak nekim izvještajima piše da smo mi zapravo ostali tamo u vozilima bez
6 oklopa, i mi smo patrolirali enklavom sami. I zapravo, bili smo samo dvojica, a
7 ne trojica, zato što je treći, Nizozemac, već bio u bazi Nizozemskoga bataljona
8 kada je počelo granatiranje. I to čak tjedan dana prije toga, bila su samo dva
9 vojna promatrača tamo - ja i major David Tetteh. Major Dehan je već bio u bazi
10 Nizozemskog bataljona.

11 Dakle, vidite kakva je situacija bila. Mi smo promatrali sve što smo
12 mogli i, naravno, bili smo ograničeni zato što smo mi bili samo nas dvojica. Čak
13 nismo mogli formirati ni patrolu. Tim koji bi išao u patrolu trebao bi imati dva
14 čovjeka plus prevoditelja. Dakle, trebala su biti dvojica plus prevoditelj.

15 Dakle, mi smo se morali razdvojiti. Mi smo ostavili jednoga promatrača u
16 uredu, a jednoga promatrača smo mogli staviti u auto s prevoditeljem, tako da
17 njih dvojica formiraju tim. Da li to znači strah ili kukavičluk? Vi idete tamo,
18 idete sami i znate da ste promatrač, i Vi patrolirate i vraćate se i
19 izvještavate, i to čak za vrijeme borbi. Dok je trajalo granatiranje mi smo išli
20 na teren. Mi smo jednu osobu mogli ostaviti u uredu, i onda smo odlazili na
21 teren.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Dakle, ono što oni ovdje kažu nije uopće točno. Možda pokušavaju
2 opravdati svoj neuspjeh. Što se mene tiče, mi smo naš posao učinili najbolje što
3 smo mogli, uzevši u obzir ograničenja s kojima smo bili suočeni.

4 P: Pregledat ću i druge dijelove.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Koliko još vremena?

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja bih htio obraditi ostatak ove stranice,
7 ali svjedok je dao dugačak odgovor. Ja ga ne mogu, neću ga zaustavljati. Ako
8 Vijeće misli da...

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali koliko vremena Vam još treba?
10 Zato što ste Vi već premašili onaj sat vremena.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja bih rekao još 15 minuta.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Neka bude 10, molim Vas.

13 G. JOSSE: [simultani prevod]

14 P: Idemo dalje. "Karremans" koji je bio zapovjednik "i Franken" zamjenik
15 "optužili su vojne promatrače zato što nisu iskoristili svoj posebni položaj i
16 širi mandat, kako bi u najmanju ruku, pokušali bolje pratiti događaje."

17 Što o tome kažete?

18 O: To je netočno.

19 P: "Po Karremansovom mišljenju, oni su mogli konvoje pratiti
20 automobilom; na početku evakuacije mogli su stati u sred Bratunca, da tako
21 kažem. Osim toga, vojni promatrači bi čak mogli koristiti kao izliku to da im je
22 drugi ured u Bratuncu, u hotelu 'Fontana'."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: To je najobičnija laž. Ja ne znam. Tko je god je ovo pisao, tko god
2 je dao ovaj izvještaj, stvarno je ili pokušao opravdati sebe time što
3 diskreditira druge ili je bio pod pritiskom. To je netko tko je bio negdje pod
4 pritiskom, jer su vojni promatrači svugdje u svojoj zoni odgovornosti bili.

5 Kada smo mi otišli iz Srebrenice, otišli smo u Nizozemski bataljon i mi
6 smo zapravo bili po čitavom tom prostoru koji smo trebali pokrivati. Čak kada su
7 bili sastanci, mi nismo odlazili na te sastanke. I sada da se kaže da je nama u
8 uredu /prijevod engleskog transkripta: "u Bratuncu"/ bio drugi ured, to je
9 zapravo uvreda. To je uvreda zato što smo mi tamo odlazili dva puta na sastanke
10 koje je tražila vojska bosanskih Srba.

11 I ovdje imamo nekoga tko nastoji skrenuti pažnju sa svojih grešaka.
12 Karremans je propustio učinio svoj posao i to je sve.

13 P: Nadalje, kaže se u izvještaju da su se vojni promatrači žalili na
14 slabe informacije koje su dobivali od bataljona, nešto što je zapravo sprečavalo
15 njihove aktivnosti. "Čak još 12. jula, već su izvijestili o tome koliko su
16 frustrirani zato što ih se ignorira u konsultacijama između Nizozemaca i drugih
17 humanitarnih organizacija.

18 Oni su nam odmah rekli da nas tu ne trebaju. Stvarno smo bili
19 isfrustrirani. Međutim, to je možda bio rezultat gubitka vjerodostojnosti u to
20 vrijeme. Osoblje *DutchBat*-a, kao i lokalno osoblje, žalilo se zato što su vojni
21 promatrači svoj posao činili težim time što su napustili svoj ured u pošti u
22 Srebrenici, i to još rano, za vrijeme mira, 9. jula."

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Drugim riječima, oni kažu da ste Vi pobjegli prerano. Nije li to tačno?

2 O: To nije tačno. Mi nikada nismo pobjegli iz našega zapovjedništva. Mi
3 smo stalno slali informacije komandi UN-a u vezi sa situacijom u enklavi, te o
4 napadu na enklavu tenkovima vojske bosanskih Srba, koji su se nalazili u blizini
5 zgrade PTT-a. Bili su na udaljenosti od nekih 2 kilometra i tada kada smo mi
6 njima bili u domašaju, onda smo mi odlučili otići zato što je tenk oružje koje
7 Vas može direktno pogoditi. S tim se ne možete zafrkavati.

8 Dakle, mi smo se bojali na našu sigurnost i to stoji službeno zapisano.
9 Zapisano je da smo mi tražili da nam se dopusti odlazak iz zgrade PTT-a i to smo
10 tražili od UN-a putem uobičajenih kanala i oni su nam to dopustili. To nije
11 strah, to nije bijeg, to je zapravo odlazak na sigurnije mjesto.

12 I čak nakon toga, Armija BiH nas je spriječila u odlasku, ali mi smo
13 tražili dalje, i stoji zapisano u dokumentima da kada su oni dopustili nama da
14 odemo, u to vrijeme su tenkovi bili vrlo blizu, na udaljenosti manjoj od 2
15 kilometra. Dakle, Vi sada kažete: "Trebali ste ostati dok vas ne pogode i dok
16 vas ljudi ne počnu slaviti zato što ste poginuli." Ne, mi to nismo mogli
17 učiniti. Mi smo odlučili da zapravo i treba otići na sigurnije mjesto, u ovom
18 slučaju, u nizozemsku bazu.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 I usput, kada već govorimo o tome tko se bojao, tko nije: koliko je
2 promatračkih punktova bilo zatvoreno tada? Zašto su oni pobjegli od vojske
3 bosanskih Srba?

4 P: Pa autor izvještaja se ne slaže s Vama. Onda dalje kaže: "Napustili
5 su Srebrenicu vrlo brzo. Jedan od njih, Dehan, već je bio u bazi u Potočarima."
6 To ste nam rekli.

7 I nekoliko redaka niže u tekstu: "Preostali vojni promatrači, Kingori i
8 Tetteh, već su mu se pridružili 09.07. kada je situacija za njih postala
9 preopasna. Napustili su bazu tek nakon pada enklave."

10 Da li biste se složili s ovom kvalifikacijom, da ste otišli kada su
11 stvari postale "prevruće", kako piše u ovom dokumentu?

12 O: Točno je. Upravo sam htio reći. Ali isto, pogledajte što kažu kada
13 smo otišli iz baze. Nakon pada enklave. Da li je to točno? Ako pročitate
14 izvještaj, vidjet ćete da sam se ja vratio sam u Srebrenicu, da smo bili izvan
15 baze, da smo razgovarali s vojnicima vojske bosanskih Srba, promatrali što se
16 događa vani.

17 Što zapravo oni hoće kazati time da smo mi bili unutra? To je
18 iskrivljenje istine.

19 P: Dalje kaže da nije ostavilo dobar dojam kada ste vratili svojega
20 prevoditelja natrag. Zadnja rečenica kaže: "Neki vojnici Holandskog bataljona su
21 UNMO zvali 'UNBO', što znači 'promatrači Ujedinjenih naroda iz bunkera', jer
22 kada bi nešto trebalo promatrati, ti su ljudi sjedili u bunkerima."

23 Vi ste se bojali i Nizozemci su Vas okvalificirali kao nekoga tko sjedi
24 u bunkeru i to je, nažalost, točno, zar ne, pukovniče?

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, ovo je iskrivljenje istine. Ovo je zapravo sasvim
2 suprotno od onoga što smo mi radili. Mi smo mogli kretati se okolo cijelom
3 enklavom i čak za vrijeme ovih događaja, mi smo mogli promatrati što se događa,
4 i mi smo izvještavali. Izvještaji koje smo slali kada smo brojali granate su
5 zapravo dokaz tome. I da li to znači biti u bunkeru?

6 Da li možete analizirati situaciju kada ste u bunkeru? Mi smo
7 analizirali kratere, kote, itd. To se ne može raditi u bunkeru, i ja
8 pretpostavljam da onda ne možete vjerovati što tu piše.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Josse.

11 Gospodin Ostojiću.

12 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedavajući.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne više od 30 minuta.

14 Unakrsno ispituje g. Ostojić: [simultani prevod]

15 P: Kao što znate, ja sam John Ostojić. Ja zastupam gospodina Ljubišu
16 Bearu. Dobar dan.

17 O: Dobar dan.

18 P: Hvala. Samo da potvrdim nekoliko stvari vezanih za Vaš izvještaj iz
19 septembra 1997., vašeg iskaza odavde.

20 Možete li mi potvrditi da nikada se niste sreli sa gospodinom Ljubišom
21 Bearom tokom jula 1995. godine?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 O: Uopće se ne sjećam da sam sreo nekog pod tim imenom.
- 2 P: Možete li potvrditi da niste čuli to ime tokom jula 1995.?
- 3 O: Časni Sude, to mi ime nije poznato.
- 4 P: U izvještaju od septembra 1995. /u engleskom transkriptu: "1997."/
- 5 koji ste pregledali prije nego što ste počeli davati iskaz ovdje u decembru
- 6 prošle godine... da li možete potvrditi da ni u tom izvještaju niste spomenuli
- 7 gospodina Ljubišu Bearu, tokom razgovora koji ste vodili sa Tužilaštvom ovog
- 8 Suda?
- 9 O: Ne, ja stvarno ne znam to ime.
- 10 P: Još samo jedno pitanje vezano za gospodina Bearu. Da li možete
- 11 potvrditi da u ovom dnevniku koji ste nam u utorak pokazali, da se nigdje ne
- 12 spominje ime gospodina Beare? Da li je to tačno?
- 13 O: Časni Sude, ja ga nisam spominjao.
- 14 P: Želim Vam postaviti nekoliko pitanja o ova tri pukovnika koje ste
- 15 spomenuli u svojoj izjavi. Dijelovi toga su u Vašem dnevniku. Dakle, to su
- 16 pukovnik Vuković, pukovnik Čurčić, ustvari Drčić - tako ste ga Vi napisali - i
- 17 pukovnik Aćamović. Da li se sjećate njih?
- 18 O: Da, časni Sude.
- 19 P: Kako bismo uštedjeli na vremenu, da ja razumijem situaciju: Vi ste
- 20 pukovnika Aćamovića upoznali... vidjeli se s njim 12. ili 13. jula 1995.
- 21 O: Tako je.
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 P: Da li ste ga nakon toga vidjeli, dakle nakon 13. jula 1995.?

2 O: Ne sjećam se točno datuma, ali znam da je on bio tamo. Ne... ne znam,
3 ne znam, ne mogu potvrditi da li sam ga kasnije vidio ili nisam.

4 P: Možete li objasniti i opisati Vijeću kako je on izgledao? Da li se
5 radilo o starijem muškarcu, sredovječnom, mlađem? Uzevši u obzir da je pukovnik,
6 pretpostavit ćete da ima recimo 50 godina.

7 O: Da, pa pukovnici uvijek imaju 50 godina, kao i ja. On je bio nešto
8 stariji.

9 P: Viši? Niži?

10 O: Aćamović... Ne, ne, stvarno ga ne bih mogao opisati.

11 P: Da li je imao sijedu kosu ili crnu? Kakvu?

12 O: Ne sjećam se Aćamovića.

13 P: Da li se možda sjećate da li je imao naočale ili neke druge osobine?

14 O: Ne, ne, ne mogu... ništa se ne sjećam.

15 P: Taj pukovnik D-R-C-I-C, kako ste ga ranije napisali i opisali, a koji
16 je naveden u Vašem izvještaju, da li se sjećate kako je on izgledao? Da li je
17 viši od Vas? Niži od Vas?

18 O: Možda miješam ovu dvojicu, obično mi se to dogodi, taj Drčić i
19 Aćamović, obično ih miješam koji je koji.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jedan je bio malo viši od mene, a drugi je bio niži, ali ne znam koji je
2 koji. Drčić, mislim da je također u izvještaju navedeno da ga ne mogu opisati.
3 Ne sjećam ga se dobro.

4 P: Da li je bio sijed? Da li se sjećate uopće koje mu je boje kosa bila?

5 O: Ne, ne mogu se sjetiti.

6 P: Da li se sjećate da li je imao još nekih karakterističnih oznaka? Da
7 li je imao naočale ili je bio proćelav?

8 O: Ne, ne.

9 P: Vi ste jedan od vojnih promatrača. Ti sastanci na kojima ste bili sa
10 pukovnikom Aćamovićem i Drčićem, oni su bili prilično važni, ti sastanci?

11 Ti sastanci kada ste se sastajali sa njima, to su bili važni sastanci?

12 O: Da, da. Bili su važni sastanci.

13 P: Međutim, Vi ih ne opisujete u svojoj izjavi iz septembra 1997., niti
14 u Vašim izvještajima o stanju. Je li to tačno?

15 O: Mislim da sam Aćamovića opisao.

16 P: Fizički kako su izgledali?

17 O: Mislim da sam Aćamovića opisao, ali ovog Drčića, njega nisam mogao.

18 P: A treće pitanje, to je pukovnik Vuković. Da li njega možete bolje
19 opisati nego što ste to napravili u izjavi iz 1997.?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Njega bih mogao, Aćamovića se dobro sjećam. On je bio nešto viši
2 od mene.

3 P: Da Vas prekinem. Sada govorimo o pukovniku Vukoviću, više ne o
4 Aćamoviću, jer se sad rekli da se sjećate dobro Aćamovića.

5 O: Mislio sam na Vukovića.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa tako je rekao, Vuković.

7 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Jer u transkriptu u redu 5 piše:
8 "Aćamović".

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Greška. Očito nisam pratio zapisnik,
10 ali sam čuo šta je rekao.

11 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Hvala.

12 SVJEDOK: [simultani prevod] Vukovića mogu opisati, sjećam ga se. Bio je
13 nešto viši od mene. U to vrijeme, rekao bih da mu je bilo 50 godina, ali sad je
14 meni 50 godina, pa mi se čini da je on tada izgledao malo starije nego što sam
15 ja sada. Onako okruglije lice. Mislim da ima nekakav mladež, ne mogu se točno
16 sjetiti gdje. Kada je govorio, govorio je sa puno žestine.

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

- 1 P: Da li se sjećate da li je bio sjedokos, da li je bio pročelav?
- 2 O: Kosa, ne. Sjećam se samo lica, ne mogu se sjetiti kakvu je kosu imao.
- 3 P: Kažete dakle da je imao onako krupno, okruglo lice, taj pukovnik
- 4 Vuković?
- 5 O: Da, da. Tako više okruglog lica.
- 6 P: Da Vas također pitam da li se sjećate, Vi ste tokom razgovora u
- 7 septembru 1997. spomenuli da ste se sreli sa izvjesnim Miroslavom Deronjićem. Da
- 8 li se toga sjećate?
- 9 O: Da.
- 10 P: Na tom sastanku su bila još dva pukovnika, zar ne?
- 11 O: Tako je.
- 12 P: Možete li mi reći, gospodine, koliko se sjećate, ko su bila ta dva
- 13 pukovnika?
- 14 O: Nisam baš siguran.
- 15 P: Ja ću Vam na brzinu pročitati nešto iz Vašeg izvještaja iz septembra
- 16 1997. Na strani 12 Vi govorite o pukovniku Drčiću i pukovniku Vukoviću. Da li je
- 17 to možda to?
- 18 O: Da, to je moguće.
- 19 P: Ako pogledamo izvještaj o situaciji koji je priložen tom Vašem
- 20 izvještaju iz septembra 1997., prilog 26, također se spominju ta dva pukovnika.
- 21 Je li tako? Da li se toga sjećate?
- 22 O: Mislim da se radi o njima dvojici.
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 P: Još samo jedna tema kojom bi želio da se pozabavimo: kada smo,
2 gospodine, razgovarali tokom Vašeg iskaza ranije o spremnosti bosanskih
3 Muslimana na odlazak iz enklave, Vi ste koristili riječi "prognanici",
4 "izbjeglice", i tako dalje. Da li se sjećate da ste tako govorili?

5 O: Da, takve sam riječi općenito koristio.

6 P: Da li se sjećate u jednom izvještaju o situaciji od 8. jula 1995. da
7 ste naveli koliko ima stanovnika u Srebrenici?

8 O: Da, to smo napravili.

9 P: Sada, da li se sjećate zbog čega ste ljude koji su živjeli u
10 Srebrenici u julu 1995. nazivali izbjeglicama ili prognanicima?

11 O: Ne znam da li su te riječi točno upotrebljene, ne znam je li to točno
12 ili nije, ali većina ljudi u enklavi nisu živjeli u mjestu odakle su. Neki od
13 njih su se preselili iz nekih drugih područja gdje su ranije živjeli. Na
14 primjer, švedsko selo gdje su bile kuće, ljudi su tamo odlazili, oni tamo nisu
15 ranije živjeli. I zato sam koristio te riječi.

16 P: Kad kažete "većinom", da li sam u pravu ako kažem da se radi o 80-
17 85%, da su ljudi koji su bili prognani snašli se u Srebrenici do jula 1995.
18 godine?

19 O: Ja se sad ne sjećam tog konteksta. Točno je da su oni došli od negdje
20 drugdje, ali da li je to bilo potpuno izvan enklave ili ne, to ne znam.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Kako biste Vi definirali riječ "lokalno stanovništvo"? Šta to znači
2 "lokalno stanovništvo"? Da li to znači da su to ljudi iz upravo tog područja o
3 kojem sada govorimo?

4 O: "Lokalno stanovništvo" ovisi o perspektivi, naravno. Ako smo ovdje,
5 onda je lokalno stanovništvo su ljudi odavde. Može biti ljudi iz ovog grada, iz
6 ove zgrade.

7 P: Hvala. Koji postotak stanovništva Srebrenice u julu 1995. su bili
8 lokalno stanovništvo?

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako znate - znate, ako ne znate - ne
10 znate.

11 SVJEDOK: [simultani prevod] Ne znam.

12 G. OSTOJIĆ: [simultani prevod] Da pogledamo 65ter dokument 493. To je
13 izvještaj UNMO-a od 8. jula 1995., prilog broj 1 Vašoj izjavi iz septembra 1997.

14 P: Sjećate li se tog izvještaja, gospodine?

15 O: Da, sjećam ga se.

16 P: Tema: govori se o situaciji sa hranom u Srebrenici i status vezano za
17 hranu za civilno stanovništvo.

18 Pod brojem 1 se govori o statusu stanovništva. Da li to vidite?

19 O: Da, vidim.

20 P: Pod (b) - imamo i (a) - ali, pod (b) se govori o tome da je 85%
21 stanovništva koji su tamo da su izbjeglice ili prognanici, a pod (c) stoji da je
22 20% lokalno stanovništvo.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li to vidite?

2 O: Vidim.

3 P: Da li je to tačno, koliko Vi znate?

4 O: Pa mislim da bi to moglo biti tačno.

5 P: Da bismo bili sigurni da je tačno, 85 plus 20 je malo više od 100%.

6 O: Da, ali tu je možda došlo do greške u pisanju.

7 P: Zbog toga sam ja i pitao da li je tačno da je bilo izbjeglica i
8 prognanika u iznosu od 80% do 85%. Da li Vam to zvuči tačno?

9 O: Zvuči.

10 P: Da li je tačno da s obzirom da 80% do 85% ljudi koji nisu bili
11 Srebrenice, nisu ni bili spremni da uopće ostaju i Srebrenici više od toga? Zar
12 niste to primijetili?

13 O: Ne, nisam.

14 P: To niste primijetili?

15 O: Ne, to nismo primijetili. Nismo primjetili da nisu željeli.

16 P: Da li ste primijetili da su željeli da ostanu?

17 O: Što se njih tiče, i na temelju onog što smo vidjeli, što su nam oni
18 govorili, oni su željeli ostati živjeti u enklavi.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Hvala Vam, pukovniče.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine Ostojiću.

3 Moramo završiti što je moguće brže. Ne želim stvarati probleme ni

4 prevodiocima, tehničarima i drugima. Molim Vas, ograničite se što je moguće više

5 vremenski.

6 G. THAYER: [simultani prevod] Učinit ću to.

7 Dodatno ispituje g. Thayer: [simultani prevod]

8 P: Dobar dan, pukovniče.

9 O: Dobar dan.

10 P: Sretna Nova godina.

11 O: Sretna Nova godina i Vama.

12 P: Pa, bit će i bolje uskoro, vidjet ćete.

13 O: Možda sutra, kad se vratim kući.

14 P: Dakle, Vi ste u svom iskazu rekli da ste pokušali da izvršite

15 inspekciju baze čete Bravo Nizozemskog bataljona u Srebrenici, jer ste dobili

16 izvještaj da je na nju otvorena artiljerijska vatra. Da li se sjećate?

17 O: Da.

18 P: Da li se sjećate konkretnog izvora te informacije?

19 O: Za to granatiranje nam je rekao Emir. On nam je to rekao.

20 P: Kada govorite o tome da je baza čete "B" puna kratera, o čemu

21 govorite?

22 O: Tu govorim o tome da su neke granate pogodile konkretno to mjesto.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ono što sam želio reći je da je vojska bosanskih Srba otvarala artiljerijsku
2 vatru na tom mjestu.

3 P: Pokazan Vam je i postavljana su Vam pitanja u vezi sa izjavom Hasana
4 Nuhanovića, gospodine?

5 O: Da, časni Sude.

6 P: Želim skrenuti Vašu pažnju na nekoliko dijelova dokumenta.

7 G. THAYER: [simultani prevod] 1D451.

8 P: Da bismo uštedjeli na vremenu, gospodine, recite da li se sjećate da
9 ste davali iskaz i on nizu izvještaja o situaciji, kojima ste Vi bili autor, od
10 8-og - jedan Vam je prikazao moj kolega upravo malo prije - a jedan je od 9.
11 jula, i Vi ste ga poslali iz Srebrenice? Sjećate li se tih izvještaja?

12 O: Da, točno. Sjećam ih se.

13 P: Postavljeno Vam je nekoliko pitanja o tome da li ste Vi 08.07. bili u
14 Srebrenici. Samo da Vas pitam: imate li razloga da sumnjate u točnost tih
15 izvještaja, ili Vašem pamćenju vezanim za datume kada su ti izvještaji
16 sastavljeni i poslani?

17 O: Ne, nemam.

18 P: Želio bih sada skrenuti Vašu pažnju na drugu stranicu izjave
19 gospodina Nuhanovića. Konkretno bismo mogli pogledati ovaj paragraf koji počinje
20 riječima "10. jula".

21 "10. jula, moj kolega Emir Suljagić, koji se zajedno sa vojnim
22 promatračima evakuirao 8. jula u bazu Nizozemskog bataljona, vratio se u zgradu
23 pošte. Prešao je 6 kilometara pješice, sa sobom donio kartu i Motorolu. Rekao je
24 da su mu dali radio i kartu, jer se on dobrovoljno javio da se vrati u
25 Srebrenicu kako bi vidio šta se događa u gradu.

26

27

28

29

30

1 On je pomoću karte odredio koordinate položaja bosanskih Srba i mjesta
2 gdje su pogodile granate. Informacije su radiom bile prenesene vojnim
3 promatračima."

4 Dakle, moje pitanje je sljedeće: osim datuma 8. jula - to je datum kada
5 se gospodin Nuhanović sjeća da ste se Vi povukli iz Srebrenice - dakle, recite
6 kako se ovo poklapa sa onim kako se Vi sjećate samih događaja?

7 O: Kao prvo, 8. juli je pogrešan. Mi nismo tada otišli, nego 9. jula, iz
8 Srebrenice.

9 Kao drugo, mi nismo dobivali nikakve izvještaje od Hasana. Mi smo
10 izvještaje dobivali od Emira Suljagića. On nam je dao izvještaj.

11 P: Da li se sjećate, jeste li u bilo kojem trenutku čuli da je gospodin
12 Hasanović /u engleskom transkriptu: "Hasan Nuhanović"/ bio zajedno s Emirom dok
13 su se prikupljale informacije? Ako znate da li je to bilo... ustvari, recite da
14 li se toga sjećate.

15 O: Ne, ne sjećam se, niti sam nikad tako nešto znao.

16 P: Da pogledamo sada četvrtu stranicu, u sredinu ovog paragrafa koji
17 počinje riječima "ujutro oko 6 sati".

18 Tu se opisuju događaji od 11. jula: "Parkiralište čete Bravo je bilo
19 prepuno ljudi. Dvije su granate pale u centar baze. Eksplozije su bile veoma
20 glasne. Vidio sam pet ili šest ljudi kako leže na zemlji krvavi. Kasnije sam
21 vidio nizozemske liječnike koji su pokušavali operirati jednog dječaka.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Vidio sam ženu koja je umrla na ulazu u bunker. Ljudi su bili u panici, vrištali
2 i tražili od Nizozemaca da im pomognu."

3 Gospodine, kako se ovaj dio izjave gospodina Hasanovića /u engleskom
4 transkriptu: "Hasan Nuhanović"/ poklapa sa onim što ste Vi čuli od Emira, kao
5 njegov izvještaj kada je riječ o granatiranju baze čete Bravo, koja je
6 istraživana 13. jula, kada ste se vratili u Srebrenicu?

7 O: Ovo se poklapa, bar ovaj dio poklapa se sa onim što nam je Emir rekao
8 o granatiranju tog mjesta.

9 G. THAYER: [simultani prevod] Zamolit ću sada da pogledamo dokument 5D3.

10 P: Pukovniče, mislim da je barem jedan, ako ne više mojih kolega, Vam
11 pokazao ovaj dokument tokom njihovog unakrsnog ispitivanja. Da bi sve ovo bilo
12 što moguće kraće, autor je Ramiz Bećirević. Tu se opisuje i on tu preuzima
13 odgovornost za nekoliko diverzantskih akcija Armije BiH koje su nanijele znatne
14 gubitke Srbima. Da li se sjećate tih pitanja tokom unakrsnog ispitivanja?

15 O: Časni Sude, sjećam se.

16 G. THAYER: [simultani prevod] Zamoliti ću sada da pogledamo drugu
17 stranicu ovog dokumenta, konkretno paragraf broj 4.

18 P: Negdje na polovini te stranice, pukovniče, opisuje se... za razliku
19 od nekoliko neuspješnih pokušaja infiltracije od strane VRS-a, gospodin
20 Bećirević opisuje događaje od 24. juna 1995. godine, kada je došlo do
21 infiltracije preko jednog rudničkog prilaza iz rudnika olova Sase. Molim Vas,
22 pročitajte to u sebi, pa ću Vam postaviti nekoliko pitanja.

23 O: Pročitao sam.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodin Bećirević ne preuzima odgovornost za ovo u ovom samom
2 dokumentu. Želim Vas pitati sljedeće: postavljeno Vam je nekoliko pitanja o
3 jednom napadu koji je izveden iz područja izvan enklave, na područje unutar
4 enklave, a tokom kojeg je došlo do jedne pogibije i nekoliko ozljeda 24. juna.

5 Mislim da Vam je moja kolegica gospođa Fauveau pokazala izvještaj
6 UNPROFOR-a o tom napadu. Sjećate li se?

7 O: Da, sjećam se.

8 P: Na temelju ovog paragrafa, možete li nam reći da li se sjećate da li
9 je taj napad koji je tamo opisan, koji je gospodin Bećirević pripisao vojsci
10 bosanskih Srba, da li se tu radi o istom incidentu koji ste Vi istraživali i o
11 kojem Vas je ispitivala gospođa Fauveau, a za koji smo imali nizozemski
12 izvještaj?

13 O: Časni Sude, da. To je isti događaj, kao što vidim.

14 P: Postavit ću Vam nekoliko kratkih pitanja o onom referisanju koje je
15 bilo obavljeno 24. jula 1995.

16 G. THAYER: [simultani prevod] Molim da nam se sada pokaže dokument
17 1D470.

18 P: U paragrafu 1 se navodi da nije bilo ljudi koji su obučeni za
19 preuzimanje informacije i da je atmosfera bila neformalna.

20 Da li znate da osoba koja je od Vas preuzimala podatke nije bila obučena
21 za to?

22 O: Da, znali smo da je tako.

23 P: Kada pogledamo točku 3, u sredini se navodi: "Gdje je bilo moguće,
24 zadržali smo iste formulacije, iako je to bilo 'prevedeno' iz direktnog govora u
25 jednom razgovoru u kojem engleski nije bio materinji jezik govornicima."

26 Da li se to slaže sa Vašim prisjećanjima na te događaje?

27 O: Da. To je upravo tako.

28
29
30

1 P: Ako bismo sada pogledali točku 1, tu ćemo vidjeti da je referisanje
2 trajalo od 9.45 do 11.30h. Kako biste opisali onda temeljitost tog referisanja?

3 O: Časni Sude, tu su stvarno bile samo osnovne stvari. Nisu postavljana
4 pitanja u vezi sa svime, niti smo mi o svemu govorili. To je bilo *ad hoc*
5 referisanje, jednostavno kao da nas se riješe, da nas pošalju kući.

6 P: Da li ste imali sa sobom Vaš izvještaj o situaciji za vrijeme tog
7 referisanja, pukovniče?

8 O: Ne, časni Sude.

9 P: Do današnjeg dana, da li ste uopće vidjeli ovaj dokument? Da li Vam
10 je pružena prilika da ga pregledate?

11 O: Ovo je prvi puta da vidim ovaj dokument, časni Sude.

12 P: Dok se bavimo razgovorima i izvještajima, moje kolege su proveli
13 dosta vremena prepričavajući Vam procjene drugih o tome kako ste Vi obavljali
14 svoj posao za vrijeme događaja i cijeloga napada na Srebrenicu, to jest na
15 enklavu Srebrenice.

16 Želio bih skrenuti Vašu pažnju na nekoliko dijelova na koje moje kolege
17 nisu Vama skrenuli pažnju, nisu Vam čitali, pa ću Vas pitati da mi date svoje
18 komentare isti način na koji ste prokomentirali one napade na Vas i Vaše
19 obavljanje dužnosti i na Vašu hrabrost.

20 O: U redu.

21 P: Na četvrtoj stranici ovog dokumenta stoji: "Jedan od vojnih
22 promatrača koji je bio najaktivniji tih dana nakon pada Srebrenice je bio
23 kenijski major Kingori. Može ga se vidjeti na filmskim snimcima napravljenim 12.
24 jula, nakon ulaska Srba.

25

26

27

28

29

30

1 On je također osoba koja je pitala zbog čega se odvajaju muškarci.

2 Na zahtjev Frankena, on je motrio bijelu kuću kako bi provjerio da li se
3 poklapa broj muškaraca - ko je uveden i ko je izveden. Kao što je Nizozemac
4 Kolmen /u engleskom transkriptu: "Kerman"/ napisao u svoj dnevnik, Kingori je
5 protestirao stalno o brutalnom načinu na koji su ljudi bili utrpavani u
6 autobuse."

7 Kako se ovo poklapa sa Vašim sjećanjima na Vaše sudjelovanje?

8 O: Časni Sude, ovo je možda najtočniji opis onog što smo mi radili u
9 enklavi i što sam ja lično radio u enklavi.

10 P: Ako pogledamo sedmu stranicu dokumenta i također nešto što nisu
11 citirale moje kolege, citiram:

12 "Stvari koje Kingori tvrdi da je rekao sada je dobio potvrdu iz drugih
13 izvora."

14 O: Da, to je tačno.

15 P: Gospodine, osim Vaših izvještaja o situaciji i bilježnice koje smo
16 nedavno gledali, te onih dokumenata koje smo zajedno pregledavali tokom
17 pripreme, a koje sam ja naveo mojim kolegama, recite na temelju čega ste davali
18 iskaz? Na temelju čega ste se danas prisjećali događaja, ovdje u sudnici?

19 O: Časni Sude, ja sam se oslonio na ono što znam, što sam radio dok sam
20 bio tamo, na ono što sam vidio i na stvari o kojim smo razgovarali, te ono što
21 smo slali komandi UNMO-a. To je jednostavno istina, u onoj mjeri u kojoj se ja
22 sjećam.

23 P: Još samo jedno pitanje, gospodine. Da li se sjećate da li je
24 promatračko mjesto Echo u enklavi bilo na sjeveru, jugu, istoku ili zapadu? Da
25 li se sjećate?

26

27

28

29

30

1 O: Pa to je teško pitanje. Ne mogu... Mislim da je bilo prema zapadu,
2 ali nisam siguran. Mislim da je bilo prema zapadu.

3 P: U redu. Da li se sjećate što ste rekli Tužilaštvu 1997. godine o
4 eventualnim pritužbama vojske bosanskih Srba, a u odnosu na vojne aktivnosti
5 Muslimana u enklavi? Da li se sjećate točno što ste tada rekli istražiteljima?

6 O: Časni Sude, sada se toga ne mogu sjetiti.

7 G. THAYER: [simultani prevod] Samo još jedan dokument. 1D351, molit ću.
8 Molim da se okrene strana četiri engleskog teksta. Evo ga, i sad ćemo da se
9 bavimo ovim velikim pasusom koji je otprilike na sredini.

10 P: Počinje: "Jednom prilikom...", kažete kad ste imali večeru sa
11 pukovnikom Vukovićem.

12 Kaže se: "Tokom svih tih sastanaka, ponekad se vojska bosanskih Srba
13 bunila o napadima Bosne i Hercegovine, na njihove udare na istok i jugo-istok
14 enklave. Tokom četiri meseca mog boravka, ne sećam se da sam čuo ijedan prigovor
15 Vojske Republike Srpske o tome da su Muslimani iz enklave ubili ili ranili
16 srpske civile."

17 Gospodine, jeste li Vi dali ovu izjavu istražiteljima 1997.?

18 O: Jesam.

19 P: Je li tačna?

20 O: Jeste, tačna je.

21 G. THAYER: [simultani prevod] Hvala Vam, pukovniče. Ja nemam više
22 pitanja.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Mi nemam pitanja za Vas.
24 Znači da se ovim završava Vaše svedočenje.

25

26

27

28

29

30

1 Pukovniče, hvala Vam što ste došli ovamo da svedočite i zahvaljujem Vam
2 se u ime svih i želim Vam sretan put kući.

3 SVJEDOK: [simultani prevod] Hvala.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ostavićemo dokazne predmete za
5 ponedjeljak i to je usled toga što smo već suviše zadržali prevodioce, pre svega
6 njih.

7 Hvala Vam, pukovniče. Možete izaći iz sudnice.

8 Pre nego što mi završimo sa radom za danas, želim da ovo što ću sad da
9 kažem se prenese i sekretaru i šefu prevodilačke službe. Zahvaljujem se svima na
10 saradnji, na spremnosti da radite. Zahvaljujem se prevodiocima, tehničarima,
11 zapisničarima i naravno zastupnicima i Tužilaštva i Odbrane i samim optuženima,
12 i stražarima. Sve smo Vas zadržali dosta dugo ovde. Zahvaljujem se svima. Cenimo
13 sve ovo što ste uradili. Želim Vam prijatan vikend.

14 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

15 ... Sjednica završena u 15.49h,
16 nastavlja se u ponedjeljak,
17 14.01.2008.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30